TERVEZET

„Összefogás a jövőnkért”

ABAÚJ LEADER EGYESÜLET HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2014-2020

2016. május 12.

2018. április 25-ei módosításokkal egységes szerkezetben.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló **3**

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz **5**

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata **7**

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása **10**

3.1 Földrajzi, társadalmi, gazdasági koherencia/homogenitás, közös jellemzők 10

3.2 Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek 13

3.3 Az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása a stratégia céljainak megvalósításához A térségben tevékenykedő jelentősebb civil szervezetek 14

3.4 Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást, részvételt lehetővé tevő helyi karakter ... 14

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése **16**

4.1 Helyzetfeltárás 16

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések 23

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások 27

4.4 SWOT 30

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása 33

5. Horizontális célok **35**

5.1 Esélyegyenlőség 36

5.2 Környezeti fenntarthatóság 38

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása **38**

7. A stratégia beavatkozási logikája **41**

7.1 A stratégia jövőképe 41

7.2 A stratégia célhierarchiája 41

8. Cselekvési terv **46**

8.1 Az intézkedések leírása 46

8.1.1 Az Abaúj Leader Egyesület működési területén támogatott helyi intézkedések 46

8.1.2 Más operatív programból támogatott intézkedések 68

8.2 Együttműködések 72

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei 73

8.4. Kommunikációs terv 77

8.5. Monitoring és értékelési terv 79

9. Indikatív pénzügyi terv **81**

10. Kiegészítő információk **83**

10.1 Mellékletek 83

TERVEZET

Vezetői összefoglaló

Az Abaúj Leader Egyesület 1.057,83 km2-es kiterjedésű területén – a 2013.12.31 szerinti adatok alapján – 46.083 fős lakosság él.

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) megalkotása során a Helyi Akciócsoport területéhez tartozó települések **hosszú távú, fenntartható és fenntartandó fejlesztésére igyekeztünk nagy figyelmet fordítani.** Az elöregedés lassítása, elvándorlás ütemének csökkentése, a munkahelymegtartás és-teremtés, a térség gazdasági felzárkóztatása az elérendő fő célok.

A 2007-2013 programozási ciklus során komoly gazdasági és részben társadalmi változások zajlottak a világban, melyek alól akciócsoportunk tervezési területe sem tudta teljes egészében kivonni magát.

A térség jövedelemtermelő képessége alig változott, a települések környezete ugyan sokat szépült a pályázati források eredményeként, azonban munkahelyteremtő beruházások, életképes gazdasági projektek az elvárásokhoz képest alacsonyabb számban valósultak meg.

Ezekre való tekintettel szükséges a HFS-t az új kihívásokhoz igazítani, illetőleg a korábbi évek gyakorlati tapasztalatai alapján **megalkotni és abban az eddig is meglévő gazdaságfejlesztési célokra fókuszálni**.

Stratégiai célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidékfejlesztési, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével. A komplexitás érdekében harmonizálást végeztünk a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 (VP) céljaival és más operatív programokkal (OP), melyek társadalmi, gazdasági szempontból forrás kiegészítést eredményeznek térségünknek.

A lehetőségeken túl azon problémákat – tőkehiányos mikrovállalkozások, munkahelyteremtés vs. munkanélküliség, szakképzetlenség, elvándorlás, térségi szociális helyzet, hátrányos megkülönböztetés – emeltük be a Helyi Fejlesztési Stratégiába (HFS) megoldási javaslatokkal (Intézkedések), melyek jelentős visszahúzó hatással vannak közösségünkre.

Főbb célkitűzések a helyi emberek, vállalkozók, vállalkozások által helyben termelt, előállított termékek preferálása, márkázása, piacra juttatásának segítése.

A helyi potenciálok kibontakoztatása, értékek feltárása, bemutatása, a turisztikához kapcsolódó attrakciók kialakítása, versenyképesség növelése.

A stratégia megvalósítása partnerséget, folyamatos információbiztosítást követel meg a közösség minden tagjától.

A HFS a vidéki gazdasági élet fejlődését a térségi mikrovállalkozások megerősítésével, munkahelyteremtéssel, innovatív ötletek támogatásával kívánja elérni.

A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és értékteremtés, valamint az épített és természetes környezet irányított védelme. Az intézkedéseken keresztül hozzájárul a helyi identitás erősítéséhez, kiemelt szempontként kezelve az esélyegyenlőséget, előítéletek oldását.

A Vidékfejlesztési Program (VP), amelyet az Európai Bizottság hivatalosan 2015. augusztus 10-én fogadott el, Magyarország prioritásait tartalmazza a 2014-2020 közötti hétéves időszak vonatkozásában. **A vidékfejlesztés céljait a 6. prioritás fogalmazza meg,** az alábbiakban összefoglalva:

- nem mezőgazdasági tevékenység fejlesztése (diverzifikálás),
- alapvető szolgáltatások és falvak megújítása a vidéki térségekben,
- kedvezőtlen társadalmi, demográfiai térségi folyamatok hatásainak enyhítése,
- helyi gazdaság megerősítése.

TERVEZET

Az Abaúj Leader Egyesület a VP alapján a tervezés átfogó céljait az alábbiak szerint fogalmazta meg:

- Javuló térségi gazdasági teljesítmény (turizmus, mezőgazdaság)
- Javuló életminőség (közösségi programok, közösségi infrastruktúra, természeti, -épített örökség védelem)
- Fejlődő, alkalmazkodó és helyhez kötődő társadalom létrejötte

A fenti célok eléréséhez kapcsolódó tervezett intézkedések:

1. Mezőgazdasági termék kisléptékű feldolgozásának az elősegítése,
2. Gazdasági vállalkozás fejlesztés támogatása,
3. Meglévő, működő turisztikai szolgáltatók, turisztikai szolgáltatásfejlesztése,
4. Tájgondozás – Természeti, örökségek turizmust segítő infrastruktúrájának fejlesztése.
5. „Gyöngyház" – közösségi foglalkoztató,
6. Szektorok közötti párbeszéd, civil hálózati együttműködések,
7. Kulcskompetenciákat erősítő képzések.
8. Abaúji mikrovállalkozások támogatása és fejlesztése.
9. Rendezvények szervezésének támogatása Abaújban.

Ezen túl olyan intézkedések is meghatározásra kerültek, amelyek más operatív programból támogathatóak, de Abaúj fejlődését szolgálhatják, szolgálják.

A meghatározott intézkedések szervesen illeszkednek az átfogó hosszú távú, és a specifikus rövid távú célokhoz, megalapozva a helyi fejlesztési stratégiát. Ehhez járul hozzá az az indikatív forrásfelosztás, amely a négy gazdaságfejlesztési és három közösségi célú intézkedés pályázatainak anyagi háttere lehet.

TERVEZET

1. A Helyi Fejlesztési Stratégia hozzájárulása az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz

A 2014-2020 közötti programozási ciklus az Európa 2020 stratégia és a Partnerségi Megállapodás irányvonalain, valamint a Vidékfejlesztési Program célkitűzésein keresztül biztosítja hazánk uniós fejlesztési forrásokkal való ellátottságát. Ezen fejlesztési források előmozdítják az ország és a vidéki térségek gazdasági, illetve társadalmi felzárkózását az unió fejlettebb területeihez, valamint a vidékfejlesztés, a mezőgazdaság versenyképességét és a vidéki térségek népességmegtartó képességének megőrzését segítik.

Az Európa 2020 stratégia három prioritást (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés), illetve öt számszerűsített célt nevez meg:

- a 20-64 éves népesség foglalkoztatási rátájának 75 százalékra emelése, többek között a fiatal, az idősebb, illetve az alacsony képzettségű munkavállalók nagyobb mértékű foglalkoztatása, valamint a legális migránsok fokozottabb integrációja révén;
- a kutatás-fejlesztés feltételeinek javítása úgy, hogy ezen a területen a köz- és a magánszféra beruházásainak együttes mértéke elérje a GDP 3 százalékát;
- az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának az 1990-es szinthez képest 20 százalékos csökkentése, a megújuló energiaforrások arányának 20 százalékra való növelése a teljes energiafogyasztásban, illetve az energiahatékonyság 20 százalékkal történő növelése;
- a képzettségi szint javítása, különösen törekedve arra, hogy kevesebb, mint 10 százalékra mérséklődjön a korai iskolaelhagyás aránya és egyidejűleg legalább 40 százalékra nőjön a felsőfokú vagy annak megfelelő végzettséggel rendelkező 30-34 éves korúak aránya;
- a társadalmi befogadás elősegítése, mindenekelőtt a szegénység csökkentése révén, legalább 2 millió ember kiemelésével a kirekesztődés fenyegetettségből.

A 2014–2020-as programozási időszak tervezése során a Partnerségi Megállapodáshoz csatlakoznak a különböző programok, beleértve a Vidékfejlesztési Programot is. A Vidékfejlesztési Program fő célkitűzéseit szem előtt tartva határoztuk meg a Helyi Fejlesztési Stratégiánk (HFS) irányvonalait.

A stratégia kiemelt szempontja a fenntarthatóság és értékteremtés.

Stratégiai célunk az életminőség javítása a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva vidék-, gazdaság- és vállalkozásfejlesztési programok serkentésével, új munkahelyek teremtésével, a meglévők megerősítésével. A komplexitás érdekében harmonizálást végeztünk a VP és az EMVA-n kívüli programokkal, melyek társadalmi, gazdasági szempontból forrás kiegészítést eredményeznek (kiemelten a TOP, EFOP, GINOP).

Stratégiai célkitűzéseink (prioritások) a Helyzetelemzésben részletesen azonosított fejlesztési szükségletekhez kapcsolódnak:

Helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés a hozzáadott érték növelése, alternatív jövedelemszerző tevékenységek támogatása

- **A HACS területén helyben megtermelt mezőgazdasági termékek** (zöldség, gyümölcs, hús, tej, méz, stb.) *feldolgozása érdekében felmerülő fejlesztések támogatása*, az esetleges kiszolgáló épületek létesítésének, a termeléshez szükséges eszközök beszerzésének a támogatása. Az elárusítóhelyek létesítésének segítése új munkahelyek teremtésének az érdekében, továbbá a Helyi Akciócsoport területén helyi termékek előállításával foglalkozó vállalkozások tárgyi eszközbeszerzésének támogatása termékeik megfelelő minőségű előállítása és a piacra jutás érdekében.
- **Foglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés** a vállalkozások indításának és a fejlesztés ösztönzésével. *(Illeszkedik a Partnerségi Megállapodáshoz)*
- A célkitűzésen belül a térségi felméréseink alapján az alább felsorolt intézkedéseket kívánjuk támogatni: élőmunka igényes helyi specifikus termelő-szolgáltató tevékenységek fejlesztése, valamint a mezőgazdasági termelésből való kilépés támogatása munkahelyteremtéssel.
- Humánerőforrás-fejlesztés versenyképes tudás és műveltség növelésével, térség-specifikus oktatási programok indításával. *(Illeszkedik a KSK rendelethez)*

TERVEZET

Hozzájárulás a VP céljaihoz: **A közösség fontosnak tartja a civil társadalom megerősítését**, településeken belüli és a járások (tájegységek), mikro térségek közötti párbeszéd fejlesztését. A célkitűzés legfontosabb célja a civil szervezetek, kezdeményezések, együttműködések segítése, a térségi, települési és személyes identitás és kohézió megerősítése.

Helyi infrastruktúra– és szolgáltatásfejlesztés: belső elérhetőségi és szolgáltatási struktúra javítása.

A célkitűzésen belül célunk a helyi közlekedési infrastruktúra minőségének javítása, a hiányzók kiépítése, a hátrányos helyzetűek és fogyatékkal élők infrastrukturális életfeltételeinek javítása, valamint a határátjárhatóság infrastrukturális és közlekedési feltételeinek további javítása.

Természeti erőforrások és a környezeti értékek védelme, fenntartható hasznosítása.

Fenntartható, környezettudatos fejlődés kutatása a helyi adottságok feltárásával. Nagy hangsúlyt kell fektetni a megújuló, környezetbarát energia hasznosítására (napenergia, szélenergia, geotermikus energia, egyéb megújuló energia).

Élhetőbb környezet kialakítása, **térségi együttműködés támogatása** - örökségvédelem: innovatív aprófalu program.

A falufejlesztési, vidéki örökségvédelmi és egyéb fejlesztések, valamint egyéb célkitűzések megvalósítása hozzájárulnak a vidéki életminőség javításához.

Az Európa 2020 Stratégia eredményes megvalósításához mindenképpen szükséges az iránymutatásának, illetve a koordinálásának a meghatározása. Az összetett HFS stratégia egyszerre kívánja kezelni az innovációt, a versenyképesség hatékonyságát, a fenntarthatóságot, a társadalmi felzárkózást, valamint a szegénységben élők lemaradásának csökkentését.

TERVEZET

2. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kidolgozásának elindításáról először 2014. április hónapban tájékoztattuk a tervezési terület lakosságát. Elkészítettünk egy több oldalas tervezési koncepciót – amelyet vitaindítónak szántunk. Ebben a dokumentumban röviden ismertettük a 2007-2013 tervezési ciklus eredményeit, a 2014-2020 tervezési időszak országos prioritásait, a Vidékfejlesztési Program céljait és prioritásait. Majd a dokumentum további részében az Abaúj Leader Egyesület – a tervezés során figyelembe veendő – elsődleges szempontjait, és néhány projekttervet, javaslatot tettünk közzé, a helyzetfeltárással és lehetséges változtattatással. A dokumentum megjelent a honlapunkon, www.abaujleader.hu, mely azóta is elérhető. A közzétett projekterv vitaindító, ötlet ébresztő tovább gondolásra szánt dokumentumként jelent meg. Ezzel egy időben **projektötlet adatlap** mintát is az érdeklődők rendelkezésére bocsátottunk. Fent leírt cikket és dokumentumokat eddig három alkalommal elektronikus hírlevél formájában juttattuk el – egy-egy alkalommal – mintegy 500 fő részére. Ugyanakkor levelező listánkról a tagságnak és a lehetséges potenciális pályázóknak is mintegy 300 főnek küldtük meg. Ugyancsak elektronikus hírlevélben adtunk tájékoztatást Magyarország Vidékfejlesztési Programjának Európai Uniós elfogadásáról és a Nemzeti Agrárkamara (NAK) 100 oldalas Vidékfejlesztési Programjáról is amely Magyar VP összefoglaló leírása a gazdák részére.

Ezen túl az egyesületünk honlapján a HFS tervezéssel kapcsolatos dokumentumokat megjelentettük és folyamtosan megjelentetünk, a „Hírek", és „Dokumentumtár" rovatban, az Eseménynaptárban pedig folymatosan lehet tájékozódni a leendő fontos történésekről.

Vamennyi esetben felkerült a honlapra a meghívó, a „Hírek" és az „Eseménynaptár" rovatba. Így összesen **21 db térségi fórumot, műhely találkozót tartottunk**, ahol átlagosan 8 fő vett részt, akik tartalmas és újszerű javaslataikkal járultak hozzá az intézkedések kidolgozásához. Valamennyi fórumon tájékoztatást adtunk a HFS tervezés menetéről, annak fontosságáról, fontosabb elemeiről. Minden fórumon szóba kerültek az előző tervezési ciklus eredményei az UMVP III-as és IV-es tengelyében eddig elért eredmények. Ismertettük a projektötlet adatlap kitöltésének lehetőségét, amelyre nem csak a fórumokon volt lehetőség henem a munkaszervezeti irodában személyes konzultáció keretében is. Továbbá 2 alkalommal megtartott egyesületi közgyűlésünkön is napirendi pontként szerepelt a 2007-2013-as ciklus eredményeinek összegzése és a felkészülés a 2014-2020-as tervezési időszak stratégiájának elkészítésére.

Az Abaúj Leader Egyesület helyi akciócsoportja vállalja, hogy a térség közösségei és gazdasági szerveződéseinek érdekében megfelelően hatékony képviseletet biztosít a térség szereplői számára minden lehetséges fórumon a HFS végrehajtása és visszacsatolása érdekében. Ehhez biztosítja a folyamatos fejlesztést, a szükséges átlátható működés feltételeit.

Tevékenységünk nyilvános, a munkaszervezet tevékenységéről tájékoztatjuk a térség lakosságát, havonta elektronikus hírlevélben ~500 fő számára adunk tájékoztatást. A döntéshozó testületek tevékenysége szintén nyilvános, a hozott döntései az egyesület honlapján naprakészen nyomon követhetőek.

A honlapon túl a facebook közösségi oldalon is folyamatosan megjelennek a HFS tervezéssel kapcsolatos információk, továbbá a térségi, és helyi televíziókban is megtalálhatók.

Ugyanakkor elmondtuk, hogy a projektötlet adatlapokat e-mail formában, és postán is meg lehet küldeni. A fórumokon elhangzott javaslatokat, azokat összegezve adtuk át a Tervezést Koordináló Csoport (TKCS) részére, mely munkájukat segítette a tervezés ideje alatt. A fórumokon, a közgyűlésen és minden, a honlapon, újságcikkekben és a helyi elektronikus médiában felhívtuk a lakosság figyelmét a projektötlet beadásának lehetőségére. Ennek eredményeként a tervezés befejezéséig több projektötlet érkezett be munkaszervezetünkhöz. E lapokat folyamtosan felvezettük egy táblázatba tartalmi kivonatával, majd a TKCS üléseken meghatározták, hogy mely intézkedéshez javasolják. Ezen ötleletek intézkedésenkénti csoportosítása után kezdte meg a TKCS a az átfogó és specifikus célokhoz kapcsolódó intézkedések meghatározását és a Cselekvési tervbe történő integrálását. Az idő rövidsége miatt írott sajtót (térségi havi lapot) nem tudtunk igénybe venni, ezért az ezzel kapcsolatos **információk,**

TERVEZET

értékelések, hirdetmények elektronikus úton juttak el az érintettekhez. Ez e-mail, és hírlevél formában realizálódott.

Nem volt ajánlás a Tervezést Koordináló Csoport (TKCS) létrehozására, de a korábbi évek pozitív tapasztalata alapján 13 fővel megalakult, melynek tagjai közül több évtizedes vidékfejlesztési szakértelemmel és tapasztalattal rendelkező vezetőt választott a testület.

A TKCS tagjai közé olyan személyek is lettek kooptálva, akik ha a LEADER közösségi tervezésben nem is legnagyobb jártassággal rendelkeznek, de mindenképpen kiemelkedő közösségi szervező munkájuk révén az abaúji lakosság elismerését vívták ki. Így többek között tagja a szervezetnek Bódi Noémi református lelkész, aki működési területünkhöz tartozó Cserehát 17 településén közel öt éve irányítja a szociális munkát. Tagja tervezői csoportnak az Pacsai János encsi görög katolikus parókus, aki a Miskolci Egyházmegye cigány pasztorációs bizottságának tagja, és napi szinten kapcsolatban áll Abaújban a társadalmi kirekesztődés szélén álló családokkal, faluközösségekkel és számukra lelki tanácsadáson túl konkrét közösségszervező, adományosztó, a közösségi társadalomba való integrálódást elősegítő tevékenységet végez.

Örömmel vettük, hogy felkérésünket elfogadta Tóth István abaújvári református lelkész, aki 2014. évben Magyarország vidékfejlesztője címet kapta meg több éves munkájának eredményeként.

Továbbá a tagok között tudunk olyan **önkormányzati vezetőket,** akik Abaúj jó ismerői, kreatívak és a településük fejlődésével, közösség formálásukkal hívták fel a figyelmet magukra.

A **vállalkozói szférából** olyan személyeket igyekeztünk meghívni e jelentős munka végzéséhez, akik a saját vállalkozásukon túl, egész Abaúj számára tudnak ötletet, innovatív megoldást javasolni a következő tervezési időszakra, annak érdekében, hogy vállalkozások között is alakuljanak ki hálózatok, akár több szakmacsoportot is átfogva.

Ugyanakkor a **civil szférát** olyan közösség fejlesztők képviselik, akik több évtizedes civil közösségfejlesztő tevékenységükkel méltán érdemelték ki a régióban történő elismertségüket, és maguk is napi szinten foglakoznak a civil társadalom szervezésével.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei **Pedagógiai Szakszolgálat Encsi Tagintézményével** is kapcsolatot kerestünk és műhelymunka során értékes információt kaptunk a leghátrányosabb életkörülmények között élő gyermekek közösségben történő nevelésével és integrációjával kapcsolatosan.

A **ROMNIBUS Egyesület képviselőjével történő egyeztetetés** során többek között arra a kérdésre kerestük a választ, hogy milyen tevékenységek és milyen módszerek kidolgozása és milyen szakemberek bevonása nyújthat segítséget az Abaújban mélyszegénységben élők életminőségének javításában.

A fenti két szervezettel kapcsolatos műhelymunka adott ötletet, és jó gondolatokat több intézkedés kidolgozásához. (5. számú, 6. számú, 7. számú intézkedés)

A 2016-os év első negyedévében több közös tájékoztató fórumot és műhelymunkát tartottunk az Esély és Részvétel Közhasznú Egyesület B-A-Z Megyei Civil Információs Centrum (CIC) munkatársaival a szférák közötti párbeszéd erősítésére.

Továbbá a Miskolci Szimbiózis Alapítvány elnökét, vezetőjét is meghívtuk szakértőként, előadóként az egyik közelmúltban tartott fórumunkra. Előadásának fő témája a Szociális Farmok létrehozásának lehetősége és az ehhez kapcsolódó VP (16.9.1.) alintézkedés.

A TKCS 4 alkalommal ülésezett a tervezés ideje alatt. A tervező munkában, helyzetértékelésben a SWOT analízis és a SWOT mátrix kidolgozásában fejlesztési szükségletek azonosításában, a célhierarchia megszerkesztésében, a cselekvési terv elkészítésében, a leghátrányosabb helyzetű lakosság, a társadalmi kirekesztődés szélén álló népesség innovatív integrációjában és a Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) kidolgozásában aktív és kreatív szerepet vállalt, jól előkészítve a döntéshozó testület számára az elfogadásra váró írásos anyagot.

A Tervezést Koordináló Csoport (TKCS) üléseken és a műhelymunkák során egyértelműen megfogalmazódott – amit mások máshol már korábban felismerték – hogy **a szegénység problémája nemcsak a szegényeké.**

A helyi gazdaságnak **valódi szereplőivé válhatnak**, ha benne vannak a tervezésben, a róluk szóló ügyekben, és **felismerik benne a saját érdekeiket**, a nekik megfelelő szerepben tudnak hasznosak lenni és kapnak közösségi támogatást. Azonban ehhez idő kell, és más „szemüveg", valamint türelem, és kitartás, azon személyek részéről akik elhivatottak, és látják, hogy a jövő csakis a társadalom perifériáján élő ember csoportok integrációjának szakszerű segítésével, képzelhető el. Ennek bármilyen pici sikerességéhez a szó valódi és átvitt értelmében is törődés szükséges.

A LEADER terv kidolgozása során figyelmet fordítottunk arra, hogy szakmai szervezetek véleményét kérjük a projekt elképzelésekhez kapcsolódóan. Így az Abaúji Települési Önkormányzatok Szövetségének, az Abaúji Vállalkozásfejlesztési Alapítványnak, a Szimbiózis Alapítványnak, a B-A-Z Megyei CIC-nek, a FÉSZAK Körnek, a Dialóg Alapítvány helyi munkatársainak. Továbbá a jelen HFS készítése kapcsán az Abaúji Egyházak véleményét kérve sok értékes gondolat került felszínre és épült be a Helyi Fejlesztési Stratégiába.

Megítélésünk szerint az elhívatott segítők és a többségi társadalom részéről fontos a valódi párbeszéd, a tényleges figyelem, a közösség, az abban való „jelenlét", közösségi tér , közösségépítés, közös gondolkodás, tudások, hagyományok felismerése és építése, közös nyelv, közös megértés, mert az életminőség alapjai nélkül nincs munkaképesség.

A HFS tervezésével és a terv megírásával kapcsolatos eseményeket a *3. számú táblázat* tartalmazza.

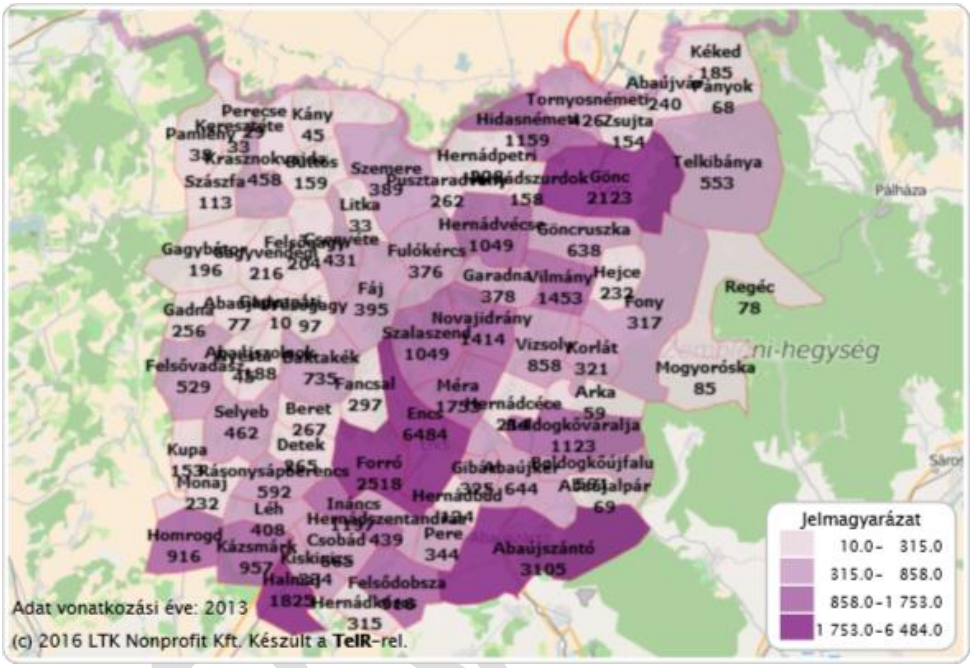
TERVEZET

3. A Helyi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

3.1 Földrajzi, társadalmi, gazdasági koherencia/homogenitás, közös jellemzők

Az Abaúj Leader Egyesület működési területe (1. sz. ábra) **76 települést** foglal magába, melyek közül 3 város. A térség lakossága 2013. december 31-ei állapot, a www.teir.hu által nyilvánosságra hozott adatok alapján **46.083 fő**, a városokban élő lakosok száma 11.722 fő.

A lakónépesség száma 2013. december 31.-én

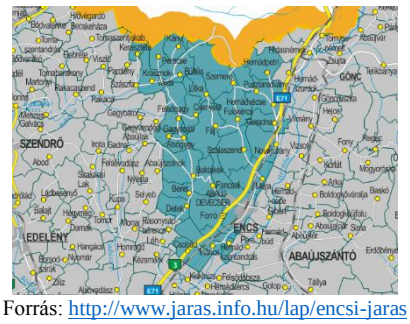

Az előző – 2007-2013 – tervezési ciklus induló számához viszonyítva 1.212 fő fogyás mutatkozik, mely elsősorban az aprófalvas települések jelentős lakosság szám csökkenésének köszönhető. Ennek oka az elöregedett lakosság természetes fogyása, ugyanakkor kisebb mértékű elvándorlás is megfigyelhető. A városok lakónépességének száma gyakorlatilag stagnált az elmúlt hét évben.

A térség három járásra (statisztikai kistérségre) osztható:

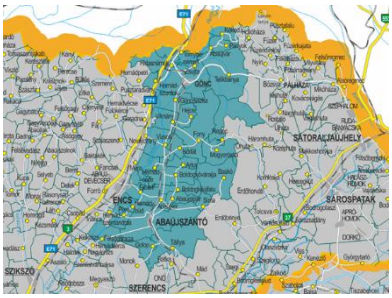
A történelmi hagyományok alapján Abaúj egységét vagyunk hivatottak képviselni, és képviseljük is, annak ellenére, hogy a földrajzi tagozódás három területet említ.

- Az **Encsi járás** (29 település, 378 km^2, 21.659 fő) a Hernád jobb partján található, a területhez tartozik a csereháti dombvidék jelentős része is.

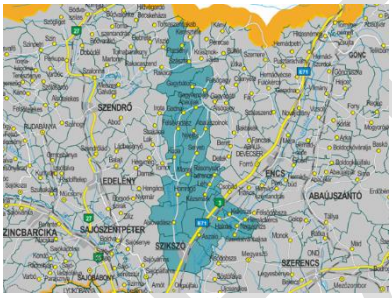
Forrás: http://www.jaras.info.hu/lap/encsi-jaras

- **Gönci járás** (28 település, 466 km^2, 16.572 fő) a Hernád folyó bal partján fekszik és hozzá tartozik a Zempléni hegység egy része is.

Forrás: http://www.jaras.info.hu/lap/gonci-jaras

- **Szikszói járásból** (19 település, 211 km^2, 7.852 fő) a Cserehát dombságon helyezkedik el, a 3-as fő út, valamint a Bódva és a Hernád folyók völgye között található. (A Szikszói járás öt települése a Rákóczi LEADER Egyesület működési területéhez tartozik.)

Forrás: http://www.jaras.info.hu/lap/szikszoi-jaras

A járások megalakulása 2013. január 1-én történt meg. A területünkön nem minden esetben esett egybe a kistérség és a járás területe. A Szikszói kistérség 20 településéből egy település (Felsődobsza község) a Gönci járáshoz került, mert Abaújszántó várossal volt, van körjegyzőségben.

Az Encsi kistérség 34 települést fogott össze, azonban a járások megalakulásával, több település került át a Gönci járáshoz, így többek között Gibárt is, aki Abaújszántóhoz tartozik, mint körjegyzőséghez. Abaújkér, Abaújalpár, Pere és Hernádbűd, pedig Boldogkőváralja körjegyzőségéhez csatlakozott, így ők szintén a Gönci járáshoz kerültek. Az Encsi járás maradt 29 település, a Szikszói járásból az Abaúj Leader Egyesülethez 19 település, míg a Gönci járás megerősödött, immáron 28 település tartozik hozzá. A járások megalakulását követően térségünkben a kistérségi társulások is megmaradtak, de a járással azonos település számmal működnek tovább. (lásd: 4. számú táblázat)

A járáshatárok módosításán túl negatívan érintette az Abaúj Leader Egyesületet, hogy az előző tervezési ciklust lezárva 5 település kilépett az egyesületből és Rákóczi Leader Egyesület néven új egyesületet alakított, Szikszó központtal. Ez a terület nagyságában kevésbé érintette az egyesületünket – mintegy 98 km^2 –rel csökkent a terület, ugyanakkor a lakosság számban 9.447 fővel lettünk kevesebben, amely jelentős hátrányt jelent a forráselosztás szempontjából.

A LEADER Közösséget alkotó mindhárom járás a leghátrányosabb helyzetű térségek közé tartozik. A tervezési területünk járásai a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Kormányrendelet alapján kedvezményezett járásnak minősülnek, hiszen a **komplex mutató alapján meghatározott rangsorszám** szerint a **Gönci járás** a **harmadik**, az **Encsi járás** a **nyolcadik**, míg **a Szikszói járás** a **tizenegyedik** helyre került és a komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik. A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015 (IV. 23.) Kormányrendelet alapján a tervezési terület 76 települése, e rendelet mellékletében szerepel valamilyen jogcím alatt. Többek között a társadalmi-, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma 50, a jelentős munkanélküliséggel sújtott települések száma 34, míg

az átmenetileg kedvezményezett települések száma 14. Látható, hogy számos település van, amely több szempont alapján is a kedvezményezettnek minősül.

A térség vállalkozásaira a beruházás, korszerűsítés igen szerény mértékben, vagy egyáltalán nem jellemző, ezáltal veszélyeztetett a hosszabb távú versenyképesség. A kisléptékű fejlesztések, pedig sok esetben csak a szinten tartást biztosítják, de vannak települések, ahol még azt sem. **A térségnek igen gyenge a tőkevonzó képessége.**

A járásokban a gazdasági folyamatokkal szoros összefüggésben a munkaerőpiacot is az évek óta tartó stagnálás jellemzi. A szolgáltatást nyújtó mikro vállalkozások száma és foglalkoztatási szerepvállalása sem bővült érdemben, mivel a bővülésnek korlátot szabott az alacsony szintű fizetőképes kereslet.

A térség viszonylag nagyobb foglalkoztatói évek óta inkább csökkentik a foglalkoztatottak számát. Ennek alapvető oka: nem tudják növelni piaci részesedésüket, jövedelmezőségüket, ezáltal elmaradnak az elengedhetetlenül szükséges fejlesztések, mely természetesen kihat jövőbeni versenyképességükre. Egyre jellemzőbbé válik az a cégvezetői gyakorlat, ahol a megrendelés hullámzása szerint veszik fel, vagy bocsátják el a dolgozókat, ezzel minimalizálva a kiadási költségeiket.

Az időszaki foglalkoztatás bővülést jelenleg is a közmunkaprogramok, és a START közmunka program jelentik.

A térség tartós válsághelyzete több irányú és egyre súlyosabb következményekkel jár az itt élők helyzetére:

- Alacsony iskolázottságuk, és képzettségük,
- Fokozatos és egyre súlyosabb mértékű elszegényedésük,
- Halmozottan hátrányos helyzetű lakosság növekvő száma, aránya,
- Versenyképes szakmák hiánya,
- Szakképzett munkaerő elvándorlása.

Az Abaúj Leader Egyesület működési területe, természeti kincsekben gazdag, változatos, és mondhatjuk, úgy is, hogy szinte érintetlen. Keletről a Zempléni-hegység, északról a magyar-szlovák országhatár, nyugatról a Csereháti-dombság határolja.

A térségben meghatározó jelentőséggel bír a nemzetközi 3-as számú főútvonal jelenléte, mely az ún. Helsinki-folyosó része. Nagy reményeket fűz Abaúj térsége a közeljövőben megépülő Miskolc – Kassa autópályához, mely a gazdaság élénkítést szolgálhatja, ugyanakkor több településről kikerül a már néha elviselhetetlen teherautó forgalom, ezzel is javítva a települések környezeti állapotát. A főútvonal a térségen észak-dél irányban halad keresztül, jelentős közúti teherforgalommal. A térségi mellékutak döntően kelet-nyugat irányúak, minőségük kevésbé megfelelő. A Hernád völgyében fut a folyó jobb partján a Miskolc-Kassa közötti, nemzetközi vasútvonal, amely jelentős teherforgalmat is lebonyolít.

A térség számára földrajzilag és turisztikailag meghatározó jelentőségű a Szlovákiában eredő, Magyarországon a Sajóba torkolló Hernád folyó.

A térségre az aprófalvas településrendszer a jellemző, a Közösség 76 településéből 3 db város található 11.676 fő lakossal. A tervezési területen összesen négy 2000 fő feletti település található, az 1000 és 2000 fő közötti községek száma 9, míg 63 településen a lakosságszám az 1000 főt sem éri el. Tovább elemezve ezen belül, az 500 fő alatti települések száma 41, a 100 fő alatti települések száma 14, és az 50 főt el nem érő falvak száma pedig 8.

A tömegközlekedés hiányosságaiból, és a zsákfalvas (16 település) jellegből adódóan az alapellátást biztosító (közoktatási, szociális, és gyermekjóléti ellátás) intézményrendszer szolgáltatásai nem

TERVEZET

elegendőek és a munkalehetőségek hiánya a fiatalabb és képzettebb korosztályt elvándorlásra kényszeríti.

Az aprófalvas településszerkezet kikényszeríti többek között a közigazgatási, oktatási, gazdasági, üdülő, egészségügyi funkciók megosztását, a települések közti együttműködést.(Forrás: Észak-Magyarország Operatív Program 2007-2013)

Láthatjuk, a területünkön 10.000 lakost meghaladó település nincs, így a LEADER akciócsoportnak valamennyi település tagja lehet, nem jogosult település nincs a területünkön.

3.2 Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek

Az Abaúj Leader Egyesület a 2007-2013 tervezési időszakban több szervezettel működött együtt formálisan és informálisan is. A formális együttműködésben részt vett többek között az Aba Turisztikai Egyesület, akivel Abaúj turisztikai potenciáljának javításra kötöttünk együttműködést. Több alkalommal szerveztünk együttesen műhelymunkákat, képzéseket a falusi vendéglátók részére, illetve térségen kívül kiállításokon vettünk részt Abaúj népszerűsítése érdekében. Ugyanakkor közös projekt volt Abaúj arculatának megtervezése, amelynek eredményeként született meg Abaúj logója. E munkában részt vett az Encsi, az Abaúj-Hegyközi és a Szikszói Többcélú Kistérségi Társulás is.

Abaúj térségében a 2007-2013 tervezési időszakban térségi jó gyakorlat keretén belül a működési területünk Általános Iskoláival és Gimnáziumaival együttműködve, foglalkoztunk a 6-18 éves korosztály körében a LEADER elvek megismertetésével, a LEADER népszerűsítésével. Ezen korosztályok számára első alkalommal makett pályázat került kiírásra, ahol meglévő épített örökségünk fejlődését bemutató makettek elkésztése, illetve olyan makettek készítése volt a cél, amelyek a gyermekek fantáziájában megszülettek, de a későbbiekben funkcionális létesítményekként üzemelhetnek majd. Ezt rajz pályázat követte, amely a III.-as és IV-es tengely keretében megvalósult fejlesztések megörökítését célozta meg, csakúgy, mint a középiskolások részére meghirdetett fotópályázat. Ez utóbbi kiterjedt Abaúj természeti kincseinek bemutatására, ahogyan a gyermekek látják.

A 3503-as, 3510-es és 3512-es statisztikai körzetek működési területén a korábbi évek során a Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvánnyal történt együttműködés kapcsán kialakításra került a vállalkozásokat és vállalkozókat segítő hálózat. A szaktanácsadáson túl forráskutatás, pályázatírási segítségnyújtás is biztosított a vállalkozóknak.

Az elmúlt ciklusban közös határon átnyúló projektet valósítottunk meg" Határon át a Hernád mentén" címmel a Hernád Szalánci hegyek Helyi Akciócsoporttal (MAS Hornad). A projektből megvalósult többek között tanulmány út, kiadvány, közös rendezvény és kialakult egy együttműködés.

A régió Leader Egyesületei közül jelentős együttműködés volt és van többek között a BTGE, a ZTVE és a Cserhátalja Leader HACS szervezettekkel. Több közös projektben dolgoztunk együtt, többek között a civil társadalom, és civil szervezetek erősítésében szektorok közötti együttműködések kidolgozásában. Törekszünk a jövőben is a kialakult jó kapcsolatok továbbfejlesztésében.

TERVEZET

3.3 Az erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása a stratégia céljainak megvalósításához A térségben tevékenykedő jelentősebb civil szervezetek

- *Abaúj Leader Egyesület*

  Az Egyesület 2008-ban alakult, jelenleg 145 tagja (tagszervezete) van, Abaúj felzárkóztatásának elősegítésére az Európai Uniós fejlettséghez, kiemelten az Egyesületet létrehozó Helyi Közösséget alkotó térség önkormányzatainak, vállalkozásainak és civil szervezeteinek a fejlesztésére, értékeinek, hagyományainak védelmére, és a gazdasági élet élénkítésének szervezésére.

- *Aba Turisztikai Egyesület*

  A térség természeti és kulturális örökségének megóvása érdekében létrejött civil kezdeményezés, mely a magán és közszféra partnerségén, közös érdekeltségén alapuló összehangolt turisztikai termékfejlesztés. Az előrehaladás érdekében turisztikai célú pályázatok figyelése, pályázatok kiírásának kezdeményezése, pályázatokon való részvétel a szereplők tájékoztatása mellett.

- *Abaúji Területfejlesztési Önkormányzati Szövetség (ATÖSZ)*

  Az 1997-ben létrejött egyesület tagságát az akkori 3503-as encsi statisztikai kistérségben található 36 önkormányzat alkotja. Fő feladata, hogy a térségfejlesztés egyik központja és szellemi műhelye legyen. A szövetség célja az abban résztvevő települések és gazdasági szereplők összehangolt fejlesztése, közös programok kialakítása, a fejlesztések megvalósítását szolgáló közös pénzalap létrehozása.

- *Abaúj Térségi Gazdaság- és Vállalkozásfejlesztési Alapítvány (AGVA)*

  A teljes Abaúj térséget lefedő (83 település) szakmai, gazdasági érdekképviselet. Az alapítvány célja:

  - A régió összehangolt gazdaság- és vállalkozásfejlesztésének segítése, támogatása
  - Vállalkozóknak nyújtott információ biztosítása.

- *A Csereháti Egyházközösségek Fejlődéséért Alapítvány*

  Célja a térségben élők, fiatalok esélyének javítása, ezáltal a falvak további elnéptelenedésének megállítása.

A vállalkozók, mint erőforrás a térségben a HFS megvalósításához a 4.1 fejezet Gazdasági környezet címszó jelennek meg.

3.4 Személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást, részvételt lehetővé tevő helyi karakter

A helyi partnerség jegyében fontos szempont a közszféra, a vállalkozói szféra és a civil szféra megfelelő arányának megtartása. A HACS és a munkaszervezet működésében fontos társadalmi szempontnak tartjuk az alulról jövő kezdeményezések felkarolását, a helyi lakosság aktivizálását és bevonását a fejlesztési folyamatokba. A kapcsolatteremtést és kapcsolatrendszer, illetve együttműködés kialakítását a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett. A helyi partnerséget erősítő innovációk kifejlesztését vagy adaptálását, a kezdetektől igyekszünk munkakapcsolatot kialakítani a térségben működő más fejlesztő szervezetekkel. Ilyen szervezet például a teljesség igénye nélkül megemlítve az Abaúji Önkormányzatok Területi Szövetsége (ATÖSZ), az Észak-Abaúji Közösségfejlesztők Köre (FÉSZAK), az ATÖSZ által működtetett Foglalkoztatási Paktum, Romák Érdekvédelmi Szervezete (RÉV) Méra, Civil Információs Centrum, Dialóg Egyesület, ROMNIBUS egyesület.

TERVEZET

Az Akciócsoportban való tagság és a projektgyűjtésben való részvétel alapján a települési önkormányzatok és a civilek a legaktívabb szereplők. A partneri kapcsolatok tapasztalataink szerint a térségben szűkösnek mondhatók, így az együttgondolkodás és a tevékenységek összehangolásának feltételei korlátozottak. Általában a körzet központi településein rendezett fórumokon jóval, nagyobb számmal jelennek meg a helyi szereplők és aktivitásuk is erőteljesebbnek bizonyult. Sajnos a településeken és a térségben létező széthúzó erők erősebbek, mint az összetartozás. ***Általában hiányzik az olyan elhivatott személy, vagy nevezhetjük összekötő kapocsnak, aki meghatározó szerepet játszik a térségi szereplők összekovácsolásában.*** Ebben a települési önkormányzatok vállalhatnának jelentősebb szerepet. ***De mindezek ellenére*** az Abaúj Leader Egyesület kiemelkedő szerepet tölt be a térségben közösségépítő rendezvények szervezésével, és egyéb térségi programokon való részvételével. Rendezvényszervező munkánk során több alkalommal sikerült olyan egymástól távol élő és tevékenykedő szervezeteket, személyeket összehozni, akik a későbbiek folyamán már a mi közvetítő szerepünknek köszönhetően részt vettek egymás programjain akár előadóként, akár vendégként.

A térségben rendezett kulturális, egyházi rendezvényekhez az egyesület szervesen kapcsolódik és LEADER célterület keretében konkrét intézkedést határozott meg részükre. A HACS a nagyobb léptékű, több település lakóit vonzó kulturális, civil és egyházi rendezvények, programok szervezését, nemzetiségi hagyományok bemutatását továbbra is kiemelt célként tartja szem előtt.

Abaúj számos településén adnak ki helyi újságot havi, illetve negyedéves szinten amelyekben a település, és a szűkebb környezet történéseiről informálják a lakosságot. Abaúj valamennyi városában adnak ki saját újságot. Jól működiknak a helyi televíziók, Halmaj, Encs, Abaújszántó, és Hidasnémeti központokkal. Ezen helyi médiákban szervezetünk is közöl alkalmanként információkat.

TERVEZET

4. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

4.1 Helyzetfeltárás

Térszerkezeti adottságok

Az Abaúj Leader Egyesület működési területe földrajzi lehatárolás tekintetében a Hernád folyó völgyére, a Zempléni hegység nyugati oldalára, valamint a Cserehát keleti részére terjed ki. A térség az **Encsi, a Gönci és Szikszói járásokhoz kapcsolódó 76 települést foglalja magába, amelyek mintegy 1.057,8 km^2 és 46.083 fő állandó lakossal alkotják a program által érintett földrajzi területet.***(Forrás: https://www.teir.hu)*

Kassa és Miskolc a térség életére mindig jelentős gazdasági hatást gyakoroltak. Történelmi tekintetben Kassának volt nagyobb, meghatározóbb szerepe azonban ez, az ismert 20. századi események következtében megváltozott, s helyét fokozatosan Miskolc vette át. Az Európai Unióhoz való csatlakozást követően és a schengeni határok megszűnésével az elmúlt 5-10 évben újra felértékelődött Kassa, s a határ túloldalán lévő – Európa egyik legdinamikusabban fejlődő települése – Kenyhec (Ipari Parkja jelentős munkalehetőséget kínál) Abaújra gyakorolt pozitív gazdasági, kulturális szerepe. Abaújvár és Kenyhec között megépült Hernád híd közelebb hozta a határ túloldalán lévő Ipari Parkot és Kassát is a magyar emberek számára.

Az Abaúj Leader működési területéhez **három város kapcsolódik szorosan**: Encs (6.484 fő), Gönc (2.123 fő), és Abaújszántó (3.105 fő), ezek, mint potenciális fejlesztési centrumok jelennek meg a térség életében.

Abaúj szélsőségesen aprófalvas jellegű. A működési terület településeinek, több mint fele 53,94%-a 500 főnél, több mint négyötöde 82,89%-a 1000 főnél kisebb népességszámú. A térség hazánk legelmaradottabb régióinak egyike.

A térségben meghatározó jelentőséggel bír a nemzetközi 3-as számú főútvonal jelenléte, amely az úgynevezett Helsinki-folyosó része. Ez a főútvonal a térségen észak-dél irányban halad keresztül, jelentős közúti teherforgalommal. A térségi mellékutak döntően kelet-nyugat irányúak, minőségük kevésbé megfelelő. A Hernád völgyében fut a folyó jobb partján a Miskolc és Kassa közötti, nemzetközi vasútvonal, amely jelentős személy és teherforgalmat is lebonyolít.

Környezeti adottságok

Abaúj változatos természetföldrajzi adottságokkal rendelkező tájegységét a Hernád-völgy szeli ketté, ehhez keletről kapcsolódik a Szerencs-köz. Tovább, a Hernád folyótól keletre a Zempléni-hegység vulkánikus eredetű vonulatai emelkednek, nyugatra pedig a Csereháti-dombság terül el.

E természeti értékekben gazdag tájegységen meghatározó jelentőségű a Szlovákiában eredő, Magyarországon a Sajóba torkolló **Hernád folyó**, amelynek a teljes hossza 282 folyamkilométer.

Ebből 78 fkm a térségünk területén halad át. A folyó vizét nemcsak öntözésre használják, hanem kisebb vízierőműveket (pl.: Gibárt, Felsődobsza) is építettek rá. Ezen erőművek ipari műemlékként is jelentőséggel bírnak, látogathatóak, jelentős attrakció.

Egyedi adottságai a **vízi turizmus számára** (pl.: kajak, kenu) nagyon kedvező terepet kínálnak, hiszen Magyarország folyói közül az egyik legérintetlenebb adottsággal rendelkezik és a felső szakasza vadvízi evezésre, míg teljes hosszában horgászatra kiválóan alkalmas.

TERVEZET

A folyó mentét övező erdők és rétek számos védett, különleges állat- és növényfajnak adnak otthont. A Hernád folyó teljes hosszában 6-12 km szélességben védettségét a NATURA-2000 területhez való tartozás igazolja. (Lásd 7. sz. ábra) A HACS területét nemzeti parkok határolják (Aggteleki-, Bükki Nemzeti Park). Működési területünkön több vadásztársaság is működik, hazai és nemzetközi vadászok kedvelt vadászati helyszínei hegyvidékeink és lombos erdőink nagyvadas vadászterületei.

A térség természeti erőforrásai között kiemelkedő szereppel bírnak a nagy területen elterülő erdők, amelyek fontos szerepet játszanak a talaj, a vízháztartás, a hőmérséklet szabályozásában, s a klíma védelmében. Ezeken túl élőhelyet biztosítanak számos különleges állat- és növényfajnak, s jelentős hatással bírnak a térség idegenforgalmi, turisztikai (például: országos túraútvonalak) adottságira is.

Abaúj területét észak-dél irányban kettészeli a Hernád folyóval párhuzamos folyammedrű, mesterségesen kialakított Bársonyos öntözőcsatorna. A csatorna mindkét partján elterülő magas aranykorona értékű földek kiválóan alkalmasak öntözött szántóföldi növénykultúra, valamint kertészet kialakítására.

A szépen csengő és nagy múltra visszatekintő **gönci barack, mint zamatos gyümölcs** és nem utolsó sorban a belőle készült gasztronómiai ínyencségek (pl.: pálinka, lekvárok, sütemények) szintén Abaúj kincsei közé tartoznak.

Ugyanakkor Abaújszántó Tokaj–hegyaljához tartozó lankáin, a Tokaji borvidéken értékes. szőlőtermesztés folyik, amelyre messze földön híres borászatok építik évszázados hagyományokra visszanyúló tevékenységüket.

Kulturális erőforrások

Jelentős épített örökségünk, Abaúj két **kővára Boldogkőváralján és Regécen** (északi várak útja) álladó kiállításaikkal, és a Regécen ebben az évben átadott látogatóközponttal, továbbá számos **földvár** (pl.: Abaújvár, Hernádbűd) és **kastély** (pl.: Fáj, Abaújkér), Hernádvécsén az egykori Sardagna Kastélyban négycsillagos szálloda várja a látogatókat.

Az említetteken kívül számos olyan épített örökség (pl.: Amadé vár, gönci huszita ház, pálos-rendi kolostorrom, Árpád-kori templomok Tornyosnémetiben, Vizsolyban és Korláton) található a térségben, amelyek a történelem egy-egy jelentős eseményére emlékeztetnek minket és mesélnek számunkra a múltról. Kulturális örökségünk és a magyar nyelv része a Göncön lefordított és Vizsolyban nyomtatott **Károlyi Biblia**, melynek eredeti példánya megtalálható a település református templomában.

Abaújt, azonban nem csak ezek az értékek, hanem a hagyományai, népszokásai is megkülönböztetik más tájegységektől. Már kicsi kortól kezdve lehetősége nyílik az itt élő gyerekeknek arra, hogy elsősorban iskolai keretek között (pl.: a Csikuska-, az Abaújszántói néptánc csoport, Hernád-völgye néptánc együttes), képzett oktatók által megismerjék a Hernád völgyére jellemző néptáncokat, népdalokat, a népviseletet, valamint népzenét tanuljanak. Ezen felül térségi hagyományőrző és tehetségkutató rendezvényekkel igyekeznek biztosítani a régi kulturális értékek fennmaradását.

Az itt élő emberekkel közösen így érhettük el, hogy elindult az a folyamat, amelynek eredményeképpen Abaúj épített, kulturális és természeti értékeinek harmóniája teheti egyre több idelátogató ember számára vonzóbbá térségünket.

Demográfiai helyzet

A **hátrányos helyzet a munkanélküliség kirívóan magas arányában, a népesség elöregedésében, az alacsony iskolai végzettségben, a képzett fiatalok elvándorlásában,** a roma népesség 22%-os – ezen belül egyes településeken vélhetően az 50%-ot meghaladó – arányában, a gazdaság alacsony teljesítő

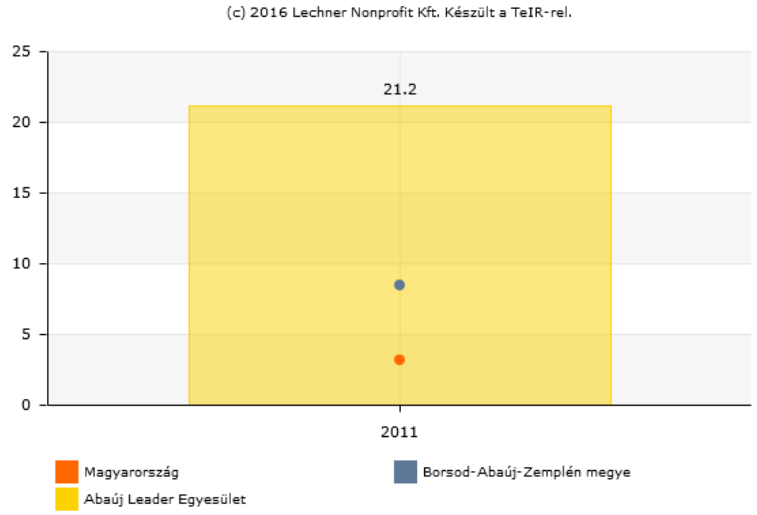
TERVEZET

képességében és az életkörülmények más térségekhez viszonyítva is jelentős elmaradásában nyilvánul meg.

A lakónépesség korcsoportos megoszlását vizsgálva feltűnő, hogy a **0-14 éves korosztály aránya itt a legmagasabb (19,3 %)** a megyében (Magyarország 14,3 %, Borsod-Abaúj-Zemplén megye 15,5%).

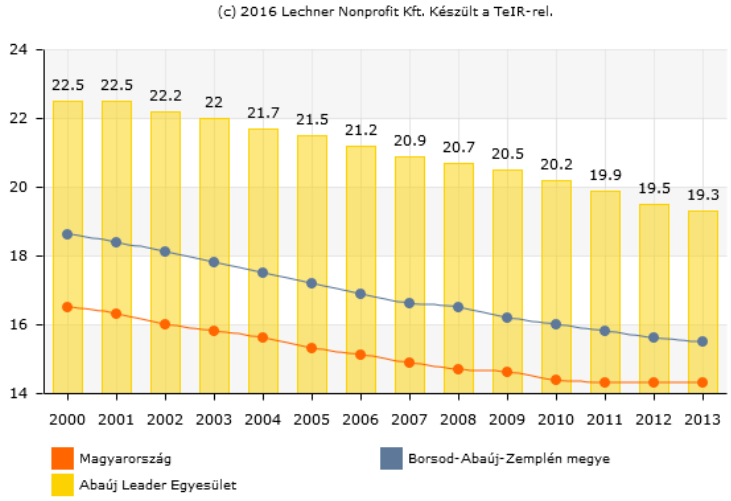
A térségben a roma lakosok aránya az országos átlagot (10,8%) jóval meghaladó, a 2001. évi népszámlálás alkalmával a lakosság valamivel több mint 15 %-a, míg a 2011-ben 21,2 %-a vallotta magát roma származásúnak, ebből adódóan is a térség jelentős részében fokozottan jelen vannak a társadalmi feszültségek, gazdasági, foglalkoztatási és egészségügyi gondok. A munkanélküliség demoralizáló hatása meglehetősen erősen jelentkezik, főleg kistelepüléseinken.

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%), 2011
Magyarország 3,2%, Borsod-Abaúj-Zemplén megye: 8,5%, ***ALE terület 21,2***

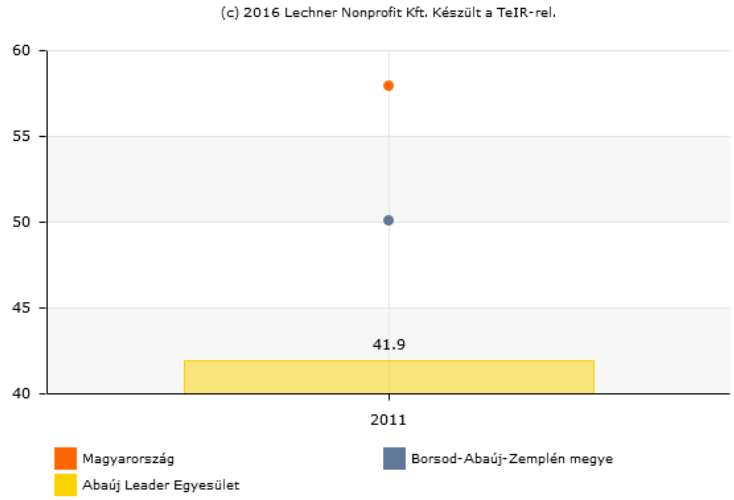
Statisztikai adatokból kitűnik, hogy a 0-14 éves korosztály létszáma azon településeken magasabb, ahol a magát cigánynak valló népesség is magas arányban van jelen. *(forrás: www.teir.hu)*

Állandó népességen belül a 0-14 évesek aránya (%)

Ugyanakkor a **15-64 éves korosztály aránya a legrosszabbak közé tartozik** a megyében.

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%), 2011

A járásainkban tehát napjainkra a demográfiai trend tartós változása figyelhető meg, ami együtt járt egy nagyobb mértékű lakosságcserével, a lakónépesség etnikai összetételének megváltozásával.

Vannak olyan falvak (pl.: Abaújlak-Szanticska, Gagyapáti, Keresztéte), amelyek teljesen elnéptelenednek, s üdülőfaluvá válnak. Ezekből adódóan a településeink különböző erőforrásokkal, szükségletekkel és fejlesztési lehetőségekkel rendelkeznek.

A halmozottan hátrányos helyzetű népesség aránya gyorsan növekszik. A legszegényebb társdalmi csoportok, helyi közösségeinek szociális érzékenységét, a generációk és a társadalmi csoportok kapcsolatainak erősítését szolgáló tevékenységek szükségességét és szemléletformálást nagyon fontosnak tartjuk, azonban ehhez a LEADER források (humán és pénzügyi egyaránt) szűkösek. Ennek ellenére e témában maximális szerepvállalással igyekszünk példát mutatni más szervezeteknek és az itt élő embereknek.

Paulo Freire: az Elnyomottak pedagógiája (Pedagogy of the oppressed, 1972) c. világhírű munkájában leírja, hogy elvont, fogalmi gondolkodással nem lehet a szegényekhez közelíteni. Az ő világuk praktikus, mindent a gyakorlati megvalósíthatóság oldaláról néznek, s tanulási folyamataik is csak ezen keresztül lehetnek eredményesek.

Társadalmi helyzet

A társadalmi sokszínűségre figyelemmel az alábbi alapelvek figyelembe vételével kerül kidolgozásra a HFS azon része, mely a társadalom egyes rétegeinek próbál segítséget nyújtani úgy, hogy lehetőleg senki érdeke ne sérüljön:

- ***Társadalmi méltányosság:*** Hozzájárul a vidéken élők megélhetésének javításához, a szegénység leküzdéséhez, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózásához.
- ***Nemzedékek közötti igazságosság és társadalmi esélyegyenlőség:*** Elősegíti a nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők esélyegyenlőségét.
- ***Társadalmi kohézió:*** Segíti, hogy a vidéki közösségek kitalálják saját jövőképüket, identitásukat, továbbá támogatja a társadalmi problémák közös megoldását.
- ***Társadalmi részvétel:*** Elősegíti a helyi közösségben a civil és szakmai szervezetek részvételét a vidékfejlesztési döntésekben, támogatja a vidéki civil társadalom önszerveződését és a gazdatársadalom fejlődését.

Az alapelvek megvalósítását nagyban segítené a meglévő, s eddig a leszakadó társadalmi rétegeknek általában kevés segítséget, felzárkóztató lehetőséget, programot nyújtó IKSZT-k nagyobb aktivitása,

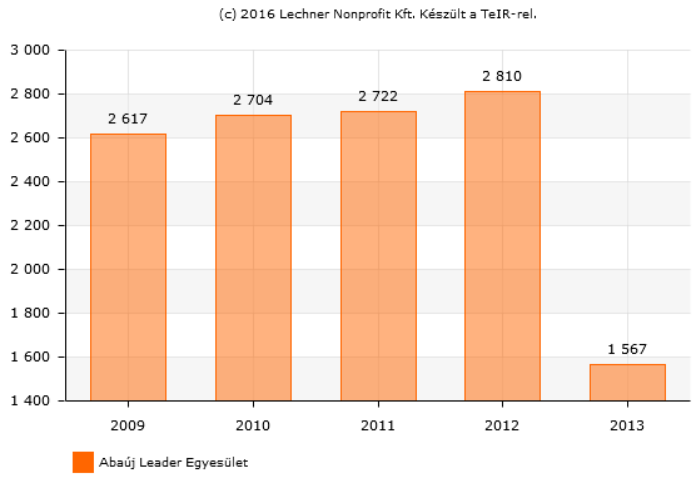
TERVEZET

valamint a HFS Cselekvési tervében **mintaértékű szándékkal kialakítandó „Gyöngyház" program**. (*Lásd. 8.1 fejezet 5. számú intézkedés*) A porgramok elindításhoz, és működtetéséhez szükséges az elhivatott, nagy munkabírású, mindenki számára elfogadott kreatív humán erőforrás.

Gazdasági környezet

A térség adottságait tekintve mindig is meghatározó jelentőséggel bírt a mezőgazdasági termelés. A terület termék előállításának többségét ez az ágazat képviselte. A tulajdonviszonyok megváltozása következtében a korábban elfogadhatóan működő mezőgazdasági nagyüzemek többsége darabjaira hullott szét, jelen állapot szerint a térségben 5 db olyan nagyobb mezőgazdasági vállalkozás gazdálkodik, amelynek a területe eléri vagy kicsivel meghaladja legalább az 1000 ha-t. A mezőgazdasági termelők túlnyomó többsége családi gazdálkodó, illetve őstermelő, amelyek egy-két száz, vagy pár tucat hektáron gazdálkodnak.

Regisztrált őstermelők száma (fő)

Az őstermelők számának csökkenése abból adódik, hogy 2013 évben nagyon sok őstermelő regisztrált családi gazdálkodóként, amely gazdálkodási forma kedvezőbbé vált sok tekintetben. Gyakorlatilag a **gazdálkodók száma nem, csak a gazdálkodás formája** változott meg.

Különösen jellemző a tőkehiány, amely gátat szab az optimális termékszerkezet, illetve gazdaságos termelői egységek kialakításának. Itt az integráció, a szakmai összefogás nagy segítség lenne, ehhez azonban és az önszerveződéshez is tőkére és szemléletváltásra lenne szükség. A tulajdonviszonyok rendezetlensége ugyancsak gátat szab a fejlődésnek. Nincs kialakult környezettudatos szemlélet, gyakorlat sem.

A **kiváló helyi adottságokon alapuló állattenyésztés** a termelőszövetkezetek átalakulása, valamint a kiszámíthatatlan piaci folyamatok miatt jelentős mértékben leépült, háttérbe szorult. Abaúj lényeges legelőterülettel, és hagyományosan külterjes állattartási kultúrával bír, ennek ellenére a munkaigényessége, vagy esetleg általunk nem ismert ok miatt a mezőgazdaságnak ezt az ágazatát háttérbe szorították. A gazdálkodási forma újra éltre hívása nagyban segítene a munkanélküliek arányának csökkentésén. Az utóbbi időben jelentősen tért nyert a monokultúrás gazdálkodás.

A fentebb leírtakból adódóan a térségben **az ipar kisebb jelentőséggel bírt**, bár egyes térségközpontokban (pl.: encsi bútorgyár) több évtizedes hagyománnyal és megfelelő termékstruktúrával működő üzemek alakultak ki. A korábban meglévő ipari üzemek (bútorgyár, mezőgép, fafeldolgozók) túlnyomó része azonban megszűnt, illetve csökkentett termeléssel és létszámmal működik tovább. A térségben két ipari park címmel rendelkező terület van (Encs, Gönc), amely beruházók hiányában az elmúlt közel 10 évben markáns fejlődést nem tudott felmutatni. Ennek

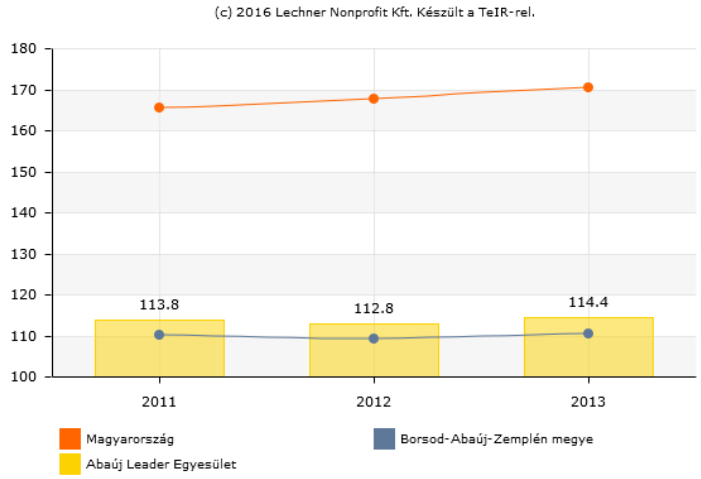
oka a kedvezőtlen földrajzi elhelyezkedés, tekintettel arra a tényre, hogy az autópályától, illetve nagyvárosoktól (Miskolc, Kassa), repülőterektől relatíve messzebb található. Ezen változtatna a Miskolc–Kassa autópálya közeli megépítése, amely közelebb hozza Magyarország és Európa közúti vérkeringésébe történő becsatlakozását. A nagyobb befektetők idetelepülésének további akadálya a szakképzett munkaerő hiánya.

Az iparnak a térség nagy részén egyáltalán nincsenek hagyományai és valljuk be, esélyei sem. A kevesebb mint 200 db működő ipari vállalkozás közül teljes bizonyossággal egyetlen tartósan prosperáló üzemet sem tudunk kiemelni. 2011-es adatok alapján a működő vállalkozások száma az ipar és építőipar területén 234 db.

Építőipari cégek sora jött létre a rendszerváltást követően. A működő építőipari vállalkozások nagy többsége a térségen kívűl végzi tevékenységét, mert Abaújban a megélhetése nem biztosított. Mára azok maradtak talpon, akik be tudtak kapcsolódni a 90-es évek nagy infrastrukturális beruházásaiba.

A szolgáltatás területén működő vállalkozások a helyi igényekre alapozottan végzik tevékenységüket a mikrokörzeti központokban koncentrálódva. A helyzetük az utóbbi évtizedekben a gazdasági világválsággal együtt járó piaci verseny fokozódásával jelentősen romlott. A térségben egy közepes és néhány tucat kisvállalkozás található. A vállalkozások többsége mikrovállalkozás az egyéni vállalkozások dominanciájával, amelyeket leginkább az önfoglalkoztatásra hoztak létre kényszermegoldásként.

Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra (db), 2011-től
Magyarország 170,5 db Borsod-Abaúj-Zemplén megye: 110,6 db ALE terület 114,4 db

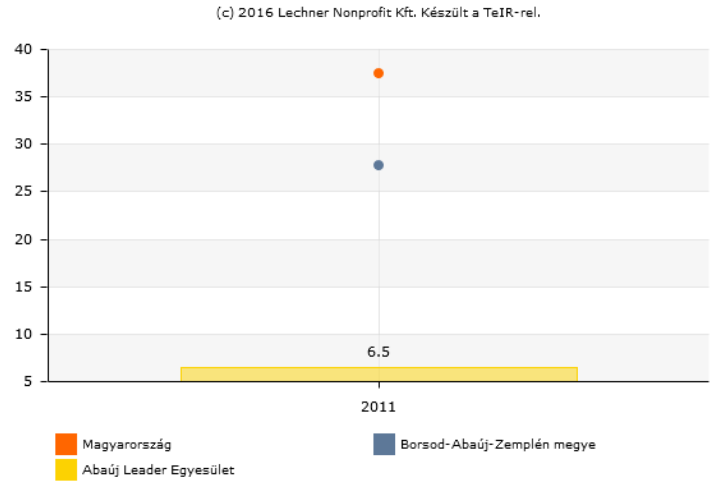

A térségben az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma a regionális és országos átlagtól lényegesen elmarad (114,4 db), sőt a 41 legelmaradottabb kistérség átlagánál is kevesebb. A vállalkozások több mint a fele a szolgáltató szektorban tevékenykedik.

Mivel nem jellemző a térségben meghatározó termék előállítást folytató vállalkozás jelenléte, a beszállítói hálózatnak még a csírái sem alakultak ki. **A vállalkozások közötti együttműködés hiánya tovább rontja a fejlődési esélyeket, azok versenyképességét**. A térség vállalkozásai tekintetében nagy elmaradottság tapasztalható a piaci versenyképességet biztosító készségekben, kompetenciákban.

A versenyképes vállalkozások hiányát, a gazdasági elmaradottságot tükrözi az önkormányzatoknak az iparűzési adó befizetésekből származó alacsony bevétele. Látható az alábbi táblázatból, hogy az egy lakosra jutó befizetés országos átlaga 37.500 Ft, a megyei átlag 27.700 Ft, míg a térségünkben mindez csak 6.500 Ft.

Egy lakosra jutó iparűzési adó (1000 Ft) - 2011-től
Helyi önkormányzatok iparűzési adóbevétele, egy lakosra vetítve.

A térségben viszonylag kevés az innovatív, modern termékszerkezetet kialakítani képes igazi „menedzser" típusú vezető. Az utóbbi 10 évben az eredményorientált cégek nem hoztak létre jelentős többletfoglalkoztatást a térségben. Az eddigi felzárkóztatást elősegítő fejlesztések, állami támogatások és területi preferenciák, kedvezmények pedig mindeddig nem fejtettek ki mérhető eredményt.

Ezért fontos az egyéni vállalkozások, mikrovállalkozások indításának és fejlesztésének, innovatív megoldások használatának és kialakításának az ösztönzése kisléptékű beruházásokkal, együttműködések ösztönzésével és a hálózatosodás segítségével. Továbbá ehhez kapcsolódóan kiemelt szerepet kell biztosítani a kistermelői, őstermelői élelmiszer feldolgozás és értékesítés támogatására is.

Szükséges a helyi szükségletekre építő gazdasági tevékenységek elindításának és fenntartásának segítése a szociális gazdaság eszközeivel. Erre jó példa többek között Garadnán és Fulókércsen található szociális szövetkezet.

El kell indítani a helyi termelési-fogyasztási rendszerek megerősítését, beleértve a helyi termékek és értékesítési csatornák fejlesztését, a fogyasztási kultúra befolyásolását célzó közösségi akciók támogatását, valamint a **vidékfejlesztési program REL alprogramjába történő csatlakozás**, kapcsolódás feltételeinek megteremtését.

Továbbá kiemelten fontos a térségünkben – a korábban jól működő és nagy hagyományokkal rendelkező – háztáji integrációs rendszerek kialakításának ösztönzése – ez akár szociális, vagy rehabilitációs céllal is történhet –, a saját fogyasztásra vagy részleges piaci juttatásra történő kisléptékű mezőgazdasági tevékenység megszervezése. Ehhez eszköz, épület biztosítása, induló támogatás, képzés és tanácsadás biztosítása, a termelés helyi szintű mentorálása és koordinációja nagyban hozzájárulhat az eredményes gazdálkodáshoz.

Abaúj természeti környezete lehetővé teszi a turisztikai hálózati infrastruktúra fejlesztését. Szükségessé teszi a sportokra (vízi sportok, túrák szervezése) építő turisztikai fejlesztéseket. Abaújt behálózzák, illetve átszelik a különböző gyalogos és kerékpáros túraútvonalak: az Országos Kék Túra útvonal, amely mintegy 120 kilométeren halad a térségünkben, itt kell megemlíteni a Rákóczi túraútvonalat, a Szent Erzsébet zarándokutat, de a Mária útvonal, és az Északi Várak útja is érinti Abaújt. Ugyanakkor a kerékpárosok részére az EUROVELO útvonal szinte az egész Abaújt behálózza, követve az Északi Várak és Kastélyok túraútvonalát is.

A 2007-2013 tervezési időszakban jelentősen növekedett a minőségi falusi szálláshelyek száma, ugyanakkor a vendégéjszakák számában nem jelenik meg relevánsan a növekedés, szükség van további olyan szolgáltatásokra, amelyek a szálláshelyhez kapcsolódva „több napra" is ott tartja a vendéget.

A gasztronómia speciális jelenléte – agroturisztikai szolgáltatástól Magyarország legjobb vidéki étterméig, amely Encsen található, széles a skála – alkalmas egyedi élményt nyújtó specifikus vendégigényekhez alkalmazkodó, tematizált turisztikai termékcsomagok kialakítására.

TERVEZET

Az Abaúj Leader Egyesület működési területén előnyt jelent a tájképi adottságok és történelmi és kulturális örökség összhangja. Ugyanakkor ebből adóan a különbözőségek – más problémával kell szembenéznie az észak-abaúji településnek és más problémával a Nyugat-Cserehátón élőknek – **a térség erősen polarizált jellegéből következik a sokszínűség, amely előnyt jelent a turisztikában.**

A térségi problémák és lehetőségek előző fejezetekben leírt összegzése jeleníti meg azt a gondolatot, mely alapján készül az Abaúj Leader Egyesület a következő öt évre a fejlődés és előrehaladás érdekeit szem előtt tartva.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A térségben 6 db fő fejlesztési prioritás került kijelölésre, amelyekhez összesen 54 db fejlesztési intézkedés (HPME) kapcsolódott.

Ezek figyelembevételével történt a források allokálása, mely a 2007-2013 közötti programozási időszakban a III. tengelyre nézve összesen 2.654.061.455.- Ft-ot jelentett. Jogcímekre levetítve a legtöbb forrás a mikrovállalkozások létrehozását és fejlesztését érintette összesen 762.441.779.- Ft értékben, a turisztikai tevékenységek ösztönzésére 1.065.760.034.- Ft lett felosztva, a vidéki örökség megőrzése jogcímre 390.453.211.- Ft, míg a falufejlesztésre 435.406.431.- Ft. Az összes forrást figyelembe véve a minimum 45 %-os **gazdaságfejlesztési arány** akciócsoportunknál így mintegy **68 %-ot tett ki.**

Pályázati időszakonként és jogcímenkénti bontásban a III.-as tengelyes forrásfelhasználást a mellékletekben szereplő *1. számú táblázat* mutatja be számszerű adatokkal.

EMVA III. tengely

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiánk fő fejlesztési prioritása a helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés, a vidéki élet minőségének javítása, így a fejlesztési források is ennek tekintetében lettek meghatározva, döntő többségük a helyi gazdaság fejlesztését, erősítését szolgálta. A 45 %-os gazdaság-fejlesztési arány előnye, hogy a HACS fejlesztési források között megosztás történt olyan tekintetben, hogy közösségi célú fejlesztésekre, szolgáltatásfejlesztésre is lett forrás allokálva, szem előtt tartva a közösségi élet erősítését. Hátrányaként említhető, hogy az egyébként is hátrányos helyzetű régióra minél több gazdaságfejlesztési célú forrást kellene allokálni, hiszen ez tudja a térség gazdaságát erősíteni, munkahelyeket megtartani, illetve teremteni.

A III. tengely vonatkozásában az Egyesület Döntéshozó Testületének jogköre volt a ponthatárok megállapítása az egyes támogatási körök esetében, figyelembe véve a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat. Továbbá a pontozási rendszerbe mindig beépítettünk olyan elemet, amely mondjuk a HVS-hez való illeszkedést, vagy a területen való tevékenységet preferálta.

A III. tengely támogatási kérelmeiről elmondható, hogy a Gönci Járás települései körében nagy népszerűségnek örvendett a turisztikai fejlesztések jogcím. A földrajzi adottságból eredően a Zempléni hegység nyugati oldalát fedi le a térség, mely kiváló kiránduló, pihenő hely, de a sportolási, túrázási lehetőségek is adottak.

A járáson belül is vannak eltérések, hiszen **egy-két település kiemelkedik akár a támogatási kérelmek számát tekintve, akár a kiosztott forrásokat nézve.** Ilyen település Telkibánya – a település bányászati múltjával, természeti kincseivel, a szálláshelyek minőségével méltán érdemelte ki a vendégek szimpátiáját. Ugyancsak e járásban található Regéc és Boldogkőváralja történelmi jelentőségű kővárával, ezen túl Regéc község a Rákóczi-hagyományok ápolója is. Vizsoly község kultúrtörténeti jelentőségű, az első magyar nyelvű Biblia nyomtatása történt itt. Ezen túl megemlíthetjük Abaújvárt, a földvára szintén történelmi jelentőséggel bír. Említést érdemel még Abaújszántó, a Tokaj-Hegyalja borvidék települése is. Természetesen a jogcímek esetében is vannak szignifikáns különbségek. Szinte valamennyi területen az Abaúj-hegyközi kistérség volt a legaktívabb a beadott pályázatok és elnyert támogatások tekintetében. Itt elsősorban a turisztikai fejlesztések számában jelentős az eltérés a másik két kistérséghez képest.

TERVEZET

Összességében az elnyert források közel fele került az Abaúj Hegyközi kistérségbe itt voltak legaktívabbak a pályázók. Az Encsi kistérségben is szép számban valósultak meg sikeres fejlesztések, míg a Szikszói kistérségben mérsékeltebb volt az érdeklődés és ebben a térségben több pályázat megvalósítása meghiúsult az utófinanszírozás pénzügyi nehézségei miatt.

A falufejlesztés esetében az önkormányzati szféra volt a meghatározó, hiszen a 14 db nyertes támogatási határozat közül 13 ilyen volt, 1 db civil nyertes mellett. A vidéki örökség mindhárom pályázati kiírása eltérő eredményt hozott a szférákat nézve. Az első körben a 9 db nyertes egyház mellett 1 db önkormányzat és szintén 1 db civil kezdeményezés volt. A második körben már nem volt ekkora eltérés, hiszen a 4 db egyház mellett már volt 2-2 db önkormányzati és civil nyertes pályázó. A TK3 körben volt a legtöbb megítélt támogatási kérelem, szám szerint 18 db, melyből 11 db volt egyház, 5 db önkormányzat és 2 db civil.

A turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcím esetében elmondható, hogy kiemelkedő volt a pályázók között az üzleti szféra (a magánszemélyeket is beleértve). A HACS által megítélt 3 támogatási kör kapcsán 69 db nyertes támogatási kérelem tartozott ebbe a csoportba. A teljes 69 db nyertes közül a civil szféra 3 db, az önkormányzati pedig 0 db, az egyházak 2 db kedvezményezettet tett ki, míg az üzleti szféra, amelybe a magánszemélyek is beleértendőek, 64 db nyertes pályázatot tudhat magáénak. Kijelenthető, hogy ennél a jogcímnél a legnagyobb az eltérés aránya e kedvezményezettek körét érintette.

A gazdaságfejlesztési alapú jogcímek esetében az üzleti szereplők voltak a meghatározóbbak. Természetesen több támogatási kérelmet adtak be a már működő, biztos háttérrel rendelkező mikrovállalkozások, mint akik újonnan jöttek létre.

A HACS-nak nem volt feladata a nyertes ügyfelek projektjeinek **után követésére.** (A pályázónak kötelessége a fenntartási időszakban monitoring jelentést küldeni az MVH felé elektronikus úton.) Ennek ellenére **munkaszervezetünk munkatársai** – abban az időszakban, amikor nem volt ügyintézés, illetve 2014 év végén és 2015 év első felében – **megkerestek minden pályázót** és így személyesen, vagy kisebb százalékban telefonon érdeklődtek az elnyert pályázatok megvalósításáról, illetve azok állásáról. **Az ügyfelek teljes mértékben együttműködőek voltak és megítélésünk szerint örültek az érdeklődésnek.**

Az Abaúj Leader Egyesület Helyi Akciócsoport hatáskörébe utalt decentralizált támogatási források támogatási határozatokkal történt lekötése során a III. tengely keretében 2.672.332.230 Ft került megítélésre. A két jogcím szerint gazdaságfejlesztésre 1.1.828.201.813.- Ft (68,41%) és közösségfejlesztésre 844.130.417.- Ft (31,59%).

Az egyes jogcímekre fordított források rangsorát vizsgálva megállapítható, hogy **a legtöbbet (1.065.760.034.- Ft) a turisztikai fejlesztésre használtak fel, ezek szerint van igény és potenciál a turizmus fejlesztésében, ezért az elkövetkező időszakban jelentős forrást kívánunk erre a területre allokálni.** Azt követte (762.441.779 Ft) a mikrovállalkozások fejlesztésének ösztönzése, majd a sorban harmadik a falufejlesztés (435.406.329.- Ft).

A mikrovállalkozások esetében 88 db támogatási kérelem került benyújtásra, melyből 50 db kapott támogatást, a turisztikánál a benyújtások száma 145 db, melyből 69 db nyertes született. A vidéki örökség megőrzésre 31 db kérelem érkezett, ebből 21 db kapott támogatást, a falufejlesztésnél, pedig a 68 db közül 43 db lett nyertes.

A mikrovállalkozások fejlesztésénél a támogatási kérelmek legnagyobb része a **helyi, tájjellegű termékeket, (lekvár és szörp, méz sajt készítő üzem, pálinkafőző, borászati üzemek) üzleti szolgáltatásokat fejleszteni tervező projektötleteket, a gépbeszerzést, szolgáltatóház építést, telephelyfejlesztést, helyi kisáruház** létesítését tartalmazta.

A turisztika jogcímen belül elsősorban a **szálláshely-fejlesztés a domináns**, sajnos szerény a helyi turisztikai infrastruktúra, programok feltételeinek kialakításában gondolkodó kérelmező.

A vidéki örökség megőrzése program keretében meghatározóan **templomok, egyházi épületek felújítására** került sor az akciócsoport településen. A falufejlesztési jogcímen belül a **közterületek, játszóterek, közösségi terek kialakítása, parkosítás** a jellemző.

EMVA IV. tengely LEADER

IV. tengely TK1
A IV. tengely első körében összesen 304.991.587.- Ft került felosztásra 40 db nyertes pályázó között. A LEADER TK1 során 32 célterület került meghatározásra.

IV. tengely TK2
A LEADER második körében 576.269.026.- Ft kötelezettségvállalás történt 65 pályázót érintve, a meghirdetett 10 célterület vonatkozásában. A legtöbb forrás a vállalkozás alapú fejlesztésekhez lett rendelve.

IV. tengely TK3
A IV. tengely harmadik meghirdetett körében 314.902.235.- Ft forrás elnyerésre került sor 29 pályázó által. A pályázók rendelkezésére 3 db intézkedés került kiírásra, melyből 2 db a gazdaságfejlesztéshez, és 1 db a szolgáltatásfejlesztéshez tartozott.

Pályázati időszakonként és jogcímenkénti bontásban mutatja be a IV.-es tengelyes (LEADER) forrásfelhasználást a mellékletekben szereplő *2. számú táblázat* számszerű adatokkal.

LEADER I. 122/2009. (IX. 22.) FVM rendelet alapján összesen 32 célterületet írt ki a HACS, melyekre összesen 66 pályázat érkezett. Ezek közül 40 részesült támogatásban.
LEADER II. 76/2011. (VII. 29.) VM rendelet alapján összesen 10 célterületet írt ki a HACS, melyekre összesen 127 pályázat érkezett. Ezek közül 65 részesült támogatásban.
LEADER III. (35/2013. (V. 22.) VM rendelet alapján összesen 3 intézkedést írt ki a HACS, melyekre összesen 41 pályázat érkezett. Ezek közül 29 részesült támogatásban.

A 2008 - 2014 között beérkezett kérelmek, pályázatok ügyintézési feladatait – azok mennyiségének és határidejének a függvényében – változó létszámmal, feladathoz illeszkedő szakmai létszámmenedzseléssel látta el a munkaszervezet.

A települések és az Abaúj Leader Egyesület közötti **együttműködés** összetartó erejét az is bizonyítja, hogy 2013-as LEADER térségek közötti együttműködés keretében 5 pályázatot nyújtottunk be, összesen 8 együttműködő szereplővel. Továbbá egy nemzetközi együttműködést segítő pályázat került benyújtásra két együttműködő partnerrel. A térségek közötti együttműködés célja új innovatív megoldások keresésének ösztönzése a vidéki térségek problémái és fejlesztési lehetőségei összefüggésében. További cél volt a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerének és a nemzetközi szerepvállaláshoz szükséges kompetenciáinak fejlesztése, új tudás bevonzása az együttműködésben résztvevő vidéki térségekbe.

Az együttműködési projektek nem korlátozódtak kizárólag tapasztalatcserére, az együttműködésben résztvevő partnerek mindegyike bizonyíthatóan hozzájárult a projektek sikerességéhez, illetve eredményeiből minden partner részesült.

Az előző ciklusban stratégiánk fő fejlesztési prioritása a helyi gazdaság- és vállalkozásfejlesztés, a vidéki élet minőségének javítása volt, így a fejlesztési források is ennek tekintetében lettek meghatározva, döntő többségük a helyi gazdaság fejlesztését, erősítését szolgálta.

A Falufejlesztés népszerűségét mutatja, hogy az önkormányzatok már az első és második körben leürítették a teljes, rendelkezésre álló forrást, így ez a jogcím többször már nem lett meghirdetve akcióterületünkön.

A Vidéki Örökség megőrzése jogcím leginkább az egyházak körében volt rendkívül közkedvelt, a térségben valamennyi jelen lévő történelmi egyháznak sikerült forrást nyernie templom, parókia felújítására. Erre a jogcímre egy civil szervezet is sikeresen tudott pályázni, szinte önerő nélkül tudott látványos fejlesztést megvalósítani.

A mikrovállalkozások létrehozása, fejlesztése volt a legsikeresebb jogcím, ennek keretében a rendelkezésre álló forrás többszörösét kioszthattuk volna. Mivel ez szolgálta leginkább a

TERVEZET

jövedelemtermelés növekedését, valamint a munkaerő megtartását, így ez a jogcím kiemelt szerepet kapott akcióterületünkön.

A Turisztikai tevékenységek ösztönzése jogcím volt a másik népszerű pályázati lehetőség, melyre folyamatos volt az érdeklődés. Új szálláshelyek kialakítása mellett a meglévőek is nagy számban megújultak, korszerűsödtek, a bakancsos turistáktól kezdve a családok, társaságok, csoportok megfelelő színvonalú elszállásolása is javult a térségben

A fejlődés emelkedését mutatja, hogy a térségben 317 nyertes pályázó több mint 80 %-a megvalósította a beruházását, aminek köszönhetően az indikátorokat figyelembe véve jelentős fejlődés indult meg:

- Mintegy 370 falusi szálláshely jött létre
- 55 fővel bővült az ifjúsági szálláshelyek száma
- Mintegy 55 új munkahely létesült, 91 db vállalkozás erősödött meg
- 13 db európai szabványoknak megfelelő játszóteret építettek
- 13 településen létesült közpark
- Felújításra került 2 település nem műemlék temploma, és 22 db műemlék templom
- Két kegyeleti hely felújítása is megtörtént
- Egy darab tájház került kialakításra
- Mezőgazdasági Tájmúzeum külső felújítása valósult meg
- 5 határon túli kapcsolat jött létre
- A civil, a vállalkozói, és az önkormányzati szféra összefogásával kerültek megrendezésre a különböző programok
- Termékek, helyi termékek elsődleges feldolgozását elősegítő beruházások révén jelentős foglalkoztatás növekedés, mely során 14 új munkahely létesült
- 31 db rendezvény Abaúj népszerűsítése, látogatottságának növelése érdekében (hiányos idegen nyelvi ismeretek bővítése, számítástechnikai alapismeretek, alapfokú idegen nyelvi képzések, életviteli, életmód változást segítő képzések, és szakma specifikus képzések)
- 14 db kompetenciafejlesztésen alapuló képzési program a térségi versenyképesség javítására
- Térségi civileket segítő szakértői hálózati szolgáltatás alakult ki (FÉSZAK Kör)

Összességében nem tudtuk teljes mértékben élni a természet adta lehetőségekkel, bár a falusi turizmus, és az ehhez kapcsolódó agroturisztikai szolgáltatás terén nagyot léptünk előre. De biztató jelek látszanak, és az Abaúj-Hegyközben beindult folyamtok bizakodásra adnak okot. Gyümölcstermelő kapacitásunk nagyon jó, de a feldolgozottsága az itt termelt gyümölcsnek, zöldségnek elég kicsi. Biztató, hogy a gönci barackra alapozva már három kereskedelmi pálinkafőző működik a területen, valamint a szőlő feldolgozás tekintetében két korszerű borászati üzem is létrejött, és jól működik. Továbbá itt is elindult egy folyamat az önellátás irányába, sajt feldolgozó, olajütőüzem és pékség is megkezdte tevékenységét. Mindez a LEADER fejlesztésből valósult meg. Ezen túl LEADER forrásnak köszönhetően meglévő üzemek is megerősödtek. Ezen folyamatok fejlődését a jövőben is támogatni kívánjuk.

Abaúj olyan fejlesztési forráshoz jutott, az elmúlt időszakban, amelyet más forrásból nem tudott volna megszerezni. Ezért éreztük fontosnak a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan is olyan intézkedések megalkotását, amellyel tovább **folytathatóak a pozitív tendenciák**, és a jövőre nézve is elérhető **számszerűsített gazdasági növekedés** a vállalkozások fejlesztésének támogatásával, a már meglévő turisztikai szolgáltatók szolgáltatás bővítő beruházásának támogatásával. Továbbá segíteni

TERVEZET

kívánjuk a tájgondozás felkarolását, és a természeti és kulturális környezet megóvását. Nem utolsó sorban gondolunk a leszakadó társadalmi réteg releváns ismereteinek naprakész bővítésére, a társadalmi beilleszkedés könnyebbé tételére, és arra, hogy a mélyszegénységben élő gyermekeknek kitörési lehetőségeket mutassunk!

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése alkalmával törekszünk a helyzetfelmérés során megfogalmazott térségi nehézségek, problémák széleskörű válaszainak megfogalmazására. A legfontosabb cél ennek a hátrányos helyzetű térségnek a felzárkóztatása az országos átlag figyelembevételével. A helyzetkép megmutatta azokat a krízis pontokat, melyek felkarolása nélkül a térség felzárkózása megvalósíthatatlan.

Külső koherencia, kiegészítő jelleg

A helyzetfeltárás, a célhierarchia és az intézkedések megfogalmazásánál a HFS készítés során alapelvként vettük figyelembe a helyi közösség területén az elmúlt években készült fejlesztési stratégiákat, koncepciókat.

A gazdasági célok megfogalmazásakor egyértelmű volt, hogy összefüggést találjunk ezen irányok, az élhetőbb vidék fejlesztési elképzelései, a természeti, kulturális értékek fejlesztése között és szoros összefüggésben vizsgáljuk, hogy melyek azok a meghatározó feltételek, amelyek elősegítik az elkövetkező időszak gazdasági céljainak elérését**.**

KÓDSZÁM + INTÉZKEDÉS MEGNEVEZÉSE

GINOP 10. tematikus célkitűzés, 6. prioritás, Az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében.

GINOP 1.2.1, Mikro-, kis- és középvállalkozások termelési kapacitásainak bővítése

GINOP 1.2.2 Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása

EFOP 1.1 A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci eszközökben való részvételének és munkaerő-piacon való megjelenésének elősegítése

EFOP 1.3, Társadalmi együttélés erősítése

EFOP 1.6 Tartós szegénységben élők, romák felzárkózásának, periférikus élethelyzetek felszámolásának segítése

EFOP 1.7 Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése

EFOP 1.11 Hátrányenyhítés a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdaság eszközeivel

EFOP 2.3 Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal

VP-3-4.2.1-15 Mezőgazdasági termékek értéknövelése és erőforrás- hatékonyságának elősegítése a feldolgozásban

VP-7.2.1, Kisméretű infrastruktúra fejlesztés a vidéki térségekben

VP-7.4.1 Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, többfunkciós közösségi tér létrehozása, fejlesztése, energetikai korszerűsítés

TOP 1.1.3.5 Helyi gazdaságfejlesztés – piac és agrárlogisztika. önkormányzat, önkormányzati tulajdonú GT pályázhat.

TOP 1.2.15. helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítására, fejlesztésére nyílik lehetőség – önkormányzat, egyház, civil pályázhat,

TERVEZET

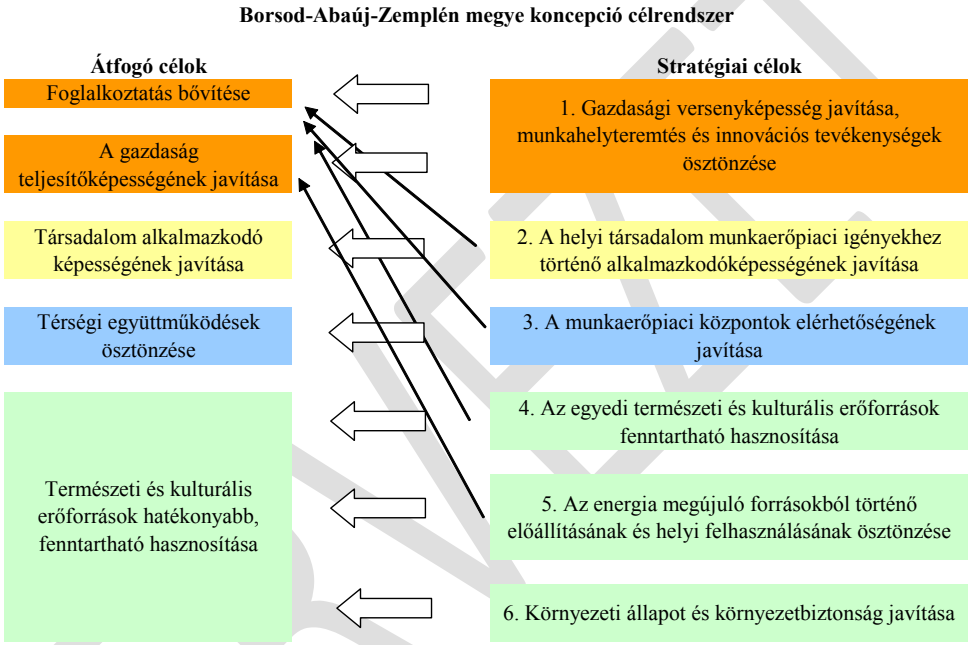
A HFS tartalmát befolyásoló fejlesztési prioritások

A HFS kidolgozásához figyelembe vettük a megyei, járási, települési szinten kialakított fejlesztési programokat:

- megyei területfejlesztési koncepció,
- Integrált Településfejlesztési Stratégiák,
- települési esélyegyenlőségi tervek.

A fenti területi és szakmai programok térséget érintő prioritásait figyelembe vettük a VP és LEADER intézkedések kidolgozásánál, törekedtünk azok szinergiájára és egymásra épülésére, hogy összegző hatást tudjunk gyakorolni a közösségi fejlesztés eredményére.

A HFS szoros összefüggést mutat a megyei fejlesztési koncepcióval.

Forrás: Borsod-Abaúj Zemplén megye fejlesztési terve

Fenti átfogó célok számos eleme megtalálható a HFS-ünkben is, ugyanakkor a stratégiai célok közül az 1. a 4. és a 6. számú hasonlóan jelenik meg a Helyi Fejlesztési Stratégiában, az intézkedési lehetőségek során igyekeztünk az ott megfogalmazott célokra fókuszálni.

A járási stratégiai fejlesztési célok az alábbiak:

- gazdaságföldrajzi pozíció javítása
- természeti erőforrások megőrzése
- a települési együttműködés előnyeinek kihasználása
- gazdaságfejlesztés, munkahelyteremtés, humán erőforrás fejlesztése
- a települési környezet körülményeinek javítása

Működési területünk **mindhárom járásának stratégiában** megfogalmazott cél, hogy a települések vonzó arculattal rendelkező gazdaságilag dinamikusan fejlődő társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható idegenforgalmi és kulturális központtá váljanak.

A tervezési területünkön lévő mindhárom **város (Abaújszántó, Gönc, Encs) integrált településfejlesztési stratégiája** (továbbiakban ITS) megfogalmazza az alábbi elvárásokat:

1. Versenyképes gazdasági élet megteremtése: A helyi gazdaságok erősítése, a mikrovállalkozások és KKV-k versenyképességének javítása, Képzett munkaerő erősítése,

képzési foglalkoztatási programok biztosítása, Mikro térségi szerepkör erősítése, Idegenforgalmi és rekreációs célú fejlesztések

2. Értékteremtő településfejlesztés: Települési épített és természeti értékek megőrzése, fejlesztése, A település lakó és települési környezeti körülmények javítása, Közlekedés fejlesztés, Energiahatékonyság és fenntartható fejlődés erősítése (vízgazdálkodás, közmű és környezetvédelmi fejlesztések)
3. Társadalmi megújulás: Humán intézményrendszer infrastrukturális fejlesztése, Életminőség fejlesztése, Identitástudat erősítését célzó fejlesztések, Települési együttműködés előnyeinek kihasználásra

A működési területünk járási és városi stratégiáit tanulmányozva jól látható, hogy azok szorosan illeszkednek a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei stratégia koncepciójához, célrendszeréhez és az egyesületünk fejlesztési stratégiájával is **összhangban** vannak.

Szintén figyelembe vételre kerültek a szakmai szinten megfogalmazott programok:

- *TDM,*
- *Natúrpark,*
- *Foglalkoztatási Paktum,*
- *Nemzeti kastély és vár program,*
- *Bejárható Magyarország „gerinc-útvonalak”,*
- *Biztos Kezdet Program.*

A „külső”stratégiai és szakmai programok figyelembevételével, a tervezési időszak végére a térség civil szervezetei, vállalkozói, és állami szervei közötti együttműködés és integráció olyan szintjét kívánjuk elérni, amely lehetővé teszi minél több egyéni és közösségi kezdeményezés ösztönzését és támogatását a térség gazdasági és társadalmi fejlődése érdekében. **A tervezési dokumentumban a fő célkitűzéseként megfogalmazott elemek teljes mértékben leképezik a helyzetelemzésben felvázolt problémákra, nehézségekre adandó válaszokat.**

A **térségi gazdasági versenyképesség növelését munkahelyek teremtésével**, a meglévők megerősítésével, innovatív ötletek támogatásával ez által a mikrovállalkozások megerősítésével kívánjuk elérni. Stratégiai célunk az életminőség javítása, a térség gazdasági erőforrásainak jó irányba való orientálása, a hozzáadott érték növelése, alternatív jövedelemszerzési tevékenységek támogatásával.

A térségben élők kompetencia fejlesztésének fő célja a versenyképes tudás növelése a munkához való jutás, a munkaerőpiacon való sikeres szereplés.

A **közösség fontosnak tarja a civil társadalom megerősítését**, településeken belül és települések közötti, valamint a térségen belűli és térségek közötti párbeszéd beindítását. Fontos továbbá a lakosság szempontjából a fenntarható környezet, a környezettudatos fejlődés a helyi adottságoknak megfelelően. Ezen belül a környezetbarát, és a megújúló energia minél szélesebb körű alkalmazása, a természeti értékeink tiszteleben tartása mellett.

A turisztikai pontenciál növelését Abaúj még mindig kihasználatlan, páratlan természeti adottságaira épülve kell megvalósítani. Ehhez a szálláshely bővítésen túl elsősorban a turisztikai szolgáltatások növelésével, a természet adta lehetőségek kiaknánázásával kell eredményeket elérni. Ennek érdekében a térségi marketing munkát célirányosan a fenti célok érdekében kell végezni.

A turisztikai fejlesztések fő gerincét a LEADER források behatároltsága miatt a „Nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése (6.4.1)” VP jogcím kell, hogy képezze.

Az HFS továbbá **kapcsolódik a 2014-2020 közötti időszakra megfogalmazott Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához is (NTFS),** melynek fő célja a társadalmi kirekesztés, szegénység elleni küzdelem és gazdasági fejlődés előmozdítása, figyelemmel a többi, a társadalmi

TERVEZET

felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyre, a szociálpolitikára és a közigazgatási célokra.

Magyarország Kormányának 1184/2013 (IV.9.) határozata alapján elindult a „**Bejárható Magyarország Program" (továbbiakban: BMP),** mely az egyik legnagyobb potenciállal rendelkező hazai kezdeményezés. A program a természetjárás legtágabb körű értelmezésével határozza meg a környezetvédelmet és a honismeretet előtérbe helyező tevékenységeket, továbbá fontosnak tartja - az ezekhez szükséges feltételek javítása mellett - a programnak az oktatásba- és továbbképzésekbe, a turizmus- és gazdaságfejlesztési koncepciókba történő integrálását. A programban szereplő 5 „jármód" (gyalogos, kerékpáros, lovas, vitorlás és túrakenus) segítségével megismerhetőek hazánk természeti-, kulturális értékei és örökséghelyszínei. A program **alapelvei és egyesületünk stratégiája között erőteljes kapcsolódás** fedezhető fel az alábbiak szerint:

- a hálózatos együttműködések támogatása a különböző szereplők széleskörű együttműködésén alapuló projektek megvalósítása, a köz,- és magánszféra partnersége,
- innovatív, újszerű megközelítés,
- integrált, több ágazatot (mezőgazdaság, élelmiszeripar, oktatás, közlekedés turizmus) érintő célok,
- alulról jövő kezdeményezések támogatása.

A Bejárható Magyarország Program kedvező hatást gyakorolhat teljes működési területünk helyi gazdaságára és társadalmára, a turizmus multiplikatív hatásának köszönhetően.

Gazdasági szempontból a turizmus fejlődése bevétel növekedést eredményez a helyi vállalkozások, illetve a helyi önkormányzatok számára egyaránt. Piacot jelent a helyi termelés számára, élőmunka igényes iparágként hozzájárul a foglalkoztatottság növekedéséhez. Így meghatározó a LEADER program és a Bejárható Magyarország Program stratégiai szintű együttműködése, az együttműködésből eredő szinergiák hatékony kihasználása.

A területalapú, integrált stratégia alkalmazásának célja a helyi gazdasági potenciál egészének hasznosítása azáltal, hogy a közösen megalkotott és elfogadott stratégiában együttműködő települések vonatkozásában az adottságokon, helyi hagyományokon alapuló intézkedések a települések fejlődése szempontjából fontosak legyenek. A kedvezményezett a projektben olyan partnerekkel építsen kapcsolatot, akik/amelyek a LEADER támogatására jogosult településeken végzik tevékenységüket.

A célterületek meghatározásánál lényeges szempont volt, hogy a projekt járuljon hozzá a helyi akciócsoport területén a kulturális, a környezeti, az épített örökség értékeinek megőrzéséhez, bemutatásához, illetve újak teremtéséhez.

4.4 SWOT

A SWOT elemzésbe figyelembe vételre került a HACS-ra vonatkozó helyzetfeltárás, fejlesztési előzmények, adatelemzések, a közösségi tervezés során nyert információk. Megpróbáltuk az elemzésben szereplő pontokat egyértelműen beazonosítani, hogy minél konkrétabban szolgálják a beavatkozási logika és a fejlesztési irányok meghatározását.

A HFS SWOT analízisében feltüntetésre kerülnek olyan célkitűzések is, melyeknek fontosságát hangsúlyozni szükséges, ám a jogszabályi előírások, illetve a források korlátozottságából következően fejlesztési keretösszegek allokálása nem lehetséges.

TERVEZET

SWOT elemzés:

Erősségek	Gyengeségek
- E_1 Ipari szennyező forrásoktól mentes, jelentős tájképi értéket képviselő természeti környezet a Hernád mentén, nagyarányú erdősültség, hegyvidéki-ligetes táj, - E_2 Kiváló adottságú mezőgazdaságilag művelhető területek - E_3 Helyi termék előállítással kapcsolatos kezdeményezések - E_4 Gazdag helyi történelemi és kulturális örökség - E_5 Három kisváros is a helyi akciócsoport területén belül található - E_6 A térség természeti adottságai kedveznek a vízi turizmusnak és a megújuló energiahasznosításnak - E_7 Turisztikai szempontból jelentős az épített örökség (várak, kastélyok,), - E_8 Kulturális örökség (Rákóczi hagyományok, Vizsolyi Biblia) - E_9 Rendelkezünk minőségi falusi szálláshelyekkel - E_{10} Kiépített telefonhálózat, szélessávú internet, - E_{11} Helyi médiák jelenléte - E_{12} Van hagyománya az önkéntes munkának számos településen - E_{13} Jó minőségű vadászható vadállomány - E_{14} Falusi vendéglátás szolgáltatásainak fejlődése, - E_{15} Olcsó, üresen álló fejlesztésre alkalmas ingatlanok - E_{16} Civil összefogás közös stratégiai gondolkodás kultúrája	- Gy_1 A helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések elszigeteltek, az összefogás nem jellemző - Gy_2 A térségre jellemző ajándéktárgyak, reklámhordozók hiánya - Gy_3 A fenntartható, környezetbarát gazdálkodással kapcsolatos tapasztalatok hiánya - Gy_4 Hiányos tömegközlekedési hálózat a perifériás területeken - Gy_5 Turistajelezések, esőbeállók, kulcsos-házak hiánya - Gy_6 Alacsony pályázati kedv - Gy_7 Ipartelepek hiánya, értékesési csatorna nincs kiépítve - Gy_8 Mezőgazdasági feldolgozó kapacitás hiánya, értékesítési csatorna nincs kiépítve, - Gy_9 A külterjes állattartás elenyészően kicsi - Gy_{10} Kistelepüléseken nincs kereskedelmi bolt - Gy_{11} Sok településen nagyon gyenge, vagy hiányzik a humán erőforrás - Gy_{12}Munkanélküliség demoralizáló hatása erős - Gy_{13} A térség természeti adottságainak kiaknázását gátoló tényezők feltáratlanok - Gy_{14} Szolgáltatás szerkezet hiányos - Gy_{15} Nincs kialakult környezettudatos szemlélet, gyakorlat - Gy_{16} Turisztikai „vendégcsalogató” rendezvények hiánya - Gy_{17} Nagyon polarizált a térség - Gy_{18} Közömbösség, befelé fordulás, kezdeményezésekben való részvétel hiánya - Gy_{19} Kevés a turizmusból származó bevétel
Lehetőségek	**Fenyegetések**
- L_1 Vannak elérhető vidékfejlesztési és területfejlesztési források a térség számára - L_2 Növekvő piaci igények a helyi előállítású élelmiszerekre - L_3 A közeli nagyvárosok, mint felvevő piac szerepének megléte - L_4 Nemzetközi repülőtér (Kassa) közelsége - L_5 Nemzetközi és országos turista útvonalak menti fekvés	- F_1 A társadalmi különbségek növekedése a térségen belül - F2 Csökkenő pályázati források - F3 Bonyolult pályázati eljárásrend - F4 A hátrányos helyzet újratermelődése, elszegényedés - F_5 A fiatalok elvándorlásának fokozódása - F_6 Az elöregedési folyamat erősödése

TERVEZET

- L_6 A HACS területét nemzeti parkok határolják - L_7 Nemzetközi vadászati turizmus erősödése - L_8 Falusi turizmus iránti növekvő kereslet - L_9 Nemzetközi közúti és vasúti közlekedésbe bekapcsolt a térség - L_{10} Kedvezményezett járási besorolás a pályázatoknál	- F_7 Periférikus fekvés, centrumok távolsága - F_8 A halmozottan hátrányos helyzetű népesség arányának gyors növekedése - F_9 Monokultúrás gazdálkodási mód térnyerése - F_{10} Jelenleg nincs autópálya Miskolc Kassa között - F_{11} Egészségügy és közszolgáltatások országos leépítése - F_{12} Tőkehiány, kedvezőtlen hitelfeltételek, - F_{13} Kiskereskedelmi ellátás lefedettsége erősen hiányos

A térség erősségeinek és gyengeségeinek feltárása fontos szerepet kapott a HFS tervezése során, hiszen ezek felismerésével tudunk lényegi megoldásokat tervezni a helyzetfelmérés során definiált gyengeségek/problémák enyhítésére. A SWOT mátrixból stratégiai szempontból többféle kimenetet több különböző stratégiai hozzáállást, fejlesztési irányt szűrhetünk le.

Gazdaság:

Erősségek	**Gyengeségek**
E_2 Kiváló adottságú mezőgazdaságilag művelhető területek E_3 Helyi termék előállítással kapcsolatos kezdeményezések	Gy_1 A helyi termékekkel kapcsolatos kezdeményezések elszigeteltek, az összefogás nem jellemző Gy_2 A térségre jellemző ajándéktárgyak, reklámhordozók hiánya Gy_7 Ipartelepek hiánya, feldolgozó kapacitás hiánya, értékesítési csatorna nincs kiépítve,
Lehetőségek	**Veszélyek/Fenyegetések**
L_1Vannak elérhető vidékfejlesztési és területfejlesztési források a térség számára L_2 Növekvő belső piaci igények a helyi előállítású élelmiszerekre L_3A közeli nagyvárosok, mint felvevő piac szerepének megléte L_4Nemzetközi repülőtér (Kassa) közelsége	F_5A fiatalok elvándorlásának fokozódása F_6 Az elöregedési folyamat erősödése F_9Monokultúrás gazdálkodási mód térnyerése F_{10}Jelenleg nincs autópálya Miskolc Kassa között

Offenzív stratégia: Kihasználva a magasabb támogatási intenzitást a pályázati lehetőségeknél, a helyi termék feldolgozást erősíteni szükséges.

Fejlesztő stratégia: A meglévő termék kínálat mögé megfelelő marketing munkával az értékesítés erősítése, a kisebb üzemek támogatása, a beszállítói kapacitás növelése.

Turizmus

Erősségek	**Gyengeségek**
E_6 A térség természeti adottságai kedveznek a vízi turizmusnak és a megújuló energiahasznosításnak E_7 Turisztikai szempontból jelentős az épített örökség (várak, kastélyok,), E_8 Kulturális örökség (Rákóczi hagyományok, Vizsolyi Biblia) E_9 Rendelkezünk minőségi falusi szálláshelyekkel	Gy_5 Turistajelezések, esőbeállók, kulcsos házak hiánya Gy_{10}Kistelepüléseken nincs kereskedelmi bolt Gy_{13}A térség természeti adottságainak kiaknázását gátoló tényezők feltáratlanok Gy_{16}Turisztikai „vendégcsalogató” rendezvények hiánya

TERVEZET

Lehetőségek	Veszélyek/Fenyegetések
L_3A közeli nagyvárosok, mint felvevő piac szerepének megléte L_5 Nemzetközi és országos turista útvonalak menti fekvés L_7 Nemzetközi vadászati turizmus erősödése L_8 Falusi turizmus iránti növekvő kereslet	F_{12} Kezdeményezésekben való részvétel hiánya F_{13} Kiskereskedelmi ellátás lefedettsége erősen hiányos

Offenzív stratégia: Várak, kastélyturizmus iránti küldő piacok kialakítása a környező nagyvárosokban, Rákóczi hagyományokra rendezvényszervezés.

Fejlesztő stratégia: Turistajelzések kihelyezésével, esőbeállók létesítésével a nemzetközi és országos turistaútvonalak látogatottságának fokozása.

Társadalom:

Erősségek	Gyengeségek
E_{10} Kiépített telefonhálózat, szélessávú internet, E_{11} Van hagyománya az önkéntes munkának számos településen E_{15} Civil összefogás közös stratégiai gondolkodás kultúrája	Gy_4 Hiányos tömegközlekedési hálózat a perifériás területeken Gy_{12} Munkanélküliség demoralizáló hatása erős
Lehetőségek	**Veszélyek/Fenyegetések**
L_3Vannak elérhető vidékfejlesztési és területfejlesztési források a térség számára L_{10}Kedvezményezett járási besorolás a pályázatoknál	F_1A társadalmi különbségek növekedése a térségen belül F_5A fiatalok elvándorlásának fokozódása F_6 Az elöregedési folyamat erősödése F_8 A halmozottan hátrányos helyzetű népesség arányának gyors növekedése

Offenzív stratégia: A kisvárosok köré csoportosuló települések mikrokörzeti szerepének erősítése, az információ áramlás lehetőségének kihasználása a mindennepi tevékenység során.

Fejlesztő stratégia: Civil társadalom erősítése, faluközösségek aktivizálása a település fejlesztése érdekében példamutató magatartás, hagyománykövető szemlélet.

A **vállalkozások tőkehiányos helyzete nehezíti** azokat a **fejlesztéseket**, melyek nélkül nem lehetnek versenyképesek a piaci környezetben és nem tudnak újabb és újabb munkahelyeket létrehozni. A települések élhetőbbé tétele nélkül nem adatnak meg azok az emberi minimumok az itt élők számára, melyek a helyben maradás feltételeként elvárhatóak. A közösségi kezdeményezések ösztönzése nélkül nem alakulnak ki azok a települési, járási szintű emberi kapcsolatok, amik szintén hozzájárulnak a térség megerősítéséhez.

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

A térségi szereplők számára elérhető támogatás igénybevételével 2020-ig folytatódik a térség mikrovállalkozási szférájának szerkezetátalakítása, a versenyképesség és a piacorientáció jegyében. A mikrovállalkozások számára lehetőség nyílik arra, hogy fenntartható módon fejlesszék vállalkozásukat és térségi együttműködésekre alapozva hasznosítsák az HFS-ben rejlő összegző hatásokat.

Az **agrárgazdaságok számára lehetőség nyílik** arra, hogy tisztán mezőgazdasági profiljukat helyi élelmiszer-feldolgozó tevékenységgel egészítsék ki és plusz bevételekhez jutva fenntartható módon javítsák jövedelmi helyzetüket, versenyképességüket.

A LEADER forrás támogatott intézkedéseinek eredményeként a térség vándorlási különbözetének csökkentése vagy ideális esetben a tendencia megfordítása a cél a tervezési időszak végére. A demográfiai jellemzőkben a korfa tekintetében javulás elérése az aktívkorú népesség arányának

TERVEZET

növekedése szempontjából. Új, a közösségek szempontjából hasznos termelő és szolgáltató vállalkozások létrejötte.

A vidékfejlesztési program pályázatai révén több, alacsony kvalifikációt igénylő munkahely létesítését és középtávú fenntartását eredményezi. A szabad munkaerő képzettségi színvonalához igazodó munkahelyek létesítése hozzájárul az esélyegyenlőség megteremtéséhez.
A térség számára a jelentős elmaradottság, a közel harminc éve tartó kiútkeresés és az ezekkel együtt járó **megélhetési nehézségek, hanyatló települések és erodálódó népesség** jelentik a legnagyobb problémát.

A térség adottságai és a külső trendek a SWOT elemzésben megvilágították a lehetséges „védekező" és „támadó" stratégiákat. A probléma-kör felvázolása pedig még átláthatóbbá teszi a térség stratégiai jelentőségű fejlesztési szükségleteit. Így a jelenleg legnagyobb problémaként érzékelt munkanélküliség csökkentéséhez a magasabb jövedelemtermelő képességet biztosító gazdasági szerkezet kialakítása, a humánerőforrások és közösségek megerősítése, az életkörülményeket javító szolgáltatások biztosítása, az erőforrások védelme és a közlekedési feltételek javítása egyaránt szükséges.

A legfőbb szükségletként a jövőbeni fenntartható fejlődést biztosító társadalmi és gazdasági struktúrák, a térség új fejlődési pályájának kialakítása jelentkezik. Eközben a jelen nyomasztó problémáira, az erősödő elszegényedésre, a helyi társadalmak felbomlására, a települési szolgáltatások ellehetetlenülő működtetésére rövidtávon is megoldást kell találni.

Az elmaradottság fokozódásával való rövid távú szembeszállás megköveteli:

- a külső feltételrendszer megváltoztatását, az erre irányuló erős érdekvédelmi, politikai befolyásolási tevékenység megerősítését, a hasonló sorú térségekkel összefogáson alapuló cselekvését feltételezi,
- a népesség attitűdjének pozitív diszkriminációs akciókkal való megváltoztatását, a helyi és térségi közösségek megerősítését, együttműködési képességeik fejlesztését
- a térség közlekedési, információs kinyitását,
- a közbiztonság erősítését.

A térség megújulásához, a foglalkoztatási és ellátási szükségleteket kielégítő új fejlődési pálya megalapozásához szükséges:

- megújulás bázisát képező – egyébként gazdag – természeti és kulturális értékek feltárása és megőrzése, a fenntartható fejlődés alapjául szolgáló értékrend formálása,
- a globalizált világban kibontakozó új keresleteknek megfelelő, a helyi erőforrásokra épülő térségi funkciók kialakítása, ezen belül
  - turizmus rendszerének kiépítése
  - az egészséges lakókörnyezet biztosítása a saját és a centrumokból kitelepülő lakosság számára,
  - a megbízható élelmiszerek termelési bázisának növelése
  - az ipar természetes alapanyagbázisának biztosítása
  - a megújuló energiaforrásokra épülő energiatermelés kiszélesítése
- a változásokat kezdeményező és véghez vivő helyi közösségek megerősítése, a népesség apátiából való kimozdítása, a feladatokra való felkészítése, ezen belül az egészségi állapotuk, kreativitásuk, motiváltságuk, innovativitásuk és toleranciájuk erősítése,
- a humánerőforrások gyengeségének, valamint a belső tőkehiány leküzdése a szolidaritásra és társadalmi tőkére építő szociális gazdaság erősítésével
- a népesség megújulása és a térségi termékek eladhatósága érdekében a térség imázsának, külső ismertségének és hírének javítása

A HFS célkitűzései kapcsolódnak a helyzetelemzésben leírt problémák és azok megoldására tett javaslatok, ötletek megvalósítására. A célok meghatározásánál és a forrás allokációnál lényeges, hogy a térség hátrányos helyzetű települései számára elkülönített forrás áll rendelkezésre. Az életminőség javítását az igénybe vehető szolgáltatások bővítése, **a létrejövő IKSZT-k jó szakmai színvonalon történő működtetése, a falubuszok számának növelése, az infrastruktúra fejlesztése, a**

TERVEZET

környezettudatos életmód népszerűsítése segíti. A térség gazdasági és bizonyos értelemben vett társadalmi válsága miatt kiemelt hangsúlyt kap a helyi gazdaság fejlesztése.

Lényeges a gyermekek iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, a **gyakorlatorientált** (a mindennapi élevitelt segítő eljárások, berendezések, eszközök megismertetése) gazdasági ismereteket nyújtó programok szervezése, a fiatalok helyben tartását, illetve betelepülését ösztönző, és a munkavállalást elősegítő programok biztosítása.

Szükséges és fontos lenne továbbá a **helyi szellemi és közösségi élet fejlesztését**, ismeretanyagok átadását szolgáló programokkal, képzésekkel, közösségi kezdeményezésekkel, helyi társadalmi akciókkal és humán erőforrásokkal támogatni, valamint ehhez kapcsolódóan beruházásokat és eszközfejlestéseket megvalósítani.

A kedvezőtlen társadalmi demográfiai térségi folyamatok hatásainak enyhítése érdekében **a szegénység mélyülésének megállítását,** felzárkózást és befogadást segítő programok, projektek megvalósítására van szükség. Ehhez fontos a helyi szociális munka kapacitásának erősítése, a helyi szükségletekre szabott szociális megoldások keresése. Továbbá fontosnak tartjuk az alulképzet, a munka világából régen kiszakadt, vagy még be sem csatlakozott személyek nonformális kulcskompetenciákat erősítő képzésének támogatását.

A térségben meglévő erőforrások koncentrálásával erősíteni kell a gazdasági élet szereplői között az együttműködést, a vállalkozók képzésével, inkubációjával, egy működőképes kapcsolati rendszer kiépítésével, a hálózati működés megteremtésével, szövetkezések ösztönzésével. A **munkanélküliek számának csökkentése, v**alamint a szegregáció miatt fontos, hogy a térségben jelenjen meg minél több atipikus foglalkoztatási forma, innovatív foglalkoztatási programok, képzéssel, segítő menedzsmenttel.

Fontos a vidék szerepének megerősítése, a falusi értékek megőrzése. Ennek érdekében előtérbe kerül a helyi termékek előállítása, megvalósul a helyi termékfeldolgozás, kiépülnek a hagyományokkal rendelkező településeken a helyi piacok. A falusi élet értékeinek megismerését szolgálja a falusi turizmus, melynek szervezettségét javítani, kínálatát bővíteni és korszerűsíteni kell.

A közösségek szervezettsége, a **település közösségi élete, a civilek tevékeny részvételén múlik.** A civilek szerepének, feladatának, együttműködési készségének, működésük eredményességének feltétele képzésük, fejlesztésük. Közös érdek az örökségvédelem, a hagyományőrzés, a sokszínű nemzetiségi kultúra megmaradása, továbbélése. Amitől a vidék igazán értékes, és vonzó világ lehet ismét.

5. Horizontális célok

Az Abaúj Leader Egyesület célja, hogy segítse a működési területén a civil társadalom fejlődését, valamint erősítse részvételüket a társadalmi igazságosság, a demokrácia, a fenntartható fejlődés alakításában. Az Abaúj Leader Egyesület elsősorban olyan szolgáltatásfejlesztési projekteket támogat, amelyek együttműködésre, összefogásra, a társadalom tagjai és csoportjai közötti bizalom erősítésére, valamint az érintett **felek közti kölcsönös tiszteletre és párbeszédre** épülő eszközökkel próbálnak megoldást találnia társadalmi problémák rendezésére, közösen elfogadott célok eléréséhez. Az Abaúj Leader Egyesület kiemelt figyelmet fordít a Helyi Fejlesztési Stratégiájában az alábbi horizontális szempontokra:

- „az átláthatóság és az emberi jogok érvényesülése
- a kisebbségi jogok, az esélyegyenlőség érvényesítése (elsősorban etnikai, vallási orientáció alapján)
- a megkülönböztetés és kirekesztés helyett a tolerancia, a társadalmi befogadás erősítése
- a szegénységből és társadalmi egyenlőtlenségekből adódó problémák megértésére, enyhítésére (különös tekintettel az Abaújban élő nagyszámú roma népesség helyzetére)
- a kultúrák közötti különbségek megismerésére és elfogadására
- a környezeti, társadalmi fenntarthatóság szempontjainak érvényesítésére”.

TERVEZET

Forrás: https://norvegcivilalap.hu/.../utmutato_a_horizontalis_szempontok_erven

Fentieket figyelembe véve törekszünk arra, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégiánk keretében megvalósítandó projektek hozzájáruljanak az esélyegyenlőség és a környezetvédelem biztosításához az egyes projektek jellegéhez és témájához igazodva. Hisszük és valljuk, hogy a horizontális elvek érvényesülése által teremtődnek meg a gazdasági, környezeti és szociális szempontból kiegyensúlyozott fenntartható fejlődés feltételei.

A Strukturális Alapokra vonatkozó általános szabályozás a (1083/2006/EK rendelet) két horizontális elvárást emel ki: az esélyegyenlőséget és a környezeti fenntarthatóságot.

5.1 Esélyegyenlőség

Az Abaúj Leader Egyesület működése során soha nem tett hátrányos megkülönböztetést a bármilyen okból hátrányos helyzetű csoportok, személyek egyenlő hozzáférését akadályozva az adott szervezet, vagy projekt erőforrásaihoz, eredményeihez. A Helyi Fejlesztési Stratégiánk tervezésénél és megvalósításánál, valamint az **érdekérvényesítés** során a jövőben is megfelelő odafigyeléssel, a jogszabályi előírások tiszteletben tartásával figyelembe vesszük az érintett csoportok, személyek speciális körülményeit, igényeit. Valljuk, hogy a multikulturális tudatosság a kulturák és hagyományok sokszínűségének figyelembe vétele, az arról való tudás és az arra irányuló tisztelet, ami az esélyegyenlőtlenségek csökkentésére irányul, a törekvéseink alapértéke.

Az egyesületünk által lefedett területen a lakónépesség arányait tekintve a 2001-es népszámláson a népesség 15, 3 %, míg 2011-ben: a 21, 2 %-a vallotta magát cigány származásúnak. Ha településeket elemezzük, akkor látható, hogy van olyan község (Csenyéte) ahol a lakosság 93,4 %-a tartozik e népcsoporthoz. Ugyanakkor, több mint tíz olyan település van, ahol a 40 % fölötti az arány. Statisztikai adatokból kitűnik, hogy a 0-14 éves korosztály létszáma azon településeken magasabb ahol a magát cigánynak valló népesség is magas arányban van jelen. *(forrás: www.teir.hu)*

Működési területünkön **a társadalmi kirekesztődés és a szegénység újra termelődésének problémája fokozottan jelen van.**A Helyi Fejlesztési Stratégiánkban igyekszünk olyan intézkedéseket megfogalmazni, amelyek ezen társadalmi kör beilleszkedését, közösségi integrációját is szolgálnák.

Az intézkedések pályázati kiírása, generálása során a potozásban jelentős szerepet kapnak a hátrányos helyzetű rétegek, a fogyatékkal élők, a nők, a pályakezdők, és természetesen a magát cigánynak valló emberek.

Területünkön több olyan alapfokú oktatási intézmény van (Csenyéte, Forró, Baktakék, Encs-Fügöd), amelyben szinte 100 %-ban cigány származású tanulók vannak. Ugyanakkor **kifejezetten olyan intézkedést is megfogalmaztunk (5. számú intézkedés), ahol iskolán kívűli gyermekfoglalkozást és közösség teremtő szándékkal felnőttek és gyermekek részére is közösségi teret alakítunk** ki, ahol szándékaink szerint elhivatott vezetők irnyításával történhet az évek során a társadalmi integráció.

Konkrét célok:

- az elsődleges munkaerőpiacra bejutni nem tudó hátrányos helyzetű munkavállalók foglalkoztathatóságának javítása – közfoglalkoztatás és képzési programok révén
- hátrányos helyzetűek társadalmi befogadásának javítása mentális fejlesztés és egészségfejlesztés révén
- hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű diákok oktatás színvonalának javítása
- korai gyermeknevelés minőségének javítása
- munkanélküliek elhelyezkedésének ösztönzése.

TERVEZET

Tevékenységek leírása:

- Tartós munkanélküliek foglalkoztatása közfoglalkoztatási programok révén, amelyben megvalósul
    - közösségi célú foglalkoztatás (pl. közösségi alapú szociális vállalkozások, szociális szövetkezetek működtetése) egy járási szervezésű szervezet keretein belül, amelyben lehetőség van a munkavállalók munkavégzésben történő előrelépésére, a teljesen támogatott státuszból a részlegesen támogatott státuszba. Előnyben kell részesíteni a romák, a nők, a megváltozott munkaképességűek, valamint a fogyatékkal élők munkaerő piaci esélyeinek javítását. Civil szerveztek bevonása szükséges a foglalkoztatás szervezésébe, a képzésbe, illetve a mentális fejlesztésbe.
      A foglalkoztatási programoknak a hazai finanszírozású közmunkaprogramok által nyújtott bértámogatást szükséges kiegészíteniük magasabb szintű munkaszervezéssel.
    - a szükséges alapfokú ismeretek megszerzése, szakképzés megszerzése, illetve egyéb kompetencia alapú képzése
    - a foglalkoztatottak eltérő igényű mentális fejlesztése és családsegítése, ami kapacitásbővítést igényel,
    - a nyílt munkaerő piaci elhelyezések számának növelése érdekében a megye területén tevékenykedő munkaadókkal (pl. munkaerő-kölcsönzés révén), ezek érdekképviseleti és szakmai szervezeteivel való együttműködés bővítése, illetve további együttműködés a közfoglalkoztatás területén a települési és nemzetiségi önkormányzatokkal, ezek társulásaival, civil szervezetekkel, egyházakkal
- Hátrányos helyzetű gyermekek, akik különösen a települések szegregált területein, illetve kisfalvakban élnek
    - korai nevelés ösztönzése a Biztos Kezdet program állandósulásával és kiterjesztésével, mely keretében nevelési, egészségfejlesztési programokat valósítanak meg.
    - óvodai nevelés módszereinek megújítása, a művészeti képzés, alkotási tevékenység, egészséges étkezés hangsúlyosságának növelésével, amihez szükséges az óvónők továbbképzése, illetve az óvónői létszámának növelése, emellett indokolt esetben kisebb eszközbeszerzések és ingatlan-felújítások
    - az alapfokú oktatásban biztosítani kell az érzelmi intelligencia fejlesztése mellett a biztos tudás (írás, olvasás, számolás, szövegértés) megszerzését, ami megalapozza a szakismeretek elsajátítását. Mindehhez szükséges a tanárok továbbképzése, illetve a tanári létszám növelése és indokolt esetben kisebb eszközbeszerzések és ingatlan felújítások. Tanoda programok rendszerszerű integrálása a közoktatási tevékenységbe
- **Egészségfejlesztési programok**, melyek különösen a fiatal lányokra, anyákra illetve a betegséggel veszélyezettekre koncentrálnak. Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés javítása, például szűrőprogramok szervezésével.
- A **lepusztult lakókörnyezet infrastrukturális fejlesztése** (lakóépületek energia-hatékony felújítása, közművesítése), fedett és szabadtéri közösségi terek kialakítása és fejlesztése, mely fejlesztésekbe bevonhatók a közfoglalkoztatási programok
- Közösségfejlesztési programok szervezése, melyek szociális ellátáshoz, kulturális programokhoz, illetve oktatásához kapcsolódhatnak (pl. erőszakmentes konfliktuskezelő készségek fejlesztése; iskolán kívüli bűnmegelőzési célú szabadidős, oktatási, kulturális és sporttevékenységek, készségfejlesztő programok szervezése)
- Fontos az oktatási, a szociális, az egészségügyi és egyéb intézmények, **civil segítő szervezetek összehangolt cselekvése és együttműködési fórumai támogatása** a célból, hogy az állástalanságból fakadó hátrányok mérséklődjenek, a mélyszegénység továbböröklődése megakadályozható legyen

A romák által nagy arányban lakott térségekben, településeken biztosítani kell a nemzetiségi önkormányzattal való egyeztetést, illetve részvételüket az egyes intézményekben, szakmai programokban (pl. a rendőrségnél, szociális, oktatási intézményeknél).

TERVEZET

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A Stratégiánk készítése során a fenntartható fejlődést, olyan fejlődési útnak tartjuk, amely egyszerre van figyelemmel a környezet eltartó képességére, a társadalom jólétére és a gazdaság erősítésére úgy, hogy a ma élő emberek boldogulása ne menjen az utánunk jövő generációk életkörülményeinek rovására. Projektjeink kiírásakor a fenntartható környezeti szempontok biztosítását figyelembe vesszük.

Minden egyes projktnél maximális figyelmet fordítunk a környezetvédelmi szempontokraa projekt jellegéhez és témájához igazodva. Annál is inkább tesszük, mert a közvetlen élő helyünk Abaúj, Magyarországnak azon része, ahol az **érintetlen természet** (Zemplén nyugati odala, Hernád folyó és a Hernád-völgye, valamint a Csereháti dombság keleti oldala) az egyik legfőbb értékünk, és egyben turisztikai vonzerő is. A projektek kidolgozásánál ez nem csak elvárás, hanem a vezérlő elv is. A projektek kiírásakor nem hagyjuk figyelmen kívűl, hogy ne sértsük a környezetet, a természeti erőforrásokat és az értékes hagyományokat. Természetesen a projekt gazdájának is maximálisan figyelembe kell venni ezen szempontokat és a megvalósítás során szigorúan be kell tartani a környezetvédelmi előírásokat.

A projektek kiírásánál és megvalósíthatóságánál egyarán figyelmmel leszünk arra, hogy az adott projekt során megvalósuljon az energiatekarékos eszközbeszerzés, a **keletkező hulladékok minimalizálása**, az anyag-, és **energiatakarékosság**, a szelektív hulladék gyűjtés, a **takarékos vízfelhasználás**, valamint a veszélyes hulladékok kezelése is biztosított legyen. Lehetőleg minél nagyobb arányú legyen az újra hasznosított anyagok felhasználása.

A környezetvédelem, mint horizontális elvárás Abaújban azt jelenti, hogy minden projekttel kapcsolatos tevékenység során figyelemmel kell lenni az adott tevékenységnek a környezetre és az adott célcsoportra gyakorolt hatására is.

- Egyértelműen támogatja a természeti értékek, a biológiai sokféleség, a genetikai állomány és a természetes térszerkezet megőrzését (természetmegőrző vidékfejlesztés).
- A gazdálkodási tevékenységek során az erőforrás-igény és környezethasználat figyelembe veszi a környezet korlátozott eltartó képességét és a helyi természeti adottságokat (ökologikus vidékfejlesztés)
- Törekszik a szennyezések és a hulladékok kibocsátásának megelőzésére, illetve ahol ez nem lehetséges, e kibocsátások minimalizálására, a helyi környezetet csak az eltartóképességéig terheli (szennyezés megelőzés, minimalizálás).
-

6. A HFS integrált és innovatív elemeinek bemutatása

Az Abaúj Leader Egyesület – fölrajzilag a már többször szóba hozott leghátrányosabb térségként emlegetett, országrészben működik. Három járás (kistérség) területének településein, amely elsősorban a gazdasági elmaradottság, a történelmileg kialakult helyzet miatti elmaradottság szintjéről próbál továbblépni a vidékfejlesztés lehetőségeit innovatívan használva, ahogyan ezt az elmúlt tervezési időszakban is tette. Stratégiánk kidolgozásánál a korábbi évek tapasztalatát figyelembe véve mutatjuk be a HFS innovatív és integrált elemeit. Az előző tervezési időszakhoz képest szűkösebb források ellenére próbálunk újszerű megoldásokat találni és ezek **mentén ösztönözni a különböző szektorok, ágazatok többszereplős fejlesztésének még nem egészen kialakult lehetőségeit.**

„**Gyöngyház" projektünk** keretében, elkészülhet mindhárom járásban egy-egy olyan **közösségi szolgáltató tér minta jellegű kialakítása és működtetése**, amely a térség valamennyi településének például szolgálhat, és a térség leszakadó társadalmi rétegében élők naponta látogathatják és igénybe vehetik az itt kialakított szolgáltatásokat. (Gyermekeknek tanórán kívüli szabadidős foglalkozások, játékos fejlesztések, játékos tanulás, „hasznos" számítógép használat megtanítása, házi feladat megoldás stb…; felnőttek részére közösség fejlesztő programok közös főzések, pénzügyi megoldások keresése a

TERVEZET

havi bevételek reális beosztására, egészségmegőrző, alapvető higiéniás tevékenységek bemutatása, egyéb életviteli tanácsadás.) Fő célunk ezzel a projekttel többek között **a szegénység enyhítését célzó a felzárkóztatást és a befogadást segítő bázis létrehozása, a helyi szükségletekre szabott közösségi megoldások felkutatása, kialakítása!**

Az innováció elsősorban helyi kreativitást igényel. „A sikeres vidék többnyire újszerű, kreatív fejlesztések mentén alakul, válik versenyképessé. A kreativitást, az innovatív stratégiaalkotást, a helyi fejlesztési elképzelések innovatív jellegét több tényező befolyásolja".
Forrás: www.rkk.hu/rkk/dti/news/aldetec/problems_leader.pptx Leader *program problémái* Magyarországon. *Póla* Péter, tudományos munkatárs MTA KRTK RKI.

Térségünkben nem jellemző, a túlzott innovációval megáldott személy, vagy szervezet, a térség nehézségeiből adódóan az önkormányzatok és a civil szervezetek is (kevés kivétellel) a túlélésre vannak berendezkedve. Ezért is óriási szerepe van az innovatív megoldások keresésében az Abaúj Leader Egyesületnek, hogy ösztönözzük, támogassuk, kiaknázzuk és megosszuk akár **hálózatokban** is a helyi problémákra, szükségletekre adandó újszerű, előremutató és vállalkozó szellemű megoldásokat.

A sablonosság, kreatív ötletek hiánya, az alacsony fokú innováció néhány üdítő kivételtől eltekintve mindenütt jellemző, de a térségi adottságok, a gazdasági lemaradás, a csekély vásárlóerő továbbra is akadályozta a tényleges innovatív fejlesztéseket, azok ötlet-szintű beépítését a tervezési folyamatokba.

Mindezt figyelembe véve a HFS megalkotása során e fejezet fontos szempontokat ad arra, hogy egy-egy megoldás milyen szempontból lehet innovatív.

- hogyan fejlesszünk, vagy menedzseljünk egy projektet,
- a projekt során a munkába kiket és miként vonjanak be,
- hogyan teremtsük meg a projekt finanszírozását,
- hogyan azonosítsuk be az eredményeket, milyen tanulságokat vonjunk le, ezeket hogyan használjuk föl és mindezt miként kommunikáljuk,
- hogyan kapcsolódhat a projekt más kezdeményezéséhez, projektekhez,

Amennyiben sikeresen végrehajtásra kerülnek a fenti szempontok, akkor, az tartalomban is megjelenik, amely mögött állhat az új termék az új szolgáltatás, vagy a megfelelő piac.

E módszerrel az **újszerű cselekvési móddal lehetővé tudjuk tenni a térség, humán, természeti, pénzügyi erőforrásainak megfelelő kombinációját,** ami a belső potenciálok jobb kihasználását eredményezi.

Abaújban az egyik legnagyobb kihívás és innovációt kívánó törekvés az **itt élő embereket motiválni** az új lehetőséget nyújtó **programokban való részvételre, és az együttműködésre**.

A közelség, az ismertség, a köztudatba való beépülés a számon kérhetőséget, a helyi akciócsoport demokratikus legitimitását erősíti.

Mivel három jelentős kistérséget, tájegységet fogunk össze, amelyek mind fejlettségüket, mind elképzeléseiket, jövőképüket illetően markánsan eltérnek egymástól, így folyamatos kihívásokkal kell a jövőben megküzdenünk a területi igények összehangolása terén.

A helyi partnerség működésének alapja a helyi önkormányzatok, vállalkozók, társadalmi szervezetek és magánszemélyek egymáshoz való közelítése. Ebben az együttműködési rendszerben kell elkészülnie a helyi fejlesztési stratégiának és ebben kell a tervben foglaltakat megvalósítani. Ahogyan az alulról építkezéshez, úgy a háromoldalú partnerséghez is **szükség van a helyi érdekeltségekre**. A gyakorlatban az önkormányzati szféra aktivitása a legerőteljesebb, a civil szféra aktivitása változó, a vállalkozók érdeklődése gyenge. Ennek oldására, szelídítésére újszerű megoldásokat keresünk, innovatív személyeket vonunk be a tervezésbe, és a folyamattól jelentős, tartós eredményeket várunk.

TERVEZET

Több **szektort érintő integrált fejlesztéseket, átfogó programokat** igyekszünk a cselekvési tervben megfogalmazni. Azonban a kevés pályázati forrás, illetve az elnyerhető maximális támogatás alacsony mértéke miatt új megoldásokat kell találni más operatív programok megismertetésével. A térségi szereplők önerő híján, vagy gyenge anyagi háttérrel nem igazán mernek az átfogó, szektorokon átnyúló beruházásokba kezdeni. Ezen **nehézségek áthidalására munkánk során tanácsot adunk, eddigi tapasztalatainkat megosztjuk ügyfeleinkkel, hogy érezzenek egyfajta védelmet a társuló vállalkozások.**

Fontos része az **innovatív gondolkodás kialakításának az együttműködés a hálózatépítés, a tapasztalatok és az ismeretek cseréjének megszervezése.** A kevésbé fejlett területeken rendkívül fontos, hogy kamatoztatni tudja a tapasztaltabb munkacsoportok által megszerzett tudást a térségben működő többi szereplő is. Lényeges, hogy megfelelő koordináló szervezetek segítésével eredményes legyen a jelen tervezési ciklus munkája.

A megalkotott fejlesztési stratégia arra **ösztönzi** a helyben élőket, hogy vegyenek részt a térség hosszú távú fejlődését meghatározó döntések meghozatalában, együttműködve az érdekelt gazdasági és társadalmi szereplőkkel, a civil és az önkormányzati szervezetekkel, közintézményekkel. Ennek **koordinálásában** továbbra is nagy szerepe van a Helyi Akciócsoportnak, mint egy jogi személyiséggel rendelkező szervezetnek, amely szakmai tapasztalata és helyismerete révén képes arra, hogy ellássa a helyi szintű végrehajtással járó adminisztratív teendőket is.

TERVEZET

7. A stratégia beavatkozási logikája

E fejezetben kívánjuk bemutatni az összefüggést a beavatkozás tevékenységei, forrása és annak eredményei és hatásai között. Ugyanakkor meghatározzuk HFS jövőképét az általános célt, a specifikus célokat, és az ezzel logikai egységet képező intézkedéseket. Választ keresünk, hogy a szükségletek milyen módszerrel kezelhetőek, és ennek eredményeként milyen hatásokat érünk el a tervezési ciklus végére.

A stratégiánk középpontjában a vidéki térségben élők életminőségének javítása áll. A közösség valamennyi települése hátrányos helyzetű, tőke- és szolgáltatáshiányos, kevés a létbiztonságot nyújtó állandó jövedelemforrás, munkalehetőség. Az állástalanok körében magas az aluliskolázott, hátrányos helyzetű személy, jelentős részük tartós munkanélküli.

A térségünk legfontosabb kihívása, az elöregedés és az elvándorlás csökkentése, a helyi emberek minél nagyobb számban való munkalehetőséghez juttatása. A gazdaságélénkítő beruházásokkal kapcsolatos pályázatok felkutatása, a vállalkozásfejlesztési lehetőségek, források felkutatása. **A munkanélküliség által fokozottan érintett roma lakosság integrációjának elősegítése,** az információs és tanácsadó szolgáltatások biztosítása továbbá a társadalmi beilleszkedést megkönnyítő képzések szervezése.

A kézműves tevékenységek fejlesztésével, a helyi termék előállítók közötti kapcsolati háló erősítésével nő a tevékenységek jövedelemtermelő képessége, nagyobb szerepet tölthetnek be a térség turisztikai kínálatában.

„Kulturális és kreatív ipar", a zöld infrastruktúra, az egészség megőrzés, az egészségtudatos életszemlélet széles körben való elterjedése és a térségi innováció alapjainak megteremtése, egy új gazdasági szerkezet kereteinek létrehozását is jelenti.

7.1 A stratégia jövőképe

Az egyeztető fórumok eredményeként, a tervező közösséggel az alábbi jövőképet fogalmaztuk meg, hogy **milyennek szeretnénk látni a térségünket 10 év múlva**.

Jövőkép
Stratégiánk legfőbb célja a térség gazdasági és természeti erőforrásaira alapozva az életminőség javítása, vidék-, gazdaság-, vállalkozásfejlesztési programok generálásával, a meglévő munkahelyek megtartásával és új munkahelyek teremtésével.

7.2 A stratégia célhierarchiája

A HFS központi eleme megjelenik minden prioritásában, melynek célja az életminőség javítása a térségi gazdasági és természeti erőforrásokra alapozva gazdaságfejlesztéssel és új munkahelyek teremtésével, munkahelyek megtartásával, humán erőforrás fejlesztésével. A komplex stratégia támogatja a szomszédos akciócsoportokkal **közös projektek létrehozását**, nemzetközi kapcsolatok kialakítását. Komplex programként támogatható a vállalkozások támogatása, a kisléptékű településfejlesztési akciók és a helyi kultúra megőrzése párhuzamosan futó célterületei.

Ssz.	Átfogó célok
1	Javuló térségi gazdasági teljesítmény (turizmus, mezőgazdaság)
2	Javuló életminőség (közösségi programok, közösségi infrastruktúra, természeti,-épített örökség védelem)
3	Fejlődő, alkalmazkodó és helyhez kötődő társadalom létrejötte

TERVEZET

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősödése.	foglalkoztatottak számának növekedése, önfoglalkoztatás erősödése, piacokon való jelenlét, korszerű gépek, eszközök üzletszerűen működő feldolgozó üzemek, új típusú foglalkoztatás (szociális szövetkezetek, közösségi foglalkoztatás)	6 fő új munkahely 3 fő új munkahely 5-7 vállalkozás 1-3 új üzem 1-3 szoc. szöv.
	Turisztikai szolgáltatások javulása, az eltöltött vendégéjszakák számának növelése	turisztikai programkínálat, turizmusból származó bevételek, többnapos ajánlatok a vendégeknek,	6-8 új szolg. növekedés
3	Tájgondozás, természeti, kulturális környezeti erőforrások feltárása ökoturisztikai kínálat bővülése,	kisebb „költségvetésű” csoportoknak lehetőség, fiatalok megismerik Abaúj történelmét természeti adottságait, ökoturisztikai kínálat növekedése, falukép javulása,	25-30 alkalom 100fő/év a látogatók száma 4 db
4	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása,	közösségi terek kialakulása, tartalommal való megtöltődés felnőtt közösségek kreatív időtöltése, oktatás, képzés, „irányított” szabadidő, népfőiskola jelleg, tapasztalatcserék, külső kapcsolatok, rendezvények	100-110 fő végzettek száma 5-7 alkalom résztvevők száma 25 fő /rendezvény
5	Térségi kapcsolatok erősödése	térségen belüli kapcsolatok erősödése, külső kapcsolatok innovatív kihasználása, kapcsolódás képzésekhez, kreativitás erősödése a tapasztalatcserék által, vásárok fesztiválok, tematikus programok, rendezvények	5-7 közösség 2-3 db kapcsolat létrejön látogatók száma 100fő/alkalom

A célok indoklása:

A térség felzárkózásához a szociális alapú fejlesztések nem elegendők. A kívánt változásokhoz vezető új fejlődési pálya szükséges.

A perifériai létből való kilépés alapfeltétele a tágabb térségbe való integráció, a centrumokkal kialakított élénk gazdasági, társadalmi, kulturális kapcsolatok kialakulása.

A centrumok a periféria termékeinek felvevőpiacaiként, gazdasági kooperációk szervezőiként, a periféria felé irányuló tevékenységek kibocsátóiként, a turisztikai szolgáltatások fogyasztóiként, a helyi fejlesztéshez hiányzó szellemi tőke birtokosaként, intézmények központjaiként, az érdekérvényesítés helyszíneiként jelennek meg.

A periféria kiszolgáltatottságának csökkentését és a helyi foglalkozási, jövedelemszerzési lehetőségek bővítését egyaránt szolgálja a térség önellátásának erősítése. Önellátás elsősorban bizonyos élelmiszerekből, alternatív energiaforrásra épülő energiából, személyi szolgáltatásokból képzelhető el. Ezekhez az ágazatokhoz a termékek- és szolgáltatások előállításán túl a munkaerőt felkészítő és a helyi tudást mozgósító képzési és a marketing eszközök fejlesztése is szükséges.

A térségben, különösen a Csereháti részek aprófalvaiban tapasztalható fásultság. A nagyobb települések **fiataljainak magas arányú elvándorlásban is megmutatkozó reményvesztettsége érezhető**. Általában a térség negatív imázsa indokolttá teszi a **létező pozitív jövőkép tudatosítását, a térségi identitás erősítését** és a változásokhoz, az azokban való részvételhez kapcsolódó társadalmi felelősség növelését. A korábban már kezdeményezett, és egyes területeken elindult helyi termék előállítás és értékesítés, a helyi energiaellátás, a turizmus alkotják a helyi erőforrásokra épülő (kreatív és környezettudatos) gazdasági tevékenységek kiemelt területeit.

A stratégia az új fejlődési pálya társadalmi feltételeiből a kreativitást és a tudást is magába foglaló szellemi tőke biztosítását és a társadalmi felelősségvállalást emeli ki. A belső szellemi tőke fejlesztésén túl külső szellemi tőkebevitelre is szükség van – közvetve (képzéseken keresztül), vagy közvetlenül (külső szakemberek bevonásával). A térségen belül a szükséges tudást és kreativitást közösségi képzési formák és kreatív közösségek fejlesztésén keresztül kívánjuk megvalósítani.

Szükségesnek tartjuk olyan **elhivatott vidékfejlesztő animátorok bevonását**, főleg a legszegényebb réteggel történő rendszeres foglalkozás érdekében megkeresni, akik érzik Abaúj problémájának súlyát, és segíteni próbálnak az önszerveződő közösségek napi gondjainak megoldásában. Ezért megkeressük a Miskolci Görög Katolikus Egyházmegye által működtetett cigány szakkollégiumot, hogy az ott élő, tanuló fiatalok, segítségével olyan életmód formáló közösségeket hozzunk létre, mely példa lehet mindenki számára. E közösségek a szegénységből való kitörés, az integráció, és a társadalmi elfogadás érdekében működnek, és példát mutatnak valamennyi településnek.

Lényeges a gyermekek iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, a gyakorlatorientált (a mindennapi élevitelt segítő eljárások, berendezések, eszközök megismertetése) **gazdasági ismereteket nyújtó programok szervezése, a fiatalok helyben tartását, illetve betelepülését ösztönző, és a munkavállalást elősegítő programok biztosítása.**

Szükséges és fontos lenne továbbá a **helyi szellemi és közösségi élet fejlesztését**, ismeretanyagok átadását szolgáló programokkal, képzésekkel, közösségi kezdeményezésekkel, helyi társadalmi akciókkal és humán erőforrásokkal támogatni, valamint ehhez kapcsolódóan beruházásokat és eszközfejlestéseket megvalósítani.

A kedvezőtlen társadalmi demográfiai térségi folyamatok hatásainak enyhítése érdekében a szegénység mélyülésének megállítását, felzárkózást és befogadást segítő programok, projektek megvalósítására van szükség. Ehhez **fontos a helyi szociális munka kapacitásának erősítése, a helyi szükségletekre szabott szociális megoldások** keresése. Továbbá fontosnak tartjuk az alulképzett, a munka világából régen kiszakadt, vagy még be sem csatlakozott személyek nonformális kulcskompetenciákat erősítő képzésének támogatását. A helyi természeti és kulturális erőforrások az új fejlődési pálya alapját képezik. Ezért azok feltárása, hasznosíthatóvá tétele kulcsfontosságú. Egyelőre nem rendelkezünk teljes erőforrástérképpel és hasznosítási tervekkel. A gazdasági célhoz kapcsolódva a helyi termékek alapanyagát adó földterületek, erdők ismerete, a turizmus számára fontos építészeti, a bemutatható természeti és kulturális értékek feltárása, fejlesztésekbe való bevonása bír jelentőséggel. Az értékek feltárása és tudatosítása a társadalmi cél elérésében is meghatározó szerepet játszik.

A HFS struktúrája az alábbi négy alapvető szintre tagolható. A stratégia az intézkedések tervezésének az alapja.

Magyarázat: A: Gazdaságfejlesztés; B: Közösségi célú fejlesztés; C:Más OP-hoz kapcsolódó

HFS	**I.**	JÖVŐKÉP			
	II. Átfogó cél				
	III. Specifikus cél	A		B	
	IV. INTÉZKEDÉSEK	A	C	B	C
Intézkedési TERV		4	5	3	6

TERVEZET

Az Abaúj Leader Egyesület az intézkedések elkészítését a kiadott iránymutatások szerint végezte el. Elkészült 4 db a versenyképesség segítését, és 3 db az életminőség javítását szolgáló intézkedés. Ha az intézkedéseket vesszük figyelembe, akkor 3 db közösségi célú, 4 db vállalkozásalapú intézkedés megalkotására került sor. Más szempontokat figyelembe véve 4 db a gazdasági versenyképességet segítő, amely a turisztikai potenciált is segíti, 3 db, amely vidéki életminőséget javítja, ugyanakkor a civil társadalom erősítését is szolgálja. További szempontokat figyelembe véve az intézkedések felosztásánál elkészült 7 db teljes értékű intézkedés – amelyből 6 db összetettségükből adódóan a gazdaságfejlesztést szolgálja, függetlenül attól, hogy vállalkozásfejlesztést vagy közösségi célt szolgál. Ugyanakkor 1 db szolgáltatás fejlesztésre kerül kiírásra. Továbbá elkészült 11 db olyan intézkedés, melyhez LEADER forrás nem lett allokálva, de más operatív programból támogatható, és kapcsolódik a LEADER intézkedésekhez, vagy kiegészíti azokat. A determináció miatt az 5. számú intézkedéshez forrást jelenleg nem tudunk hozzárendelni.

Az első körben meghirdetett felhívásokra beérkezett és támogatásban részesíthető kérelmek nem merítették ki a rendelkezésre álló forráskeretet, így 2019. első negyedévében szükségesség vált a HFS felülvizsgálata és új intézkedések/felhívások megalkotása.

	Intézkedések, beavatkozási területek	1	2	3	4	5
1	Mezőgazdasági termék kisléptékű feldolgozásának az elősegítése	x				
2	Gazdasági vállalkozás fejlesztés támogatása	x				
3	Meglévő, működő turisztikai szolgáltatók, turisztikai szolgáltatás- és/vagy szálláshelyfejlesztése		x	x		
4	Tájgondozás – Természeti örökségek turizmust segítő infrastruktúrájának fejlesztése		x	x		
5	„Gyöngyház” – közösségi foglalkoztató				x	x
6	Szektorok közötti párbeszéd, civil hálózati együttműködések				x	x
7	Kulcskompetenciákat erősítő képzések				x	
8	Abaúji mikrovállalkozások támogatása és fejlesztése.	x				
9	Rendezvények szervezésének támogatása Abaújban.				x	x
10	Piacképes szakmai képzések az életminőség javítása érdekében. *GINOP 10. tematikus célkitűzés, 6. prioritás, EFOP 1.1*	x	x			
11	A társadalmi beilleszkedést segítő szemléletformálás és életviteli mentorálás. *EFOP 1.3, EFOP 1.6*					x
12	Települési szegregált környezet területi hátrányainak csökkentése. *EFOP 2.3 EFOP 1.7*				x	
13	Társadalmi periférián élők részére piacképes vállalkozások indítása, működtetése a szociális helyzet javítására. *EFOP 5.1*				x	
14	Különböző társadalmi csoportok kultúrájának megismerése, az elfogadás jegyében. *EFOP 1.3 EFOP 1.7*					x
15	Szociális gazdaság indítása, hátrányos megkülönböztetés kiküszöbölésére, és az integráció elősegítésére *EFOP 1.11*	x	x			
16	Mikro,- és kisvállalkozások versenyképességének javítása innovatív megoldások alkalmazásával *VP-3-4.2.1-15*	x	x			
17	Vidéki térségekben kisléptékű infrastruktúra és alapszolgáltatás fejlesztés *VP-7.2.1, VP-7.4.1*	x	x	x		
18	Abaújt átszelő tematikus turista útvonalak minőségének javítása, illetve az útvonalak szolgáltatásfejlesztése TOP, GINOP			x		
19	Turisztikai vállalkozások szolgáltatásfejlesztése TOP, GINOP			x		

20	Mikro,- és kisvállalkozások kapacitásbővítése *GINOP 1.2.1, GONOP 1.2.2*	x				

Összességében **a gazdaságfejlesztési terveknél kiemelt szempontként kezeltük az innovációt, a diverzifikációt, a termelési együttműködések elősegítését, a helyi termékek termelésének, piacra jutásának elősegítését** a középtávú fenntarthatósági szempontok figyelembevételével.

A gazdaságfejlesztési intézkedések kidolgozásánál közösségünk nagy figyelmet fordított a meglévő természeti-, és épített értékek megóvására, a környezeti terhelés csökkentésére. Alapértékként tekintünk az alábbi szempontokra, amely az Abaúj Leader Egyesület filozófiáját is megfogalmazza:

- ***Helyi fenntarthatóság:*** A helyi stratégiánk hozzájárul a helyi fenntarthatósághoz, azáltal, hogy nemzeti és térségi kincsként kezeli akciócsoportunk egyedülálló természeti adottságait, továbbá segíti a térség termék és nyersanyag, energia behozatal kiváltását.
- ***Globális fenntarthatóság:*** Hozzájárul a globális fenntarthatósághoz, különösen az éghajlatváltozás megelőzése, a biológiai sokféleség megőrzése, valamint a vízkészletek és a talaj megóvása terén.
- ***Vonzó vidéki világ:*** Elősegíti a vidéki életmód javítását, erősíti a vidék megtartó- és vonzerejét.
- ***Értékőrző gazdálkodás:*** Elősegíti a vidéki életmód, kultúra és hagyományok sokféleségének megőrzését, biztosítja a kulturális örökség részét képező építészeti, régészeti, néprajzi, településszerkezeti és táji értékek fennmaradását.
- ***Prosperáló vidéki gazdaság:*** Elősegíti a magas hozzáadott értéket előállító gazdálkodást, a gazdálkodás stabilitását és kiszámíthatóságát.
- ***Minőségi termékek, innováció:*** Elősegíti az innovációt, az innovatív gazdálkodási technikák elterjesztését és a minőségi termelést.
- ***Térségen belüli termelési együttműködések:*** Erősíti a térségen, településen belüli termék feldolgozási láncolat kialakítását, a termelők, gyártók egymásközti kereskedelmi kapcsolatainak javítását.

TERVEZET

8. Cselekvési terv

8.1 Az intézkedések leírása

8.1.1 Az Abaúj Leader Egyesület működési területén támogatott helyi intézkedések

1. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Mezőgazdasági termék kisléptékű feldolgozásának az elősegítése
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1).
Indoklás, alátámasztás	Az élelmiszerpiaci globalizáció negatív következményeinek ellensúlyozására, kivédésére alkalmas a helyi élelmiszerellátó rendszer kialakítása mely a termelő és a fogyasztó minél közvetlenebb és rövidebb értékesítési, fogyasztási kapcsolatára épül. Számot tevő a térségben a gyümölcsültetvény (pl.: kajszibarack, stb.), jelentős struktúraváltást okozva a térség mezőgazdasági termelésében. A helyi terméket termelő, előállító vállalkozók, őstermelők növelik a térség értékét, ezért kiemelt figyelmet fordítunk rájuk. A helyi termékek a turizmusban nagy szerepet játszanak, mivel az ide utazóknak be tudjuk mutatni a térségünkre jellemző alapanyagokat, ételeket, kézműves termékeket. A megtermelt termékek a szőlő kivételével manipulálás, feldolgozás nélkül kerülnek piacra, amely problémát még tovább fokoz a gyümölcspiacra jellemző felvásárlási ár kiszámíthatatlansága. A termékek elsődleges feldolgozását elősegítő innovatív beruházások révén jelentős foglalkoztatás növekedés és jövedelemtöbblet érhető el. Fő célkituzés: a) Ösztönözni a helyi, termelésre alapozódó kistermelői, kisléptékű feldolgozó kapacitások létesítését, fejlesztését, összekapcsolva a családi gazdaságok erősítésével a helyi értékesítés fejlesztésével, a térségi gazdasági teljesítmény javulását. b) Az intézkedés keretében e pályázat célja továbbá a helyi termelés és szolgáltatás minőségének és mennyiségének emelése, munkahelyek teremtése, társadalmi aktivitás erősítése a térségben. c) Ugyanakkor szükséges termelői összefogással, online piacok szervezése. A rövid ellátási lánc elvre alapozva, magasabb profit maradhat a termelőnél. d) A helyi termékek elsődleges feldolgozására és/vagy raktározására alkalmas kisüzemek létrehozására és/vagy technológiai fejlesztése, meglévő üzemek, telephelyek fejlesztése, bővítése, gép és eszközbeszerzése. e) Továbbá lehetőséget biztosítunk azoknak a kistermelőknek, akik kertészeti terméket állítanak elő, hogy ennek infrastruktúráját (pl.: üvegházak építése) meg tudják teremteni. Jelen felhívás keretében kizárólag olyan támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a fenti célkituzéseknek.

TERVEZET

	SWOT kapcsolódás: E2, E3, L1, L2, L3, L4, Gy1, Gy2, Gy7, F5, F6, F9, F10.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	A termék hozzáadott érték növelése érdekében zöldség, gyümölcs feldolgozó-, és csomagolóüzemek, egységcsomagot készítő üzemek, kiskapacitású hűtőterek a célzott tevékenységek. Ugyanakkor szükséges termelői összefogással, online piacok szervezése. A rövid ellátási lánc elvre alapozva, magasabb profit maradhat a termelőnél. Az intézkedés keretében kiírt pályázat a helyi termelés és szolgáltatás minőségének és mennyiségének emelése, munkahelyek teremtése, társadalmi aktivitás erősítése érdekében. Ösztönözzük a helyi termékekre, termelésre alapozódó kistermelői, kisléptékű feldolgozó kapacitások létesítését, fejlesztését, összekapcsolva a családi gazdaságok erősítésével és a helyi értékesítés fejlesztésével. A helyi termékek elsődleges feldolgozására és/vagy raktározására alkalmas kisüzemek létrehozására és/vagy technológiai fejlesztésére. Lehetőséget biztosítunk azoknak a kistermelőknek, akik kertészeti terméket állítanak elő, hogy ennek infrastruktúráját (pl.: üvegházak építése) megteremtsék. Ezek alapján támogatható, az építés, felújítás, eszköz-, gépbeszerzés erőgép (traktor) beszerzése max. 100 LE teljesítményig, a felhívás által előírt nyilvánosság biztosítása, műszaki, kivitelezési tervek elkészítése, közbeszerzési eljárások lefolytatása, ingatlanvásárlás, területelőkészítés, műszaki ellenőri szolgáltatás, projekt menedzsment, immateriális javak beszerzése, kisléptékű alap infrastruktúra fejlesztése, megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés, egyéb mérnöki és szakértői tanácsadási tevékenységek, marketing tevékenység, minőség, környezet- és egyéb irányítási rendszerek kialakítása, az innovatív technológiák megismeréséhez szükséges képzés, hatósági igazgatási, szolgáltatások igénybevétele, jogi, közjegyzői tevékenységek igénybevétele.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A pályázó esetében nincs meghatározva, hogy mezőgazdaságból milyen volumenű árbevétel származik, fő állású őstermelőnek nem kell lenni. VP-3.4.2, VP-6.2.1 A VP és más OP a helyi termékek és szolgáltatások területi jellegű fejlesztése támogatott, viszont az intézkedés a szférák közötti együttműködéseket a pályázók körének leszűkítésével egyik intézkedés sem teszi lehetővé. A GINOP-ból mezőgazdasági vállalkozás nem részesülhet támogatásban, míg a VP-ben épp a nem mezőgazdasági termelés irányába ösztönzik a vállalkozókat. Jelen intézkedés kiegészíti a VP 6.3.1, 6.2.1, 6.4.1, 16.3.1, 16.9.1, 7.2.1, 7.4.1, 4.2.1, 4.2.2, 9.1.1 és a 3.1.1 intézkedéseit.
A jogosultak köre	mikrovállalkozások, adószámmal nem rendelkező magánszemélyek, adószámos magánszemélyek, őstermelők, szociális szövetkezetek, nonprofit szervezetek
Alapelvek	***Az pályázhat aki:*** - Vállalja, hogy a fejlesztés eredményekén, legalább két, különböző típusú, új terméket állít elő vagy új eljárást alkalmaz, vagy magasabb minőséget hoz létre. - Olyan termékeket állít elő, amelyek kereskedelmi forgalomba kerülhetnek.

TERVEZET

	- Vállalja az önfoglalkoztatást, vagy új munkahelyet hoz létre, vagy vállalja a meglévő foglalkoztatotti létszám megtartását a fenntartási időszak végéig. - Vállalja a helyi termékek elsődleges feldolgozására és/vagy raktározására alkalmas kisüzem létrehozást és/vagy technológiai fejlesztést. - Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és 1 db egy oldalas A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. -Az ügyfél lakhellyel, székhellyel, telephellyel, fiókteleppel rendelkezik az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén 2016. január 1.-én. A projektet az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén valósítja meg. -A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül az Abaúj Leader Egyesület HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni. -Biomassza felhasználásával nem kapcsolt hőenergia-termelést megvalósító technológia alkalmazása esetén a berendezés hatásfokának legalább 70 %-osnak kell lennie. -Amennyiben a projektben munkahelyteremtés is történik, úgy a pályázónak vállalnia kell, hogy az új munkahelyet legkésőbb az utolsó kifizetési kérelem benyújtása elött létrehozza, s ezt igazolja a záró kifizetési kérelemben. Továbbá a pályázó vállalja, hogy az így megnövekedett foglalkoztatotti létszámot a fenntartási időszak végéig megőrzi. -Amennyiben a projektben a pályázó vállalja a munkahelymegőrzést, akkor azt a fenntartási időszak végig meg kell őriznie.
Kiválasztási kritériumok	***Előnyt élvez az a projekt kiválasztása szempontjából az:*** - Akinek fenntartási és üzemeltetési terve megalapozott, költséghatékony. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A projekt keretében megújuló energiaforrást hasznosító technológiát fejleszt, épít ki. - A projekt megvalósításakor új munkahelyet hoz létre, vagy megtartja a meglévő munkavállalói létszámot. - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén található valamely „aprófaluban” valósítja meg. - Vállalja, hogy a fejlesztéssel új kereskedelmi forgalomba hozható terméket állít elő. - A projekt megvalósításával hozzájárul a helyi gazdaság, az élhető környezet hosszú távú fenntartásához, a kérelemben megjelennek környezettudatos, vagy környezet barát projekt elemek.

TERVEZET

		-A fejlesztésével hozzájárul a helyi /térségi szolgáltatók és helyi/térségi termékek beszerzéséhez, értékesítéséhez, térségi erőforrások helyben tartásához, a helyi közösségek gazdasági önfenntartásához.
	beavatkozási területre allokált forrás	200.000.000.- Ft
	támogatás aránya	65%-75% (település besorolástól függően)
	projektméret korlátai	minimum 3.000.000.- Ft maximum 12.000.000.- Ft
	támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2018. I. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	*támogatott projektek száma*	17-67 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	mikrovállalkozások, adószámmal nem rendelkező magánszemélyek, adószámos magánszemélyek, őstermelők, szociális szövetkezetek 16 db, nonprofit szervezetek 2 db

2. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Gazdasági vállalkozás fejlesztés támogatása
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1).
Indoklás, alátámasztás	A foglalkoztatási adatok alapján az aktív népesség körében cca 20 %-os a munkanélküliség, különösen magas a roma kisebbségnél. A térség adottságait figyelembe véve a mikro vállalkozások jelentik a helyi munkavállalók foglalkoztatásának fő szintereit, mivel ez a vállalkozási kategória adja a for-profit szektor 2/3-át. A szektor fejlődőképessége korlátozott, nagymértékű a fejlesztést szolgáló tőke- és a helyzetből adódó piaci viszonyokhoz való alkalmazkodóképesség hiánya. Szükséges, hogy a piaci kihívásokra reagálni képes vállalkozások jöjjenek létre és foglalkoztassanak a hátrányos helyzetű csoportokból származó munkavállalókat, a meglévő vállalkozások technikai korszerűsítésével. Fent leírt hiányosságok csökkentése miatt fontos a helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése, az itt élők életminőségének jelentős javítása, élhetőbb környezet kialakítása. Jelen felhívás keretében kizárólag olyan támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a fenti célkituzéseknek. SWOT kapcsolódás: E2, E3, E5, L1, L2, L3, L4, Gy1, Gy2, Gy7, F5, F6, F9, F10.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	Az ipar, az építőipar, kereskedelem, a kézműves tevékenység, szolgáltatásfejlesztés, egyes nem mezőgazdasági feldolgozó tevékenységek kismértékű támogatása eszköz, gép beszerzése, esetleg kisléptékű infrastruktúra fejlesztése, a szükséges munkaerő képzése (pl.: új gép, eszköz vásárlása esetén a leendő gépkezelő képzése) is megvalósulhat munkahely teremtési szándékkal.

TERVEZET

	Ezek alapján támogatható, az építés, felújítás, eszköz-, gépbeszerzés, erőgép beszerzése, a felhívás által előírt nyilvánosság biztosítása, műszaki, kivitelezési tervek elkészítése, közbeszerzési eljárások lefolytatása, ingatlanvásárlás, területelőkészítés, műszaki ellenőri szolgáltatás, projekt menedzsment, immateriális javak beszerzése, kisléptékű alap infrastruktúra fejlesztése, megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés, egyéb mérnöki és szakértői tanácsadási tevékenységek, marketing tevékenység, minőség, környezet- és egyéb irányítási rendszerek kialakítása, az innovatív technológiák megismeréséhez szükséges képzés, hatósági igazgatási, szolgáltatások igénybevétele, jogi, közjegyzői tevékenységek igénybevétele, szükséges szakképesítés megszerzése.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Hűtőház kialakítása nem támogatott. Turisztikai és/vagy mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos fejlesztés nem támogatható. Olyan épület építése/fejlesztése, amely a fejlesztés után lakás funkciót tölt be. Csak olyan fejlesztések támogathatóak, melyek a termelőtevékenység folytatásához és/vagy szolgáltatások biztosításához szükségesek. Működő vállalkozás részére támogatás, csak az adóhatósághoz (NAV) a pályázat benyújtásakor bejelentett és folytatott tevékenységhez igényelhető.
A jogosultak köre	mikrovállalkozások, adószámmal nem rendelkező magánszemélyek, adószámos magánszemélyek, őstermelők, szociális szövetkezetek, nonprofit szervezetek
Alapelvek	***Az pályázhat aki:*** A fejlesztés hatására, vagy új terméket állít elő, vagy új eljárást alkalmaz, vagy magasabb minőségű terméket vagy szolgáltatást hoz létre. - Vállalja az önfoglalkoztatást, vagy új munkahelyet hoz létre, vagy vállalja a meglévő foglalkoztatotti létszám megtartását a fenntartási időszak végéig. - A fejlesztés során a szükséges munkaerő képzése (pl.: új gép, eszköz vásárlása esetén a leendő gépkezelő képzése) is megvalósulhat munkahely teremtési szándékkal, egy a támogatást igénylőtől független külső képző szervezetnél. - A támogatást igénylő által igénybe vett képzés vonatkozásában: egy adott dolgozó képzése, amennyiben új gépet vásárol és ehhez szükséges szakember, úgy külső képző szerv által lebonyolított képzést vehet igénybe. -Biomassza felhasználásával nem kapcsolt hőenergia-termelést megvalósító technológia alkalmazása esetén a berendezés hatásfokának legalább 70 %-osnak kell lennie. - Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és egy oldalas A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. - Az ügyfél lakhellyel, székhellyel, telephellyel, fiókteleppel rendelkezik az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén 2016. január 1.-én. A projektet az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén valósítja meg.

TERVEZET

Kiválasztási kritériumok		- A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül az Abaúj Leader Egyesület HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni. - Amennyiben a projektben munkahelyteremtés is történik, úgy a pályázónak vállalnia kell, hogy az új munkahelyet legkésőbb az utolsó kifizetési kérelem benyújtása elött létrehozza, s ezt igazolja a záró kifizetési kérelemben. Továbbá a pályázó vállalja, hogy az így megnövekedett foglalkoztatotti létszámot a fenntartási időszak végéig megőrzi. -Amennyiben a projektben a pályázó vállalja a munkahelymegőrzést, akkor azt a fenntartási időszak végig meg kell őriznie. **Előnyt élvez az a projekt kiválasztása szempontjából az:** - Akinek fenntartási és üzemeltetési terve megalapozott, költséghatékony. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A projekt keretében megújuló energiaforrást hasznosító technológiát fejleszt, épít ki. - A projekt megvalósításakor új munkahelyet hoz létre, vagy megtartja a meglévő munkavállalói létszámot. - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén található valamely „aprófaluban” valósítja meg. - Aki vállalja, hogy komplex projektet valósít meg, építést /és vagy felújítást, továbbá eszköz /és vagy gépbeszerzést is megvalósít.
Tervezett forrás	***beavatkozási területre allokált forrás***	215.000.000.- Ft
	támogatás aránya	65%-75% (település besorolástól függően)
	projektméret korlátai	minimum 5.000.000.- Ft maximum 15.000.000.- Ft
	támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2018. I. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	***támogatott projektek száma***	14-43 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	mikrovállalkozások, adószámmal nem rendelkező magánszemélyek, adószámos magánszemélyek, őstermelők, szociális szövetkezetek 12 db, nonprofit szervezetek 3 db

TERVEZET

3. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Meglévő, működő turisztikai szolgáltatók, turisztikai szolgáltatás- és/vagy szálláshelyfejlesztése
Specifikus cél	Turisztikai szolgáltatások javítása, az eltöltött vendégéjszakák számának növelése érdekében (2). Tájgondozás, természeti, kulturális környezeti erőforrások feltárása ökoturisztikai kínálat bővítése. (3)
Indoklás, alátámasztás	Turisztikai vonzerővel bíró szolgáltatás jelenleg nem értelmezhető a térségben. Hiányoznak az esetlegesen több vendégéjszakát generáló falusi- agro- és ökoturisztikai szolgáltatások, vadászathoz, kerékpáros-, vízi-, és lovas turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások. A térség csak kevés ideig képes határain belül tartani a látogatót. A meglévő létesítmények nem rendelkeznek a mai kornak megfelelő szolgáltatási színvonallal. A campingek egy részében nincs megfelelő infrastruktúra. Fontos az aktív esetlegesen több vendégéjszakát generáló turisztikai szolgáltatások fejlesztése és ezekhez kapcsolódó programcsomagok kialakítása. Kiemelten támogatott a turisztikai szolgáltatók együttműködése. A felhívás célja a meglévő turisztikai szolgáltatók szolgáltatásbővítő fejlesztése, a turisztikai célú épületeik fejlesztése, bővítése, komplex turisztikai kínálat kialakítása. Jelen felhívás keretében kizárólag olyan támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a fenti célkituzéseknek. SWOT kapcsolódás: E6, E7, E8, E9, L3, L5, L7, L8, Gy5, Gy10, Gy13, Gy16, F12, F13.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	Meglévő kereskedelmi és falusi szálláshelyek szolgáltatás bővítő fejlesztése. Campingek turisztikai szolgáltatás kialakítása és bővítése, szükséges gép- és eszközbeszerzés, ingatlanhoz kapcsolódó telekhatáron belüli kisléptékű infrastruktúra fejlesztése. Intenzív marketing tevékenység végzése**.** Támogatható, az építés, felújítás, eszköz-, gépbeszerzés, programturizmus, marketing tevékenység, a felhívás által előírt nyilvánosság biztosítása, műszaki, kivitelezési tervek elkészítése, hatósági engedélyek megszerzése, közbeszerzési eljárások lefolytatása, ingatlan vásárlás, terület előkészítés, műszaki ellenőri szolgáltatás, projektmenedzsment, kisléptékű alap infrastruktúra fejlesztés, megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés, egyéb mérnöki és szakértői, tanácsadási tevékenységek, minőség, környezet és egyéb irányítási rendszerek kialakítása. hatósági igazgatási, szolgáltatások igénybevétele, jogi, közjegyzői tevékenységek igénybevétele.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A pályázó meglévő szálláshelyet fejleszt és ahhoz legalább két új szolgáltatást hoz létre. A működő szolgáltatást végző, az szálláshelyet létre hozhat (min. 6 ágyszám). Egyéb szálláshely fejlesztés esetén a 4 napraforgós minősítés elvárt. A VP és az összes OP turisztikai jellegű fejlesztése támogatott, viszont az intézkedés a szférák közötti együttműködéseket a pályázók körének leszűkítésével egyik intézkedés sem teszi lehetővé. A GINOP-ból mezőgazdasági vállalkozás nem részesülhet támogatásban, míg a VP-ben épp a nem mezőgazdasági termelés irányába ösztönzik a vállalkozókat. A

TERVEZET

	TOP az önkormányzatok számára nyújt lehetőséget turisztikai fejlesztések megvalósítására. Az intézkedés kiegészíti a Vidékfejlesztési Program 16.3.1, 16.9.1, 7.2.1, 7.4.1, 4.2.1, 4.2.2, 9.1.1 és 3.1.1 intézkedéseit.
A jogosultak köre	mikrovállalkozások, adószámos magánszemélyek, őstermelők, szociális szövetkezetek, nonprofit szervezetek, egyházak
Alapelvek	***Az pályázhat aki:*** - Szálláshely fejlesztés esetén a pályázat benyújtását megelőző évben turisztikai szolgáltatóként a NAV nyilvántartásában szerepel. - Turisztikai tevékenységből származó éves árbevétele, eléri a minimum 300.000 Ft, vagy az eltöltött vendégéjszakák száma meghaladja a 100-at, és ezt hitelt érdemlően (vendégkönyv másolata, árbevétel igazolása) bizonyítja. - Vállalja, hogy a jelenlegi turisztikai szolgáltatását innovatív szolgáltatásokkal egészíti ki. - Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és egy oldalas A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. - Az ügyfél székhellyel, telephellyel, fióktelepppel, magánszemély esetében állandó lakhellyel, tartózkodási hellyel rendelkezik az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén 2016. január 1.-én. A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén valósítja meg - A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül az Abaúj Leader Egyesület HACS arculati logóját (ingyenesen letölthető a HACS honlapjáról) is fel kell tüntetni. - Biomassza felhasználásával nem kapcsolt hőenergia-termelést megvalósító technológia alkalmazása esetén a berendezés hatásfokának legalább 70 %-osnak kell lennie. -Amennyiben a projektben munkahelyteremtés is történik, úgy a pályázónak vállalnia kell, hogy az új munkahelyet legkésőbb az utolsó kifizetési kérelem benyújtása elött létrehozza, s ezt igazolja a záró kifizetési kérelemben. Továbbá a pályázó vállalja, hogy az így megnövekedett foglalkoztatotti létszámot a fenntartási időszak végéig megőrzi. -Amennyiben a projektben a pályázó vállalja a munkahelymegőrzést, akkor azt a fenntartási időszak végig meg kell őriznie. -Az adószámos magánszemély és az őstermelő pályázó legkésőbb az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidőben vállalja, hogy önfoglalkoztatóvá válik, bemutatja a vállalkozás alapításáról szóló okmányokat, valamint a fenntartási és üzemeltetési tervben vállalt fejlesztést/tevékenységet megkezdi.
Kiválasztási kritériumok	***Előnyt élvez az a projekt kiválasztása szempontjából az:*** -- Akinek fenntartási és üzemeltetési terve megalapozott, költséghatékony.

TERVEZET

		- A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A projekt keretében megújuló energiaforrást hasznosító technológiát fejleszt, épít ki. - A projekt keretében korszerű, energiatakarékos és innovatív technológiák kerülnek alkalmazásra. -A szálláshely/szolgáltatás egész évben üzemel, igénybe vehető. - A projekt keretében munkahelyet teremt, munkahelyet őriz meg. - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén található valamely „aprófaluban” valósítja meg. - A fejlesztés során speciális célcsoport (családbarát, gyermekek, tinédzserek, idősek) igényeit kielégítő fejlesztése, szolgáltatások is kialakításra kerülnek. - Együttműködik más turisztikai szolgáltatókkal, a projekthez szükséges partnerség biztosított, így biztosított a turisztikai kínálat komplexitása is. -A pályázó rendelkezik releváns szakmai tapasztalattal/végzettséggel.
	beavatkozási területre allokált forrás	160.000.000.- Ft
	támogatás aránya	65%-75% (település besorolástól függően)
	projektméret korlátai	minimum 3.000.000.- Ft maximum 10.000.000.- Ft
	támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2018. I. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	*támogatott projektek száma*	16-53 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	mikrovállalkozások, adószámos magánszemélyek, őstermelők, szociális szövetkezetek, egyházak 14 db, nonprofit szervezetek 4 db

TERVEZET

4. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Tájgondozás – Természeti, örökségek turizmust segítő infrastruktúrájának fejlesztése
Specifikus cél	Turisztikai szolgáltatások javítása, az eltöltött vendégéjszakák számának növelése érdekében (2). Tájgondozás, természeti, kulturális környezeti erőforrások feltárása ökoturisztikai kínálat bővítése, (3).
Indoklás, alátámasztás	Abaúj térsége természeti örökségekben gazdag. A Cserehát dombjai, a Zempléni-hegység vonulatai határolják a Hernád-folyó által kettészelt területet. Itt halad át az országos Kéktúra Útvonal, valamint a nemzetközi Eurovelo kerékpárút két szakasza is. A térség kifejezetten kedvelt az ökoturizmust preferáló látogatók körében. A települések közfunkciót ellátó részeiről és a kirándulóhelyekről hiányoznak a kulturált megálláshoz szükséges elemek, mint például a kihelyezett illemhelyek, szemetesek, ülőpadok, tájékoztató táblák, felfestések, esőbeállók stb. Ezek alapján olyan fejlesztések támogathatók, amelyek a térség gazdasági teljesítményének a növelésével, hozzájárulnak az életminőség javulásához, ezen belül kiemelten a közösségi programok szervezéséhez, a közösségi infrastruktúra fejlesztéséhez, továbbá a természeti, -épített örökségvédelemhez. A tájgondozás által, pedig a térség vonzerőinek ismertebbé tételéhez, a természeti, kulturális környezeti erőforrások feltárásához, az ökoturisztikai kínálat bővítéséhez. SWOT kapcsolódás: E1, E6, E7, E12, L6, L7, L8, Gy5, Gy10, Gy16, Gy19, F12, F13.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	Épített és természeti örökségeink kiegészítő infrastruktúrájának fejlesztése, lokális túraútvonalak kialakítása. Illemhelyek, pihenőpadok, tárolók, rendezvényterek, biztonsági szempontból elengedhetetlen fejlesztések, bemutató-egységek létesítésének támogatása. Térségi, települési identitást és összefogást, a településen élők közötti együttműködést erősítő rendezvények, a térség múltját és értékeit bemutató programok. Országos, illetve helyi védettségű természeti értékek, épített örökségek védelmét célzó közösségi célú konferenciák, szakmai együttműködés keretében. Támogatható, az építés, felújítás, eszköz-, gépbeszerzés, rendezvényszervezés, a felhívás által előírt nyilvánosság biztosítása, megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés, egyéb mérnöki és szakértői, tanácsadási tevékenységek, marketing tevékenység, minőség, környezet és egyéb irányítási rendszerek kialakítása, hatósági igazgatási, szolgáltatások igénybevétele, jogi, közjegyzői tevékenységek igénybevétele, műszaki, kivitelezési tervek elkészítése, hatósági engedélyek megszerzése, ingatlanvásárlás, terület előkészítés, közbeszerzési eljárások lefolytatása, műszaki ellenőri szolgáltatás, projektmenedzsment, immateriális javak beszerzése, kisléptékű alapinfrastruktúra fejlesztés. - A pályázat keretében csak rendezvény esetén a támogatási összeg nem lehet több mint 1.000.000 Ft.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A fejlesztés az Abaúj Leader Egyesület működési területén ezen belül is a pályázó településen valósul meg, szemben a GINOP és TOP programokban leírt alapelvekkel.

TERVEZET

	A VP önálló intézkedésben nem támogatja a turizmust, mert többek között összeköti a diverzifikációval. A pályázó önállóan pályázhat a támogatható tevékenységek bármelyikére, nem mezőgazdasági tevékenységekhez kapcsolódóan.
A jogosultak köre	mikrovállalkozások, szociális szövetkezetek, önkormányzatok, önkormányzati társulások, nonprofit szervezetek, egyházak, alapítványok, közalapítványok
Alapelvek	***Az pályázhat aki:*** - Vállalja, hogy a rendezvény esetén legalább 3 helyi termelőnek bemutatkozási lehetőséget biztosít térítésmentesen. - Az ügyfél székhellyel, telephellyel, fiókteleppel, magánszemély esetében állandó lakhellyel, tartózkodási hellyel rendelkezik az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén 2016. január 1.-én. - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén valósítja meg. - Vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és egy oldalas A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. - A kedvezményezett köteles legalább a fenntartási időszak végéig a nyilvánosság és a marketing tevékenység során az Irányító Hatóság által előírt kötelező arculati elemeken felül az Abaúj Leader Egyesület logó-ját megjelentetni. - Biomassza felhasználásával nem kapcsolt hőenergia-termelést megvalósító technológia alkalmazása esetén a berendezés hatásfokának legalább 70 %-osnak kell lennie. -A támogatást igénylő köteles a megvalósítandó rendezvényről a felhívás szakmai mellékletei szerinti részletes rendezvény és programtervet a támogatási kérelméhez benyújtani.
Kiválasztási kritériumok	***Előnyt élvez az a projekt kiválasztása szempontjából az:*** - Akinek a fenntartási és üzemeltetési terve és vagy rendezvény és programterv megalapozott, költséghatékony. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A projekt keretében megújuló energiaforrást hasznosító technológiát fejleszt, épít ki. - A projektet önkéntesek bevonásával valósítja meg. - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén található valamely „aprófaluban” valósítja meg. - A projektet komplexen valósítja meg, a projekt tartalmaz építést /és vagy felújítást, valamint rendezvényt is. - A projekt során az ügyfél a szolgáltatások igénybevételére az Abaúj Leader Egyesület területén működő vállalkozással köt együttműködési megállapodást.

TERVEZET

		- A projekt megvalósításába fogyatékkal élőt és/vagy szociálisan hátrányos helyzetű személyt von be.
Tervezett forrás	*beavatkozási területre allokált forrás*	60.000.000.- Ft
	támogatás aránya	vállalkozások esetén 65-75% (települési besorolástó függően) szociális szövetkezet, önkormányzat, önkormányzati társulás, nonprofit szervezet, egyház, alapítvány, közalapítvány 95%
	projektméret korlátai	minimum 1.000.000.- Ft maximum 5.000.000.- Ft
	támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2018. I. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	*támogatott projektek száma*	12-60 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	mikrovállalkozások 2 db, szociális szövetkezetek 2 db, önkormányzatok, önkormányzati társulások 4 db, nonprofit szervezetek 2 db, egyházak 2 db, alapítványok 2 db, közalapítványok 2 db

5. számú intézkedés Determináció miatt megnyitása nem releváns	
Az intézkedés megnevezése	„Gyöngyház" – közösségi foglalkoztató
Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	Szükséges mindhárom járásban egy-egy olyan közösségi szolgáltató tér minta jellegű létrehozáa és működtetése, amely a térség valamennyi településének például szolgálhat. A szegénység enyhítését célzó a felzárkóztatást és a befogadást segítő bázis létrehozása és programok megvalósítása. A helyi szükségletekre szabott közösségi megoldások kialakítása. A pályázat során megvalósuló infrastruktúra tartalommal történő megtöltése, a helyi közösségek szociális érzékenységének, a generációk és a társadalmi csoportok kapcsolatának erősítését célozzák, szemléletformálást végeznek.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	A mélyszegénységben, fogyatékkal, és/vagy egyéb okból szociálisan hátrányos helyzetben élők fejlesztését, ismeretanyag átadását szolgáló programok, képzések, közösségi kezdeményezések, tevékenységek, helyi társadalmi akciók, és humán erőforrás támogatása, és az ehhez kapcsolódó beruházások, és eszközfejlesztés. Gyermekek és felnőttek számára a szabadidő hasznos eltöltését célzó közösségformáló programok szervezése, helyszín kialakítása Gyermekek iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, gyakorlat orientált programok feltételeinek megteremtése. A támogatás keretében komplex tevékenységként támogatott az előző két bekezdésben foglalt. SWOT kapcsolódás: E10, E11, E12, E16, L10, Gy6, Gy11, Gy14, Gy15, Gy17, Gy18, F1, F4, F5, F8, F11.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A tervezett intézkedés a működési területünkön egyedi, ami az egész térségnek mintát adó tevékenység, amely a mélyszegénységben, illetve a szegregált település részeken

TERVEZET

		élőknek, ad közösségi élményszerzésre lehetőséget. Az intézkedés kapcsolódik az EFOP 1.7 intézkedéseihez
A jogosultak köre		egyház
Kiválasztási kritériumok, alapelvek		A korábbi évek jó gyakorlata alapján csak az egyház pályázhat, mert e témában az egyház jeleníti meg a stabilitást, és a hosszú távú működtetést. Jövedelmet generáló beruházás nem támogatható ***Az pályázhat aki:*** - vállalja, hogy a projekt során a programok célcsoportja a hátrányos társadalmi helyzetű rétegekből tevődik össze - székhellyel, telephellyel, fiókteleppel, rendelkezik az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén 2016. január 1.-én - a fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén valósítja meg. - pályázó vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és egy oldalas, A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. ***A projekt kiválasztása szempontjából előnyt jelent:*** - Abaúj térségi szakemberek megbízása - önkéntesek, külső támogatók bevonása a projekt megvalósításába, - szakmailag megalapozott projekt terv - amennyiben a projektben megvalósuló fejlesztés, program működtetését a fenntartási idő után is vállalja - amennyiben a „Gyöngyház” látogathatóságát (nyitva tartást) legalább heti 3 alkalommal legalább napi 4 órában lehetővé teszi - aki a projektet együttműködésben valósítja meg - az Abaúj Leader Egyesület működési területén bejegyzett történelmi egyház
Tervezett forrás	*beavatkozási területre allokált forrás*	0,0.- Ft
	támogatás aránya	egyház 100% (A legrászorultabbak érdekében történő pályázat miatt)
	projektméret korlátai	maximum 0,0 .- Ft
	támogatás módja	vissza nem térítendő támogatás
A megvalósítás tervezett időintervalluma		--
Kimeneti indikátorok	*támogatott projektek száma*	--
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	--

TERVEZET

6. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Szektorok közötti párbeszéd, civil hálózati együttműködések
Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	Az Abaúj Leader Egyesület működési területén nem alakult ki olyan partnerség, mely szakmai módszertanok mentén keresné az együttműködési lehetőségeket a szektorközi mozgástérben. Ezért meg kell találni az egyes ágazatok közötti szinergiákat és a térség felzárkóztatásának, a foglalkoztatás növelésének a szolgálatába kell állítani. Biztosítani szükséges a szektorközi együttműködés lehetőségét olyan alkalmak megtartásával, ahol megismerhetik egymást az érintett szektorok szereplői, akik között kölcsönös együttműködések indulhatnak el, ezáltal biztosítva a hosszú távú partneri viszony létrejöttét. Később ez a térséget felölelő szoros partneri hálózat segítheti egy egymásra érzékenységgel nyitó közösség megteremtését. Ebben a rendszerben, a civil társadalom erősítését, hosszú távú társadalmi szerepvállalásának segítését szolgálják a szakmai rendezvények. Továbbá a civil szervezetek kapacitásfejlesztését, szakmai fejlődését biztosító projektek generálásával mozdítható elő a civil közösségek megerősödése. Ezek alapján azok a fejlesztések támogathatók, amelyek a szektorok közötti együttműködések révén hozzájárulnak a térség felzárkóztatásához, a civil társadalom megerősítéséhez, s az életminőség javulásához. SWOT kapcsolódás: E5, E12, E16, L9, L10, Gy6, Gy11, Gy12, Gy18, F1, F2, F3, F4, F6, F11.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	A térségi, települési identitást és összefogást, településen élők közötti együttműködést erősítő rendezvények, a térség múltját és értékeit bemutató programok. Országos illetve helyi védettségű természeti értékek, épített örökségek védelmét célzó közösségi célú konferenciák, study tour-ok szakmai együttműködés keretében. Civil fejlesztő folyamatok generálása a civil szervezetek társadalmi beágyazódásának erősítése érdekében. Civil állampolgári szerep tudatosítása, civil szervezetek számára kompetencia átadás, szektorok közötti párbeszéd megteremtése. Szakmai szakértői program megvalósítása a foglalkoztathatóság növelése érdekében. A munkaerő-piaci elhelyezkedést, vállalkozás indítást és vállalkozásfejlesztést segítő szakértői program megvalósítása, melynek célja térségi rendezvények és tanácsadások segítségével a térségi foglalkoztatás növekedésének generálása. Támogatható a rendezvényszervezés, továbbá az immateriális javak beszerzése, egyéb mérnöki és szakértői, tanácsadási tevékenységek, közbeszerzési eljárások lefolytatása, projektmenedzsment, marketing tevékenység, hatósági igazgatási, szolgáltatások igénybevétele, jogi, közjegyzői tevékenységek igénybevétele, kis értékű tárgyi eszköz beszerzés, a felhívás által előírt nyilvánosság biztosítása.

TERVEZET

Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A tervezett intézkedés teljesen egyedi, ami az egész térséget átfogó programok koordinációja, menedzselése tekintetében erős szakmai támogatási kapacitás kiépítését teszi lehetővé. Más Operatív Programokban hasonló, kifejezetten a helyi tematikus programok szakmai támogatási kapacitásainak kiépítését célzó konstrukciók nincsenek, a szférák közötti együttműködéseket pedig a pályázók körének leszűkítésével egy intézkedés sem teszi lehetővé. Az intézkedés szorosan kapcsolódik az Abaúj Leader Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiájában szereplő egyéb intézkedéseihez és szervesen kiegészíti azokat. Kiegészíti a Vidékfejlesztési Program 6.3.1, 6.2.1, 6.4.1, 16.3.1, 16.9.1, 7.2.1, 7.4.1, 4.2.1, 4.2.2, 9.1.1 és 3.1.1 intézkedéseit.
A jogosultak köre	nonprofit szervezetek, egyházak, alapítványok, közalapítványok
Alapelvek   <

		- A projekt megvalósításába elesett, szegénységben élő társadalmi csoportot von be.
Tervezett forrás	*beavatkozási területre allokált forrás*	17.100.000.- Ft
	támogatás aránya	95%
	projektméret korlátai	minimum 1.000.000.- Ft maximum 2.000.000.- Ft
	támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2018. I. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	*támogatott projektek száma*	8-17 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	nonprofit szervezetek 3 db, egyházak 3 db alapítványok 2 db, közalapítványok 2db

7. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Kulcskompetenciákat erősítő képzések
Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	A leszakadt, leszakadó társadalmi rétegek integrációjának az elősegítése érdekében képzések segítségével gondoskodni kell a releváns ismereteik naprakészségéről. Szükséges ismereteiket megalapozó képzésen való részvételük, hogy a társadalmi beilleszkedést az integrációt elősegítsük. Életvezetési ismereteket, a napi élethez szükséges gazdasági alapokat ismertető, háztartási praktikákat elsajátító képzések indítása is szükséges. Ezek alapján azok a fejlesztések támogathatók, amelyek elősegítik a szegénység elleni küzdelmet, a térségi kapcsolatok erősítését, s mindezek által a térség gazdasági teljesítményének a növelését. SWOT kapcsolódás: E4, E9, E15, L1, L8, L10, Gy3, Gy6, Gy12, F1, F2, F3, F4, F8,
A támogatható tevékenység területek meghatározása	A támogatható tevékenység területek meghatározása pont kiegészítésre és pontosításra került az alábbiak szerint: A következő képzések támogatása lehetséges: Helyi turisztikai ágazatokhoz kapcsolódó minőségi szolgáltatást nyújtó vállalkozási ismerteket adó képzés, idegen nyelvi képzés. A vidéki élet népi gasztronómiát megismertető, és a kézműves hagyományokat ápoló és annak módszereit megőrző képzés. Életvezetési ismereteket, a napi élethez szükséges gazdasági alapokat ismertető, háztartási praktikákat elsajátító képzések indítása szükséges. Vadon termő növények (gomba, gyógynövények) biztonságos felismerését megalapozó képzés. Szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó szakember képzése (pl.: lovas-, vízi sport, túra, stb.).

TERVEZET

	Gyermekek iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, gyakorlat orientált programok feltételeinek megteremtése. Civil szervezetek fejlődését elősegítő képzések Vállalkozók, vállalkozások fejlődését elősegítő képzések Egészségügyi és szociális ellátást végzők képzése. Munkavállalók elhelyezkedését segítő képzések. A Támogatható tevékenységek: A képzés, oktatás szervezése, lebonyolítása, a kötelező nyilvánosság biztosítása, a közbeszerzési eljárások lefolytatása, a projektmenedzsment, az immateriális javak beszerzése, a kis értékű tárgyi eszközök beszerzése, a marketing tevékenység, a képzéshez kapcsolódó egyéb tevékenységek, a hatósági igazgatási, szolgáltatások igénybevétele, a jogi, közjegyzői tevékenységek igénybevétele.”
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	A különböző képzések szervezése az Operatív Programokban önálló tevékenységként nem jellemző csak szakmai programhoz kapcsolódó résztevékenységként. Jelen intézkedés keretében meghatározott kreatív közösségek kialakításának támogatása kimondottan a Helyi Fejlesztési Stratégia témáihoz köthetőek, így más OP-k ezeket nem támogatják. Kiegészítő jellege azonban meghatározó, mert a társadalmi felelősségvállalás növelése specifikus célként szerepel a fő stratégiai célok között. Kapcsolódó OP a GINOP 8. tematikus cél a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása
A jogosultak köre	önkormányzatok, önkormányzati társulások, nonprofit szervezetek, egyházak, alapítványok, közalapítványok
Alapelvek	***Az pályázhat aki:*** - Az ügyfél székhellyel, telephellyel, fiókteleppel rendelkezik az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén 2016. január 1.-én. A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén valósítja meg. - Vállalja, hogy amennyiben a képzés jellege megköveteli, úgy a Fktv. felhatalmazása alapján kiadott jogszabály a felnőttképzési szakterületen felnőttképzési szakértő igénybevételét írja elő, vagy az ilyen szakértő igénybevételéhez jogkövetkezményt állapít meg, szakértőként kizárólag olyan személy vehető igénybe, aki rendelkezik az aktuális miniszteri rendeletben meghatározott szakmai képesítéssel és megfelel az ott meghatározott egyéb feltételeknek. - Minden esetben legalább szakmai tanúsítványt adó képzés lebonyolítása szükséges. - A kedvezményezett vállalja, hogy a projekt helyi szereplők együttműködésében valósul meg. - Pályázó vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és egy oldalas A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. - A kedvezményezett köteles legalább a fenntartási időszak végéig a nyilvánosság és a marketing tevékenység során az

TERVEZET

Kiválasztási kritériumok		Irányító Hatóság által előírt kötelező arculati elemeken felül az Abaúj Leader Egyesület logó-ját megjelentetni. - A támogatást igénylő köteles a megvalósítandó képzésről a felhívás szakmai mellékletei szerinti részletes képzési tematikát és programtervet a támogatási kérelméhez benyújtani. ***Előnyt élvez a projekt kiválasztás szempontjából az:*** - Képzési tematika és programterve megalapozott. -A képzésbe lehetőség szerint több résztvevőt von be. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján meghatározott településen található. - Önkormányzat, vagy más pályázón kívüli szervezet által megalapozott igényre alapuló szakmai képzést szervez. - A képzésbe bevonni kívánt résztvevők száma szerint (minimum létszám 15 fő). - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén található valamely „aprófaluban” valósítja meg. - A projekt megvalósításába elesett, szegénységben élő társadalmi csoportot von be.
Tervezett forrás	*beavatkozási területre allokált forrás*	14.324.575.- Ft
	támogatás aránya	95%
	projektméret korlátai	minimum 1.000.000.- Ft maximum 2.000.000.- Ft
	támogatás módja	Hagyományos költségelszámolás.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2018. I. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	*támogatott projektek száma*	7-14 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	önkormányzatok 1 db, önkormányzati társulások 1 db, nonprofit szervezetek 2 db, egyházak 3 db, alapítványok 1 db, közalapítványok 2 db

8. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Abaúji mikrovállalkozások támogatása és fejlesztése.
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1).
Indoklás, alátámasztás	Térségünk gazdasági és társadalmi adottságai nem kedveznek a tőke beáramlásának, nem vonzó befektetés céljából. Különösen igaz ez a falvakra, ahol túlnyomóan a csak önfoglalkoztató, esetleg 1-2 alkalmazottat foglalkoztató mikrovállalkozások dominálnak. Szükséges, hogy a piaci kihívásokra reagálni képes vállalkozások jöjjenek létre és foglalkoztassanak a hátrányos helyzetű csoportokból származó munkavállalókat, a meglévő és induló vállalkozások technikai korszerűsítésével, fejlesztésével.

TERVEZET

	Fent leírt hiányosságok csökkentésére fő cél a helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése, az itt élők életminőségének jelentős javítása, élhetőbb környezet kialakítása. Jelen felhívás keretében kizárólag olyan támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a fenti célkitűzéseknek. SWOT kapcsolódás: E2, E3, E5, L1, L2, L3, L4, Gy1, Gy2, Gy7, F5, F6, F9, F10.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	Az ipar, az építőipar, kereskedelem, a kézműves tevékenység, turisztikai tevékenység, mezőgazdasági tevékenység, szolgáltatásfejlesztés, eszköz, gép beszerzése, esetleg kisléptékű infrastruktúra fejlesztés valósítható meg. Ezek alapján támogatható, az építés, felújítás, eszköz-, gépbeszerzés, erőgép beszerzése, a felhívás által előírt nyilvánosság biztosítása, műszaki, kivitelezési tervek elkészítése, közbeszerzési eljárások lefolytatása, ingatlanvásárlás, területelőkészítés, műszaki ellenőri szolgáltatás, projekt menedzsment, immateriális javak beszerzése, kisléptékű alap infrastruktúra fejlesztése, megújuló energia hasznosítását célzó fejlesztés, egyéb szakértői szolgáltatások költségei, marketing tevékenység.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás	Nem támogatható az alábbiak szerint: Olyan fejlesztés, szolgáltatás megvalósítása, amely nem az Abaúj Leader Egyesület illetékességi területén valósul meg. Élő állat vásárlása. Hűtőház kialakítása. Amely támogatási kérelemnek a tartalma a felhívásban megfogalmazott célokkal és a HFS céljaival nincs összhangban. Amely pályázó a VP6-19.2.1.-4-1-17, VP6-19.2.1.-4-2-17, VP6-19.2.1.-4-3-17 felhívások forrásából megítélt támogatásra vonatkozó Támogató Okirattal/Támogatási Szerződéssel rendelkezik. Nem támogathatók a panziók, kempingek, szállodák, közösségi szálláshelyek, ifjúsági szálláshelyek fejlesztései. Saját teljesítés. Bontott építőanyag beépítése. Használt eszköz és gépbeszerzés. Motorral, megújuló energiával hajtott szárazföldi, légi, vízi közlekedési jármű beszerzése, kivéve a traktor beszerzés max. 100 lőerő teljesítményig. Olyan épület építése/fejlesztése, amely lakás funkciót tölt be (pontos lehatárolás szükséges a vállalkozás célját szolgáló épület résztől). Csak olyan fejlesztések támogathatóak, amelyek a termelő tevékenység folytatásához és/vagy szolgáltatások biztosításához szükségesek. Működő vállalkozás részére támogatás, csak az adóhatósághoz (NAV) a pályázat benyújtásakor bejelentett és folytatott tevékenységhez igényelhető.
A jogosultak köre	mikrovállalkozások, adószámmal nem rendelkező magánszemélyek, adószámos magánszemélyek, őstermelők, szociális szövetkezetek, nonprofit szervezetek
Alapelvek	***Az pályázhat aki:*** -Amennyiben a fejlesztés ANNEX 1 termék előállításra, feldolgozásra irányul, a projektben megjelenített új építés, felújítás, gép és eszközbeszerzés akkor támogatható, ha a

Kiválasztási kritériumok	támogatást igénylő vállalja, hogy a támogatási kérelemben bemutatott fejlesztés közvetlenül kapcsolódik legalább egy új, kereskedelmi forgalomba hozható termék előállításhoz. -Amennyiben a projektben munkahelyteremtés is történik, úgy a támogatást igénylőnek vállalnia kell, hogy az új munkahelyet legkésőbb az utolsó kifizetési kérelem benyújtása előtt létrehozza, s ezt igazolja a záró kifizetési kérelemben. Továbbá a támogatást igénylő vállalja, hogy a pályázat benyújtását megelőző év, 2018. december 31-én fennálló tényleges foglalkoztatott létszámához viszonyítva megnövekedett foglalkoztatott létszámot a fenntartási időszak végéig megőrzi. -Amennyiben a projektben a támogatást igénylő vállalja a pályázat benyújtását megelőző év 2018. december 31-én fennálló tényleges foglalkoztatott létszámának a megtartását, akkor azt a fenntartási időszak végig meg kell őriznie. -A támogatást igénylő a fejlesztés hatására, vagy új terméket állít elő, vagy új eljárást alkalmaz, vagy magasabb minőségű terméket, vagy szolgáltatást hoz létre. - Az induló vállalkozó (magánszemély, adószámos magánszemély, őstermelő) vállalja az önfoglalkoztatást, vagy új munkahelyet hoz létre. - Biomassza felhasználásával nem kapcsolt hőenergia-termelést megvalósító technológia alkalmazása esetén a berendezés hatásfokának legalább 70 %-osnak kell lennie. - A támogatást igénylő vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és egy oldalas A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. - Az intézkedés keretében támogatást olyan támogatást igénylő vehet igénybe, aki székhellyel, telephellyel, fiókteleppel, magánszemély esetében állandó lakhellyel, tartózkodási hellyel rendelkezik az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén legalább 2018. december 31. óta, továbbá a fejlesztés a fent említett illetékességi területen valósítja meg. - A nyilvánosság és a marketing tevékenység biztosítása során az EMVA Irányító Hatósága által rögzített kötelező arculati elemeken felül az Abaúj Leader Egyesület HACS arculati logóját is fel kell tüntetni. **Előnyt élvez az a projekt kiválasztása szempontjából az:** - Akinek fenntartási és üzemeltetési terve megalapozott, költséghatékony. -A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet alapján. -A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján. -A projekt keretében megújuló energiaforrást hasznosító technológiát fejleszt, épít ki. - A projekt által munkahelyet hoz létre, vagy megőriz. - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén található valamely „aprófaluban” valósítja meg. - A támogatást igénylő vállalja, hogy a beruházás során komplex fejlesztést valósít meg.

Tervezett forrás	***beavatkozási területre allokált forrás***	232.646.439 Ft
	támogatás aránya	65%-75% (település besorolástól függően)
	projektméret korlátai	minimum 3.000.000.- Ft maximum 15.000.000.- Ft
	támogatás módja	Vissza nem térítendő.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2019. II. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	***támogatott projektek száma***	15-77 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	mikrovállalkozások 15 db, adószámmal nem rendelkező magánszemélyek 1 db, adószámos magánszemélyek 1 db, őstermelők 1 db, szociális szövetkezetek 1 db, nonprofit szervezetek 1 db

9. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Rendezvények szervezésének támogatása Abaújban.
Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	Biztosítani szükséges a szektorközi együttműködés lehetőségét olyan alkalmak megtartásával, ahol megismerhetik egymást az érintett szektorok szereplői, akik között kölcsönös együttműködések indulhatnak el, ezáltal biztosítva a hosszú távú partneri viszony létrejöttét. A térséget felölelő szoros partneri hálózat segítheti egy egymásra érzékenységgel nyitó közösség megteremtését. Azok a fejlesztések támogathatók, amelyek Abaúj népszerűsítése, látogatottságának növelése, a helyi lakosság identitástudatának erősítése, valamint a közösség kulturális és hagyományőrző értékeinek ápolása révén csökkentik az elvándorlást, mérsékelik a népességfogyást. Hozzájárulnak a térség felzárkóztatásához, az életminőség javulásához. Jelen felhívás keretében kizárólag olyan támogatási kérelmek támogathatóak, amelyek megfelelnek a fenti célkitűzéseknek. SWOT kapcsolódás: E5, E12, E16, L9, L10, Gy6, Gy11, Gy12, Gy18, F1, F2, F3, F4, F6, F11.
A támogatható tevékenység területek meghatározása	A térségi, települési identitást és összefogást, településen élők közötti együttműködést erősítő rendezvények, a térség múltját és értékeit bemutató programok. Országos illetve helyi védettségű természeti értékek, épített örökségek védelmét célzó közösségi célú konferenciák együttműködés keretében. Civil szervezetek számára kompetencia átadás, szektorok közötti együttműködés megteremtése. Támogatható a rendezvényszervezés, továbbá az immateriális javak beszerzése, egyéb mérnöki és szakértői, tanácsadási tevékenységek, közbeszerzési eljárások lefolytatása, projektmenedzsment, marketing tevékenység, egyéb szakértői szolgáltatási (fordítás, tolmácsolás) tevékenységek igénybevétele, kis értékű tárgyi eszköz beszerzés, a felhívás által előírt nyilvánosság biztosítása.

TERVEZET

Kiegészítő jelleg, lehatárolás		A tervezett intézkedés egyedi, ami az egész térséget átfogó programok koordinációja, menedzselése tekintetében erős szakmai támogatási kapacitás kiépítését teszi lehetővé. Más Operatív Programokban hasonló, kifejezetten a helyi tematikus programok szakmai támogatási kapacitásainak kiépítését célzó konstrukciók nincsenek, a szférák közötti együttműködéseket pedig a pályázók körének leszűkítésével egy intézkedés sem teszi lehetővé. Az intézkedés szorosan kapcsolódik az Abaúj Leader Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiájában szereplő egyéb intézkedéseihez és szervesen kiegészíti azokat. Kiegészíti a Vidékfejlesztési Program 6.3.1, 6.2.1, 6.4.1, 16.3.1, 16.9.1, 7.2.1, 7.4.1, 4.2.1, 4.2.2, 9.1.1 és 3.1.1 intézkedéseit.
A jogosultak köre		nonprofit szervezetek, bevett egyházak, egyéb alapítványok, közalapítványok, egyéb egyesületek, helyi önkormányzatok, szövetkezetek
Alapelvek **Kiválasztási kritériumok**		***Az pályázhat aki:*** -A kedvezményezett köteles legalább a fenntartási időszak végéig a nyilvánosság és a marketing tevékenység során (plakát, kiadvány, meghívó, saját honlap) az Irányító Hatóság által előírt kötelező arculati elemeken felül az Abaúj Leader Egyesület logóját megjelentetni. -Az intézkedés keretében támogatást olyan pályázó vehet igénybe, aki az Abaúj Leader Egyesület illetékességi területén székhellyel, telephellyel, fiókteleppel, rendelkezik legalább 2018. január 31. óta és a rendezvényt a Felhívás 3.6.1. pontban szereplő települések valamelyikén valósítja meg. - A támogatást igénylő vállalja, hogy az utolsó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg az Abaúj Leader Egyesületet tájékoztatja a megvalósult projektjéről és elektronikusan legalább 5 db fotót és egy oldalas A/4 méretű beszámolót nyújt be az iroda@abaujleader.hu e-mail címre. **Előnyt élvez az a projekt kiválasztása szempontjából az:** -Akinek a rendezvény és programterve megalapozott, költséghatékony. -A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26.) Korm. rendelet alapján. -A fejlesztés megvalósításának helye a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (VI.23.) Korm. rendelet alapján. -A pályázat közösségi értéket teremt és a fejlesztés hozzájárul a térségben a népesség megtartásához, az életminőség javításához. -A projekt önkéntesek bevonásával valósul meg. -A célcsoportok jól definiáltak, a fejlesztéshez illeszkedve kerültek kiválasztásra, a tervezett rendezvények, tevékenységek a célcsoportok igényeivel összehangolva kerültek kialakításra. - A fejlesztést az Abaúj Leader Egyesület működési területén található valamely „aprófaluban” valósítja meg. -A projekt megvalósításába elesett, szegénységben élő társadalmi csoportot von be. -Az Abaúj Leader Egyesület tervezési területén működő művészeti és alkotócsoportok részvétele, bevonása a rendezvény programjaiba.
	beavatkozási területre allokált	20.127.129 Ft

TERVEZET

Tervezett forrás	***forrás***	
	támogatás aránya	95 %
	projektméret korlátai	minimum 500.000.- Ft maximum 3.000.000.- Ft
	támogatás módja	Vissza nem térítendő.
A megvalósítás tervezett időintervalluma		2019. II. félév – 2020. II. félév
Kimeneti indikátorok	***támogatott projektek száma***	7-40 db
	támogatott kedvezményezett típusa, száma	nonprofit szervezetek 1 db, bevett egyházak 1 db, egyéb alapítványok 1 db, közalapítványok 1 db, egyéb egyesületek 2 db, helyi önkormányzatok 5 db, szövetkezetek 1 db

8.1.2 Más operatív programból támogatott intézkedések

10. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Piacképes szakmai képzések az életminőség javítása érdekében. *GINOP 10. tematikus célkitűzés, 6. prioritás, EFOP 1.1*
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1) Turisztikai szolgáltatások javítása, az eltöltött vendégéjszakák számának növelése érdekében (2).
Indoklás, alátámasztás	A halmozottan hátrányos helyzetű csoportok és rászoruló emberek munkaerő-piacon való megjelenésének és öngondoskodó képességének fejlesztése érdekében olyan piacképes szakmai ismereteket nyújtó képzésekre van szükség, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a munka világába visszatérjenek és a piaci kihívásokra reagálni képes helyi vállalkozásoknál a hosszabb távú foglalkoztatásuk megoldott legyen. A stabil jövedelemforrás és rendezett életvitel által, pedig, ezen társadalmi csoportok esetében jelentős lehet az életminőség javulás is.

11. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	A társadalmi beilleszkedést segítő szemléletformálás és életviteli mentorálás. *EFOP 1.3, EFOP 1.6*
Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	A tartós szegénységben élő családok, romák, valamint a periférikus élethelyzetben lévő csoportok fenntartható társadalmi és területi integrációjának támogatása érdekében az előítéletesség és hátrányos megkülönböztetés elleni fellépést erősíteni szükséges anti-diszkriminációs programokkal. Ugyanakkor a romák aktív társadalmi szerepvállalását erősíteni, a fiatal felnőttek társadalmi integrációját elősegíteni, valamint a társadalmi és közösségi szerepvállalását ösztönözni kell közösségfejlesztési programok kidolgozásával és egy hosszútávon finanszírozható mentorhálózat kiépítésével.

12. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Települési szegregált környezet területi hátrányainak csökkentése. *EFOP 2.3 EFOP 1.7*

TERVEZET

Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	Kedvezőtlen szocio - demográfiai térségi folyamatok megtörése érdekében a mélyszegény, valamint a leszakadási lejtő elején álló településeken a kedvezőtlen gazdasági - társadalmi helyzet (a lakhatáshoz és pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint romák sokszoros deprivációjának megszüntetése) javítására, a közösségépítésre, társadalmi kapacitásfejlesztésre irányuló komplex beruházásokat támogatni szükséges. Ezt az érintett és meglévő épületek, intézmények felújításával, funkcióváltásával, valamint a helyi közösségek motiválását, bevonását segítő fizikai beruházások finanszírozásával lehet elérni.

13. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Társadalmi periférián élők részére piacképes vállalkozások indítása, működtetése a szociális helyzet javítására. *EFOP 5.1*
Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	Magyarországon az alacsony jövedelmű és a valamilyen szempontból hátrányos helyzetű emberek jellemzően nem, vagy alig rendelkeznek pénzügyi alapismeretekkel és kultúrával. A pénzügyi alapismereteik bővítését célzó mentorálás, képzés, vagy tanácsadás segítségével e hátrányos helyzetű, kiemelten roma személyek mikro- és kisvállalkozásaik létrehozásához, gazdasági tevékenységük beindításához, valamint a kedvezményes hitelhez jutáshoz, kaphatnak segítséget.

14. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Különböző társadalmi csoportok kultúrájának megismerése, az elfogadás jegyében. *EFOP 1.3 EFOP 1.7*
Specifikus cél	Küzdelem a szegénység ellen, önszerveződő csoportok összefogása (4). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	A nemzetiségi, etnikai identitás megőrzése, a kultúrák közötti párbeszéd erősítése és az eltérő identitással rendelkező társadalmi csoportok együttműködése érdekében az előítéletesség és hátrányos megkülönböztetés elleni fellépést erősíteni szükséges anti-diszkriminációs programok megvalósításával. A kedvezőtlen szocio - demográfiai térségi folyamatok megtörése érdekében, pedig a mélyszegény, valamint a leszakadási lejtő elején álló településeken a kedvezőtlen gazdasági - társadalmi helyzet (a lakhatáshoz és pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint romák sokszoros deprivációjának megszüntetése) javítására, a közösségépítésre, társadalmi kapacitásfejlesztésre irányuló komplex beruházásokat támogatni szükséges. Ezt az érintett és meglévő épületek, intézmények felújításával, funkcióváltásával, valamint a helyi közösségek motiválását, bevonását segítő fizikai beruházások finanszírozásával lehet elérni.

15. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Szociális gazdaság indítása, hátrányos megkülönböztetés és az integráció kiküszöbölésére *EFOP 1.11*
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1) Turisztikai szolgáltatások javítása, az eltöltött

TERVEZET

	vendégéjszakák számának növelése érdekében (2). Térségi kapcsolatok erősítése (5).
Indoklás, alátámasztás	A munka világából tartósan kiszorultak egy része számára az elsődleges munkaerő-piac először nem mindig tud megfelelő munkát biztosítani, ezért fejleszteni kell a számukra munkalehetőséget teremtő és a társadalmi integrációt szolgáló szociális vállalkozásokat. A cél - a társadalmi integrációt szolgáló társadalmi gazdasági megoldások keretében - a folyamatos tanácsadás, amely egyénre szabott szociális és mentális, valamint ügyviteli, gazdálkodási segítséget kínálva lehetővé teszi az érintett közösségeket a fenntartható társadalmi vállalkozások létrehozására és működtetésére.

16. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Mikro,- és kisvállalkozások versenyképességének javítása innovatív megoldások alkalmazásával *VP-3-4.2.1-15*
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1) Turisztikai szolgáltatások javítása, az eltöltött vendégéjszakák számának növelése érdekében (2).
Indoklás, alátámasztás	A mikro,- és kisvállalkozások versenyképességének javítása érdekében lehetőséget kell biztosítani a gazdálkodók számára olyan fejlesztések végrehajtására, amelyek hozzásegítik őket a tevékenységük gazdaságos folytatásához, továbbá a saját, illetve az alkalmazotti foglalkoztatás fenntartásához, bővítéséhez. Ennek érdekében további cél az ágazati szereplők versenyképességének javítása a legkorszerűbb, innovatív technológiák megvalósításával, amelyek során külön hangsúlyt kapnak a magasabb minőségű, speciális igényeket kielégítő termékek előállítására irányuló, valamint az erőforrás-hatékonyságot elősegítő beruházások.

17. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Vidéki térségekben kisléptékű infrastruktúra és alapszolgáltatás fejlesztés *VP-7.2.1, VP-7.4.1*
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1) Turisztikai szolgáltatások javítása, az eltöltött vendégéjszakák számának növelése érdekében (2). Tájgondozás, ökoturisztikai kínálat bővítése (3).
Indoklás, alátámasztás	A vidéki településeken szükséges olyan kisléptékű infrastruktúra fejlesztések támogatása, amelyek hozzájárulnak a vidéki térségek életminőségének javításához, ezáltal a népesség megtartásához, a helyi gazdaság fejlesztéséhez. Továbbá a vidéki térségek életminőségének javítása érdekében a közétkeztetési feladatokat ellátó konyhák fejlesztését, a mobilitáshoz, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítését, valamint a köz- és vagyonbiztonság javítását célzó fejlesztéseket is előtérbe kell helyezni.

18. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Abaújt átszelő tematikus turista útvonalak minőségének javítása, illetve az útvonalak szolgáltatásfejlesztése TOP, GINOP

TERVEZET

Specifikus cél	Tájgondozás, ökoturisztikai kínálat bővítése (3). Természeti, kulturális környezeti erőforrások feltárása, és hasznosíthatóvá tétele (6). Térségi kapcsolatok erősítése (7).
Indoklás, alátámasztás	A kulturális és természeti örökséghelyszínek gazdasági fenntarthatóságát a turisztikai vonzerők innovatív, kreatív módon történő attrakcióvá alakításával kívánjuk elérni, figyelembe véve az ifjúsági korosztály sajátos igényeit is. Ezek alapján a piacképes, fenntartható turisztikai termékek, tematikus utak, hálózatok kialakításánál többek között fontos kritérium, hogy a teljes nyomvonal fejlesztése egységesen, a kulturális és természeti értékek károsítása nélkül, rendszerszerűen valósuljon meg. Ezekkel a turisztikai fejlesztésekkel szemben a korábbinál hangsúlyosabban megfogalmazott elvárás, hogy hálózatokba szerveződő, egymáshoz is szorosan illeszkedő tevékenységek valósuljanak meg.

19. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Turisztikai vállalkozások szolgáltatásfejlesztése TOP, GINOP
Specifikus cél	Tájgondozás, ökoturisztikai kínálat bővítése, természeti kulturális környezeti erőforrások feltárása (3).
Indoklás, alátámasztás	A helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítása, fejlesztése fontos szerepet játszik a térség gazdaságának diverzifikációjában, a helyi gazdaság élénkítésében és a foglalkoztatás növekedésében. A vonzerőfejlesztéseink kiemelt célja az Abaújba látogató turisták itt eltöltött vendégéjszakáinak a növelése által a közvetetten generált munkahelyteremtés, amely hozzájárul a foglalkoztatás bővítéséhez. Mindezek a fejlesztési célok, elsősorban helyi ökoturisztikai fejlesztések, kulturális látványosságok, turisztikai célú kerékpárutak ráhordó szakaszainak a létrejöttével valósulhatnak meg. Másik kiemelt fontosságú terület az országos és nemzetközi jelentőségű természeti és kulturális örökségünk megóvása és védelme, azonban ez csak akkor biztosítható, ha ezek a fejlesztések a kínálati portfólió szélesítésével szintén hozzájárulnak a gazdasági versenyképesség erősítéséhez. Ezekkel a turisztikai fejlesztésekkel szemben a korábbinál hangsúlyosabban megfogalmazott elvárás, hogy hálózatokba szerveződő, egymáshoz is szorosan illeszkedő tevékenységek valósuljanak meg.

20. számú intézkedés	
Az intézkedés megnevezése	Mikro,- és kisvállalkozások kapacitásbővítése *GINOP 1.2.1, GONOP 1.2.2*
Specifikus cél	Helyi erőforrásokra alapozó gazdasági tevékenységek megerősítése (1)
Indoklás, alátámasztás	A vállalkozások növekedési potenciáljának javítása, gazdasági teljesítményének erősítése kiemelten fontos, azonban ezt hátráltatja a kkv szektorra általánosan jellemző tőkehiány, valamint az ebből adódó elavult eszköz- és infrastrukturális ellátottság.

TERVEZET

	Fő cél, hogy a térségünkben működő mikro, és kisvállalkozásokat technológiai ugráshoz segítve, innovatív infrastrukturális fejlesztéseket hajtsanak végre, továbbá a termelési folyamataik anyag- és energiafelhasználása csökkenjen; ezáltal növelve a termelékenységet és a versenyképességet, valamint a hosszú távú fenntartható foglakoztatást.

8.2 Együttműködések

Az Abaúj Leader Egyesület a 2014-2020 tervezési ciklusra együttműködést tervez a régió más LEADER HACS-aival (BTGE, Zempléni Tájak LEADER és Cserhátalja LEADER) az alábbi három témában.

Tervezett együttműködés: Szakrális utak az Észak-Magyarországi Régióban
*Az együttműködés tervezett tématerületei***:** A vallásturizmus fejlesztése
Az együttműködés célja: Az együttműködés keretében összehangolt, a vallási értékeket bemutató turisztikai fejlesztés megvalósítása.
Indoklás, alátámasztás: A térségek közötti együttműködésben részt venni szándékozó LEADER HACS-ok területe gazdag az értékes egyházi épületekben, kegyhelyekben, vallási emlékekben, szakrális eseményekben. A régióban több HACS területét érinti a Mária út, valamint a Szent Erzsébet Út. A tervezett együttműködés lehetséges elemei a települések vallási kultúrája kincseinek feltérképezése, az építészeti örökség, a vallási szokások, szakrális rendezvények összegyűjtése, közös adatbázis összeállítása, tematikus utak kialakítása, kapcsolódó marketing tevékenység fejlesztése.

Tervezett együttműködés: Kultúrák találkozása
Az együttműködés tervezett tématerületei: A térségi kulturális értékek bemutatása és népszerűsítése
Az együttműködés célja: A vidéki kultúra fennmaradását, a falusi élet örökségének megőrzését, a térségekben élő nemzetiségek és kisebbségek kulturális értékeinek bemutatását célzó, kulturális összefogást erősítő együttműködés kialakítása.
Indoklás, alátámasztás: A gazdag hagyományokkal, népszokásokkal, kézművességgel, népi iparművességgel rendelkező települések lakossága a földrajzi távolság miatt gyakran nem ismeri más térségek kulturális sokszínűségét. Az együttműködő partnerek térségének bemutatása, bemutatkozása a fogadó térség egy-egy rendezvényén valósul meg.

Tervezett együttműködés: Helyi termékek
Az együttműködés tervezett tématerületei: helyi termékek értékesítési lehetőségeinek kibővítése.
Az együttműködés célja: Helyi termékek népszerűsítése, más térségekre kiterjedő értékesítési csatornák kialakítása, tapasztalatcsere.
Indoklás, alátámasztás: A helyi termékek előállításának és értékesítésének fejlesztése hangsúlyos fejlesztési prioritásként jelenik a Helyi Fejlesztési Stratégiákban, a LEADER HACS-ok területén az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően egyre több helyi termék található. A helyben kialakult eljárásokkal készült egészséges, megbízható, hagyományos ízeket felvonultató termékeknek folyamatosan nőtt a kereslete az elmúlt években. A tervezett projekt rendezvények megvalósításával kívánja elősegíteni az együttműködő partnerek helyi termékeseinek kölcsönös megjelenését, bemutatkozási lehetőséget, tapasztalatcserét biztosítva számukra.

A 3.2 fejezetben (Korábbi együttműködések, megvalósult közös projektek) lehivatkozott közös szlovák-magyar projektünk folytatásaként további együttműködést tervezünk a Hernád Szalánci hegyek Akciócsoport (MAS Hornad) szervezetével.

A helyi partnerség jegyében **fontos szempont a közszféra, a vállalkozói szféra és a civil szféra megfelelő arányának biztosítása**. A három szféra együttműködése az elmúlt időszakban kívánni valót hagyott maga után. Törekszünk a szférák közötti együttműködés javítására, a HACS és a

TERVEZET

munkaszervezet működésében fontos társadalmi szempontnak tartjuk az alulról jövő kezdeményezések felkarolását, a helyi lakosság aktivizálását és bevonását a fejlesztési folyamatokba. A kapcsolatteremtést és kapcsolatrendszer, illetve együttműködés kialakítását a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett, a helyi partnerséget erősítő innovációk kifejlesztését vagy adaptálását. A jövőben igyekszünk elmélyíteni a munkakapcsolatot szférák által választott tagozatok között. Olyan hatást szeretnénk gyakorolni, amely sokkal jobb együttműködésre kreatív gondolkodásra és munkára ösztönzi a tagozatokat. A térségben a már működő más fejlesztő szervezetekkel, a munkakapcsolatunk jónak mondható.

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A helyi partnerség jegyében 2008-ban alakult meg az Abaúj Leader Egyesület. Más előírások között fontos szempont volt a közszféra, vállalkozói szféra és civil szféra megfelelő arányának kialakítása. A három szféra együttműködése először teljesedett ki ilyen nagy arányban. Az Egyesület Alapszabálya is szabályozza a három tagozat arányát, mely szerint a közszféra maximum 40 %-ban, a civil- és az üzleti szféra együttesen minimum 60 %-ban képviselteti magát az Egyesületen belül.

Miután elfogadta a Mezőgazdasági és Földművelésügyi Minisztérium a közösség vidékfejlesztési stratégiáját, 2008. április 28-án alakult meg a három kistérség 81 településének képviselőiből az Abaúj Leader Egyesület helyi akció csoport. Megalakítását minden település képviselő-testülete támogatta. Aktív tagokká a kistérség polgármesterei, a gazdasági szféra képviselői és civil szervezetek (többek közt az egyházak és a kisebbségi önkormányzatok) illetve magánszemélyek váltak.

A közösen elfogadott tervek alapján önálló, a helyi igényekre építő olyan gazdasági egység létrehozását határozták meg célként, amely segíti az itt élők boldogulását, javítja életminőségüket, fejleszti a helyi szolgáltatásokat, a közös hagyományokra épít, és mindezen eszközök felhasználásával aktív közösségi élettér kialakításához vezet.

Az Abaúj Leader Egyesület működése közben is kiemelt szempont a helyi szereplők nagyarányú bevonása és hatékony részvételének biztosítása a pályázati folyamatba és a közösen kidolgozott tervek hatásos megvalósításába.

A Helyi Akciócsoport és a munkaszervezet működésében fontos társadalmi szempontok a következők:

- az alulról jövő kezdeményezések felkarolása,
- a helyi lakosság aktivizálását és bevonása a fejlesztési folyamatokba,
- a kapcsolatteremtést, és kapcsolatrendszer illetve együttműködés kialakítását a vidéki térségek között a megszerzett tudás és tapasztalatok közös hasznosítása végett
- a helyi partnerséget erősítő innovációk kifejlesztését vagy adaptálását.

Ezen alapelvek jegyében Egyesületünk munkaszervezete rendszeresen szervez fórumokat a térségben. A heti öt munkanapon ügyfélszolgálattal áll az érdeklődők rendelkezésére. A munkaszervezet a pályázatok szempontjából meghatározó időszakokat (pályázati beadás, kifizetési kérelem benyújtása, monitoring, stb.) megelőzően rendszeresen tájékoztató előadásokat tart a sikeres pályázati lebonyolítás érdekében. A folyamatosan frissített és aktualizált honlapunkon széles körű tájékoztatást kaphatnak a helyi partnerek a térségeket érintő információkról.

Az Abaúj Leader Egyesület szervezeti felépítést táblázat mutatja be a 2016. március 31.-i állapot szerint. (lásd mellékletek 2. számú ábra) Az Egyesületünk nyitott a tagság állandó, kisebb fluktuáció van, viszont nem befolyásolta a civil, vállalkozói és közszféra arányát.

Az Abaúj Leader Egyesület tagsága stabil és ezt folyamatosan bizonyítja a Közgyűlések és döntéshozatalok zökkenőmentes végrehajtása során.

Az Egyesület tagjaira vonatkozó előírásokat az Egyesület Alapszabálya tartalmazza, mely egységes szerkezetbe foglalt változatát az Abaúj Leader Egyesület közgyűlése 2015. július 30. napján megtartott

TERVEZET

ülésén fogadott el. Az egyesület megalakulása óta nyitott, tagfelvétele folyamatos, tagjai sorába bárki bármikor beléphet.

Az Egyesületnek tagja lehet minden olyan jogi személy, illetve egyéni vállalkozó, aki egyetért az Egyesület céljaival, elfogadja az alapszabályt, rendszeresen fizeti a tagdíjat és felvételéhez a Közgyűlés egyszerű szótöbbséggel hozott határozatával hozzájárul.

Az Egyesületbe természetes személy tagok is beléphetnek, amennyiben esetükben az 54/2011. (VI. 10.) VM rendeletben foglalt feltételek fennállása megállapítható.

Az Egyesület tagjainak személyére az Egyesület tagjai és az Elnökség javaslatot tehetnek. A felvételi eljárás a tagjelölt belépési nyilatkozatának az Elnökséghez történő eljuttatásával kezdődik. A tagfelvételről a Közgyűlés egyszerű szótöbbséggel dönt.

A tagok felvétele belépési nyilatkozat alapján történik. A tagokat az Elnökség nyilvántartásba veszi és a rendelkezésre álló adatokat az adatvédelmi szabályoknak megfelelően őrzi. A jogi személyiségű tagok jogaikat képviselőjük útján gyakorolják. Az egyes tisztségekre a szervezetek képviselői választhatók.

Az Elnökség az Egyesület közgyűlése által megválasztott álló ügyvezető szerve, amely elnökből, két alelnökből és tagokból áll. Az Elnökség saját ügyrendje szerint működik, de legalább havonta egy alkalommal ülésezik. Az Elnökség összehívása, az ülések dokumentálása a Közgyűlésre vonatkozó rendelkezések szerint történik.

A munkaszervezet a napi operatív munkát végzi, figyelemmel a közgyűlés és döntéshozó szervezet, valamint az Irányító Hatóság útmutatásaira és a hatályos jogszabályokra.

A szervezet jogszerű működését a Közgyűlés által választott legalább őt fős Felügyelő Bizottság ellenőrzi. A gazdálkodás jogszerűségét és a hatályos számviteli és adójogszabályok szerinti működést a Felügyelő bizottságon kívül független könyvvizsgáló is kontrollálja.

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása a HACS működésével és a pályázatok kiválasztásával kapcsolatos döntéshozatali folyamatoknál, szinteknél minden esetben érvényesül a KSK rendelet 34. cikk (3) pontja, amelyet táblázatba foglalva mutatunk be. (5. sz. táblázat a mellékletek között található.)

Az **értékelés/kiválasztás folyamatának bemutatása**:

A pályázati lehetőségek népszerűsítésének módját, a pályázók segítésének (a pályázatok teljessé tételének segítése) tervezett módszerét a kommunikációs terv fejezet tartalmazza.

A pályázatokat / intézkedéseket éves rendszerben, félévenkénti megjelenéssel a cselekvési tervben ütemezettek alapján kívánjuk meghirdetni. Célunk az intézkedésekre allokált források teljes felhasználása. Az ütemezésnél figyelembe vettük a 3 felülvizsgálati lehetőséget az esetleges igényenkénti átcsoportosításokkal.

A pályázatok értékelését folyamatos pályáztatással és szakaszos értékeléssel kívánjuk megvalósítani. A folyamatban résztvevő döntéshozatali és előkészítő szinteket és a feladatuk és a felelősségük leírását az 5. számú táblázat tartalmazza. HACS-unk HBB működését az egyesület közgyűlése és az IH által elfogadott külön HBB szabályzat és az SZMSZ tartalmazza. A HBB tagjainak személye az elmúlt ciklusban megegyezett az elnökségben lévők személyével.

A döntéshozás módjai:

- ahol megalkotásra kerültek a pályázati adatlap vizsgálatához pontozások, ott súlyozásos pontozás,
- ahol nem került meghatározásra pontozás, ott konszenzus szavazással történik a döntéshozatal.

A legfontosabb kiválasztási szempontrendszer a HFS céljaihoz és intézkedéseihez való illeszkedés vizsgálata, kiemelve a munkahelyteremtést, az együttműködést és az innovativitást és a közösségi szerepvállalást.

TERVEZET

A **kiválasztás és az eredményének kommunikálása** a pályázók felé szintén fontos része a megvalósítás folyamatának (milyen csatornán, mennyi időn belül):

- a ponthoz tartozó feladatokat a 8.4 fejezet (Kommunikációs terv) tartalmazza.

Az **összeférhetetlenség** kizárásáról a 272/2014. (XI.5.) Kormányrendelet VI. fejezet 39.§. rendelkezik. Ez alapján és az Európai Számvevőszék alábbi szabályai szerint:

a) azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában (tartalmának kialakítása, pályázat elkészítése), nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező pályázatokkal kapcsolatos döntés előkészítésben (a projektek értékelése) és a döntésben (kiválasztás);
b) a munkaszervezet csupán segítséget nyújthat a projektek fejlesztése, pályázatok elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a pályázatot vagy annak részeit;
c) bárki, aki érintett egy adott projektben, nyilatkoznia kell erről, és nem vehet részt az értékelésben.

A helyi fejlesztési stratégia megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében:

A HACS / egyesület vezetése és operatív szervezete mind a civil, egyházi, önkormányzati és vállalkozói szférában közismert, igénylik a segítségünket kiemelve a támogatási források megismerésében és az azokhoz való hozzájutásban, kooperációk kialakításában.

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy munkavállalóink a térségben élnek, így nekik is munkát biztosítunk, s egyben motiváltak a fejlesztési források minél magasabb számú lekötésében is. A személycsere nem volt jellemző, a jelenleg foglalkoztatott 4 főből 3 fő a kezdetektől a HACS munkavállalója, egy fő pedig 2010. évtől.

Az összeférhetetlenségi és titoktartási követelményeket és etikai kódexet valamennyi munkavállalóra folyamatosan alkalmazzuk.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása:

A munkaszervezet a hatékony munkaerő gazdálkodás (és szakértelem) figyelembe vétele okán kiszervezéssel oldja meg a könyvelési és jogi feladatokat. Ennek megfelelően külső vállalkozási szerződés alapján megbízott könyvelő végzi a bérszámfejtési, könyvelési feladatokat, a bejelentések és bevallások elkészítését a különböző hatóságok felé. Továbbá külső ügyvédi iroda estei megbízással végzi az alapdokumentumokkal kapcsolatos jogi munkát és minden más, a tevékenységgel kapcsolatos jogi ismeretet igénylő feladatok ellátását. Külső megbízással láttatjuk el a rendeletben előírt könyvvizsgálói feladatokat valamint a közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos feladatokat.

A munkaszervezet az operatív feladatait a székhelyén, jól felszerelt, bérelt irodahelyiségben végzi, amely az ügyfelek számára könnyen megközelíthető, központi helyen található, saját parkolóval rendelkezik. Az irodát az egyesület rendezte be és felszerelte mindazon technikai eszközökkel (irodabútorok, személyi számítógépek, laptopok, nyomtatók, fénymásoló, szkenner, projektor, telefax), amelyek a mindennapi munka végzéshez, az ügyfelek tájékoztatásához, az irányító hatósággal, a kifizető ügynökséggel és az egyesület vezetésével, a szakmai szervezetekkel és a partner egyesültekkel való kapcsolattartáshoz, információ áramláshoz, a tájékoztató és ügyfélbarát segítő munkához szükségesek.

A munkaszervezeti iroda technikai eszközeinek felújítása 2015-ben megtörtént a korábbi MVH-s delegálási feladatok előírásainak tükrében. Ennek megfelelően az iroda technikai felszereltsége megfelel az előírásoknak és biztosítja a munkavégzés tárgyi feltételeit (vonalas telefon, fax, internet, fényképezőgép, projektor, stb.).

A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása:

Akciócsoportunk a lezárt tervezési ciklus tapasztalatait felhasználva, a jelenlegi forráskeretet és pályázói hajlandóságot, a finanszírozási változásokat, és a konkrét szabályozás jelenlegi bizonytalansági tényezőit is figyelembe véve, az óvatosság elve alapján a Helyi Akciócsoport működési és animációs forrásfelhasználását a 2016-2020 évekre felosztva tervezi felhasználni.

TERVEZET

A működési és animációs költségek arányának meghatározásakor azzal számolunk, hogy a tervezési ciklus első felében szükséges az animációra arányosan többet költeni, a pályázói kapacitásfejlesztés, a tapasztalatcsere (tanulmányutak, fórumok, különböző vásárokon, kiállításokon, szakmai rendezvényeken történő részvétel biztosítása és a tudásátadás, megosztás), az együttműködések kialakítása és fejlesztése érdekében, hogy mobilizálni tudjuk a potenciális kedvezményezetteket.

Az időszak első két évében 4, a harmadik évben 3,5, a negyedik évtől 3 fő állandó, teljes munkaidős szakember foglalkoztatásával számolunk a munkaszervezetben – 1 fő munkavállaló 2018-ban nyugdíjjogosulttá válik –, akik az operatív irányítási, HFS megvalósítási folyamatot ellátják és segítik a pályázókat. A 4 fő szakember mindegyike több éves, illetve évtizedes tapasztalatokkal rendelkezik a HACS feladatkörébe tartozó tevékenységi területek legtöbbjén, de mindenképpen a projektötlet generálás, pályázatírás, projekt menedzselés területén is. 3 fő felsőfokú végzettségű, mindegyikük többdiplomás.

Nagyné Szunyogh Adrienne munkaszervezet vezető óvodapedagógus, és fejlesztő pedagógus végzettséggel, több évi nevelési gyakorlattal, animációs tapasztalattal és több éves vállalkozás vezetési referenciával került a munkaszervezethez 2008-ban, 2012-ben okleveles Regionális és vidékfejlesztési tanácsadói képzettséget szerzett, melynek ismereteit 2015. közepétől a munkaszervezet vezetőjeként is kamatoztatja.

Képes Magdolna pénzügyi ügyintéző 2010-től dolgozik a munkaszervezetnél, az egyesület saját projektjeit, gazdálkodását, pénzügyeit menedzseli, e mellett pályázatokat is ír esetileg. Releváns végzettségei: mezőgazdasági szervező üzemmérnök, igazgatásszervező, EU-s pályázati tanácsadó, mérlegképes könyvelő, pénzügyi területen szerzett gyakorlata csaknem 30 éves 2012-ben ő is okleveles Regionális és vidékfejlesztési tanácsadói képzettséget szerzett.

Falatek László mezőgazdasági üzemmérnök, agrármérnök és 2012-ben ő is okleveles Regionális és vidékfejlesztési tanácsadói képzettséget szerzet. Vidékfejlesztési területen több mint 10 éve dolgozik, pályázatírás, és pályázatkezelés területén.

Gombár Sándor középfokú végzettséggel, pályázatírás, és pályázat menedzselés területén több mint 15 éve tapasztalattal rendelkezik, minősített pályázatíró és pályázati szakértői, releváns végzettséggel, LEADER tervezési tapasztalattal rendelkezik.

A tudástőke, szellemi kapacitás és tapasztalat adott, a HFS-ben megfogalmazott céljainkkal összhangban van az a cél is, hogy a munkaszervezetben felhalmozott, meglévő tudást is itt tartsuk a térségben és hasznosítsuk.

Számolunk a szervezeti igazgatási költségekkel (vezető testület személyi jellegű költségei, iroda fenntartás és működtetés, stb.) is.

A működési és animációs tevékenységben a szervezet egésze érintett, így az egyértelműen működési, ill. egyértelműen animációs jellegű kiadások szűk körén kívül eső, több célra is felhasználandó és szükséges költségeket arányosítással tervezzük meghatározni, feltételezve az egyes évekre, illetve a működési-animációs költség nemekre tervezett keretek közötti automatikus átcsoportosíthatóságot.

Úgy gondoljuk, hogy a fejlesztési források felhasználásának mérföldköveivel arányosan a működési-animációs költségkeret a tervezetben szereplő módon felhasználhatóvá válik.

A finanszírozásra hitelfelvétellel számolunk, melynek várható garanciadíját a működési költségek között, a hitelkamatokat egyéb ráfordításként, tagdíjakból és más támogatásokból tervezzük fedezni.

Egyéb bevételek között tervezzük a HFS előkészítő támogatást, a Vidékfejlesztési Program 19.3 alintézkedéséből külön pályázattal elnyerhető térségek közötti, illetve esetlegesen nemzetközi együttműködési projektek támogatását. Számolunk tagdíjbevétellel és adományokkal, valamint más Operatív Programokból pályázni tervezett támogatásokkal is.

TERVEZET

Tervezzük egyéb pályázati források, pl. Nemzeti Együttműködési Alap, Svájci alap, stb. eseti igénybevételét, akár működéshez, akár szakmai projektek megvalósításához.

Figyelembe véve a lehetőségeinket, vállalkozási tevékenységből is tervezünk bevételt, bízva abban, hogy pályázatírói kapacitásunkat a helyi szereplők között – más OP források bevonásával és koordinációs, illetve projektmenedzselési tevékenység formájában is értékesíteni tudjuk.

A működési és animációs költségekre fordítható és tervezett 139.900 e. Ft költségkeretet a tervezett egyéb bevételekkel kiegészítve biztosítható a HACS működése és a fejlesztési források optimális felhasználása.

8.4. Kommunikációs terv

Az Abaúj Leader Egyesület a külső kommunikáció mellet kiemelt figyelmet fordít a belső kommunikáció jó minőségére is. A térségben élők hatékony és magas színvonalú tájékoztatásának előfeltétele, hogy az Akciócsoporton belül megfelelő belső kommunikáció valósuljon meg. Ennek érdekében az Akciócsoport tagjai, vezetősége, bizottságai, munkaszervezete több kommunikációs csatornán is érintkezik és közöttük az információ-áramlás szabadon történik.

A belső kommunikáció során használt eszközök: személyes élőbeszéd (megbeszélés, tájékoztató, beszámoló stb.), telefon, internet, elektronikus levelezés, hagyományos levelezés.

Munkaszervezeti megbeszélések, közgyűlések, rendkívüli közgyűlések, felügyelő bizottsági ülések, tervezési és felülvizsgálati ülések, döntő bizottságok ülésezése.

Egyesületünk által használt kommunikációs elemek a következők:

- Az Abaúj Leader Egyesületi logót és az Abaúj logót minden általa kiadott dokumentumon feltüntetni (szabályzatok, tervek, levélpapír, honlap, stb.)
- Havi rendszerességgel megjelenő elektronikus hírlevél
- Hírek, események, projekttájékoztatók a médiában, a sajtóban, a helyi újságokban
- Nyilvános fórumok szervezése a HACS működési területén
- Önálló weboldal működtetése: www.abaujleader.hu

Az Egyesület kiemelt kommunikációs céljai:

- Az Abaúj Leader Egyesület működési területén élők tájékoztatása az őket érintő vidékfejlesztési és operatív programok pályázati lehetőségekről.
- Az Egyesület bemutatása, tevékenységének megismertetése a lakossággal, a lakosság bizalmának és tetszésének elnyerése.
- A LEADER ismeretek minél szélesebb körnek történő átadása.
- Tapasztalat- és információcsere más akciócsoportokkal, külföldi partnerekkel.
- A kötelező elemeken túlmenően jó kapcsolat fenntartása az Irányító Hatósággal,
- Partnerszervezetekkel való együttműködés

Elektronikus hírlevél

Kedvelt információs forrás annak a közel ötszáz felhasználónak, akik hónapról hónapra tájékozódnak e forma keretében, de ugyanakkor a honlapunkról is, ugyanis a hírlevél az aktuális információkat tartalmazza, a teljesség igénye nélküli felsorolva a legfontosabb témákat:

- a Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) rövid ismertetését, céljait, prioritásait, intézkedéseit, aktualitását;
- a pályáztatás rendjét (pályázatok/kérelmek beadási határideje, a beadás helye, a tanácsadás és információszolgáltatás helye és ideje);
- a pályázati dokumentáció, a kérelmekhez kapcsolódó formanyomtatványok, információs anyagok, ezek biztosításáért felelős személyek, szervezetek elérhetőségét,
- a Vidékfejlesztési Program és kapcsolódó tematikájában kapcsolódó Operatív Programok (TOP, GINOP, EFOP) intézkedéseiről szóló legfontosabb információkat (törvényi háttér, időhatárok, hozzáférés stb.),
- a HFS végrehajtásában közreműködők felkészítéséhez, képzéséhez biztosított

TERVEZET

tájékoztatásokat,
- egyéb információkat, településfejlesztési, szervezetfejlesztési lehetőségekről, aktuális pályázatokról,
- a támogatásban részesülők listáját, hozzájárulásukkal projektjeinek rövid bemutatását.

Alkalomszerűen megjelenő informatív kiadványok:

Célja, hogy önálló kiadványként nyújtson információt a térség településeiről benyújtott, elbírált és pozitív döntésben részesített kérelmekről, felkeltve ezzel a figyelmet és az érdeklődést arra, hogy a települések lakói a nyertes projektek megvalósulását saját szemükkel is kísérjék végig. E kiadványok információval szolgálnak nyertes pályázókról, a jelentősebb, jól nyomon követhető megvalósult projektek fotókkal illusztrált bemutatása a pályázói kedvet generálja.

A jó gyakorlatok bemutatása, vagy máshol meg nem jelenő információk a térség kézműves tevékenységéről, hagyományairól, gasztronómiai és kulturális kínálatáról.

A kiadványok települések közösségi tereiben, polgármesteri hivatalokban, művelődési házakban, információs pontokon, jelentősebb rendezvényeken és egyéb közösségi helyeken kerülnek elhelyezésre.

Az Abaúj Leader Egyesület számára fontos kommunikációs csatorna a helyi média (megyei lapok, helyi újságok, helyi kábeltelevíziók) mivel az adott településeken helyi szintű hírlapokon, hírmondókon, megyei napilapokon, interneten, helyi/térségi TV-n keresztül szinte minden házhoz eljut a közvetített információ. Az időszakosan megjelenő tájékoztatók, ismertetők, beszámolók megjelenésének gyakorisága az aktuális információk tartalmától és mennyiségétől függ.

Egyesületünk fontos kommunikációs eszköze a nyilvános fórumok megtartása, járási, mikrotérségi szinten, a legtöbb esetben a helyi IKSZT-kel közös szervezésben. A potenciális pályázók, érdeklődők számára e fórumok a kérelmek kiírásának időszaka és a benyújtási határidő közötti időpontban kerülnek meghirdetésre és megszervezésre. Ugyanakkor a kérelem kifizetési időszakokban, és más vidékfejlesztéssel kapcsolatos pályázati időszakokban is az adott témáról szervezünk fórumokat.

Az Egyesületünk e fórumokat igény szerint, illetve érdeklődésnek megfelelően, akár néhány érdeklődő számára is megszervezi. Ugyanakkor elektronikus levélben a szerintünk potenciális érdeklődőket hívjuk meg minden fórumra.

A Helyi Fejlesztési Stratégia (HFS) tervezési időszakában külön kiemelt figyelmet szentelünk a megfelelő tájékoztatásra. Ilyen fórumok, műhelymunkák során a legfontosabb témákat vitatjuk meg, illetve kérjük a jelenlévők véleményét a minél szélesebb körű társadalmi bázison alapuló tervezés érdekében. A legfontosabb témák, amelyek megvitatásra kerültek, kerülnek:

- a HFS kidolgozása menetének ismertetése, céljai, prioritásai, intézkedései, SWOT analízise
- a Vidékfejlesztési Program intézkedéseiről és kapcsolódó Operatív Programokról szóló legfontosabb információk átadása (törvényi háttér, időhatárok, hozzáférés stb.),
- a kérelem beadás rendje (beadási határideje, a beadás helye, a tanácsadás és információszolgáltatás helye és ideje);
- tájékoztatás a kérelmekhez kapcsolódó dokumentációról, a formanyomtatványokról, csatolandó mellékletekről, információs anyagokról, ezek biztosításáért felelős személyek, szervezetek elérhetőségéről.

Az Egyesület weboldala – www.abaujleader.hu– a helyi közösséggel kapcsolatos információk megosztó helye.

Célja a minél nyilvánosabb pontosabb és gyorsabb tájékoztatás és segítségnyújtás érdekében.

Az Egyesület honlapja webes arculatában és szerkezeti felépítése a 2014-2020 időszakban során is az ÚMVP és a DIT Arculati Útmutatót követi az alábbi kötelező és opcionális menüpontokkal:

- HÍREK Aktuális információk a rendezvényekkel, pályázatokkal, együttműködési lehetőségekkel kapcsolatban.
- RÓLUNK (Az akciócsoportot alkotó települések felsorolása, rövid bemutatása, linkekkel a települési honlapokra, munkaszervezet ismertetése, elérhetőségekkel, nyitvatartással, ügyfélfogadási idővel)

TERVEZET

- STRATÉGIÁNK (helyi fejlesztési stratégiánk ismertetése)
- DOKUMENTUMTÁR Formanyomtatványok, alapszabály, jegyzőkönyvek, beszámolók, mintairatok, dokumentum sablonok, segédeszközök a pályázatokhoz és a sikeres projekt megvalósításhoz
- GALÉRIA Rendezvények, találkozók fényképes dokumentálása
- MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGEK az Abaúj Leader Egyesült szervezeti és támogatás felhasználásának átláthatóságát biztosítja. Pénzügyi beszámolók és az Egyesület havi elszámolásai kerülnek ide.
- GYIK (Gyakran Ismétlődő Kérdések)

Az Egyesület a tevékenységeinek bemutatása és a HFS megvalósulásához kapcsolódó tájékoztatás érdekében megjelenik a térségkülönböző közösségi rendezvényein. A térség településein túl ez a kommunikáció kibővül a megyei-, regionális-, országos- és nemzetközi rendezvényeken való megjelenéssel is.

Az Abaúj Leader Egyesület munkaszervezeti irodát üzemeltet a 3860 Encs, Petőfi út 62 I. emelet. 6. ajtó helyszínnel, amely lehetőséget biztosít:

- Személyes megbeszélésekre, tájékoztatása
- Projekt tervek és dokumentációk közös áttekintésére
- Információs anyagok, kiadványok átvételére
- Partnerségi, kapcsolatépítő találkozóra
- Szakmai fórumok, workshop megtartására

Ugyanakkor a HACS informatikai, információs, infokommunikációs eszközei is ebben az irodában találhatóak, elsősorban innen látják el kommunikációs tevékenységüket.

8.5. Monitoring és értékelési terv

A program monitoringjának kulcsa, hogy a monitoring mutatószámok aktuális értékeit a program végrehajtói (munkaszervezet) folyamatosan gyűjtsék és értelmezzék, lehetőséget biztosítva ezáltal a HACS vezetés számára, hogy rendszeresen egyértelmű jelzést kapjon a program és az egyes projektek aktuális állásáról. A tevékenység tulajdonképpen magában foglalja az indikátorok meghatározását, majd a végrehajtás fázisában az adatgyűjtést és elemzést, a javaslattételt az esetleges beavatkozásra.

Az indikátorok meghatározása és definiálása

Az indikátorok definiálása a célok meghatározása az intézkedés leírásoknál megtörtént. A HACS munkaszervezete folyamatosan figyelemmel kíséri a pályázott és megvalósuló projekteket.

A szerződéssel, támogatói okirattal (a továbbiakban együtt: támogatási szerződés) lekötött fejlesztési források összegének gyűjtése a helyi döntések eredményeinek összegzése. Az indikátor – **a lekötött fejlesztési forrás** – összegzése döntési fordulók zárásakor történik.

A kedvezményezettek kifizetési kérelmeinek kifizető ügynökség által történő jóváhagyása alapján gyűjt adatot, szorosan együttműködve a kedvezményezettel és a kifizető ügynökséggel. A pályázó adatszolgáltatása önkéntes, a kifizető ügynökség szerződés alapján teszi hozzáférhetővé a LEADER pályázatok kifizetési adatait vagy nyilvánosságra hozza a kifizetések előrehaladását. Az indikátor – **a kifizetésre került fejlesztési forrás** – gyűjtése folyamatos, összegzése félévente történik.

Monitoring adatok feldolgozása és a feldolgozásból származó információ visszacsatolása

A monitoring adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük félévente történik, visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerinti, de minimum azok gyűlésein előrehaladási tájékoztató jelentésként, és döntések előkészítése valamint a HFS felülvizsgálata során.

HACS saját teljesítmény (pl. forrás felhasználás, animációs tevékenység eredményei, saját szervezeti és szakmai fejlődés, fenntarthatóság, egyéb célok teljesülése stb.) értékelése

TERVEZET

A saját teljesítmény adatainak gyűjtése és feldolgozása folyamatos, összegzésük negyedévente valósul meg a munkaszervezet által. Visszacsatolás a döntéshozó szerv/szervek részére igény szerint, de minimum azok gyűlésein tájékoztató jelentésként, illetve döntések előkészítése valamint a HFS felülvizsgálata során történik. Értékelést a döntéshozó szerv/szervek végeznek, a kitűzött céloknak megfelelően elfogadják az eredményeket vagy azok módosításáról, megváltoztatásáról döntenek.

Felülvizsgálatok és értékelések eredményének kommunikálása

A HFS és egyes tevékenységek felülvizsgálata a HACS teljes tagságának bevonásával fórumokon, döntéshozó szervek gyűlésein és belső elektronikus levelezés segítségével történik. Az eredmények belső kommunikálása és terjesztése a HACS területén, nyilvános fórumokon, hírlevelekben és a honlapon valósul meg. Az eredmények külső kommunikálása a honlapon, esetenként megyei vagy országos médiában, felkérésre megyei, regionális vagy országos rendezvényen.

Az eredmények összegyűjthetők a projektdokumentációkból, ha a beadott dokumentációban nincs benne a szükséges adat, akkor megkeressük az ügyfeleket. A munkaszervezet előre elkészített formanyomtatványokon kéri be a fejlesztéssel kapcsolatos adatokat.

TERVEZET

9. Indikatív pénzügyi terv

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (Ft)

Ssz.	**Az intézkedések megnevezése**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Összesen**	**%**
1	Mezőgazdasági termék feldolgozásának az elősegítése	0	0	59.348.099		59.348.099	8,9
2	Gazdasági vagy közösségi vállalkozás fejlesztés támogatása	0	0	173.392.697		173.392.697	26,01
3	Meglévő, működő turisztikai szolgáltatók, turisztikai szolgáltatásfejlesztése	0	0	141.502.594		141.502.594	21,23
4	Tájgondozás – Természeti örökségek turizmust segítő infrastruktúrájának fejlesztése	0	0	28.110.171		28.110.171	4,21
5	„Gyöngyház” – közösségi foglalkoztató	0	0	0	0	0	0
6	Szektorok közötti párbeszéd, civil hálózati együttműködések	0	0	5.886.672	0	5.886.672	0,88

TERVEZET

7	Kulcskompetenciákat erősítő képzések	0	0	5.410.774		5.410.774	0,81
8	Abaúji mikrovállalkozások támogatása és fejlesztése.	0	0	200.756.610	31.889.829	232.646.439	34,9
9	Rendezvények szervezésének támogatása Abaújban.				20.127.129	20.127.129	3,02
	Összesen					666.424.575	100,0000

Gazdaság fejlesztés: 95,29 %

Közösségi fejlesztés: 4,71 %

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

	Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**Összesen**
Működési költségek	13 659	25 190	31 907	34 904	21 977	127 637
Animációs költségek	0	0	0	0	0	0
Egyéb tervezett bevételek	13 044	2 009	2 010	2 220	2 500	21 763
Összesen	26 703	27 199	33 917	37 104	24 477	149 400

TERVEZET

10. Kiegészítő információk

10.1 Mellékletek

(Ábrák, térképek, táblázatok, stb.)

2007-2013 tervezési időszak III. tengelyes eredményei

Intézkedések / Jogcímek	Teljes kötelezettségvállalás (Ft)	Támogatott kérelmek, pályázatok száma (db)
ÚMVP III. tengely TK1 Falufejlesztés	329 049 597	29
ÚMVP III. tengely TK1 Vidéki örökség	274 150 709	9
ÚMVP III. tengely TK1 Mikrovállalkozás fejlesztés	397 889 315	23
ÚMVP III. tengely TK1 Turisztikai fejlesztések	495 206 663	29
ÚMVP III. tengely TK1 ÖSSZESEN:	**1 496 296 284**	**90**
ÚMVP III. tengely TK2 Falufejlesztés	106 356 834	14
ÚMVP III. tengely TK2 Vidéki örökség	116 302 502	12
ÚMVP III. tengely TK2 Mikrovállalkozás fejlesztés	105 064 659	11
ÚMVP III. tengely TK2 Turisztikai fejlesztések	131 341 557	11
ÚMVP III. tengely TK2 ÖSSZESEN:	**459 065 552**	**48**
Darányi Ignác Terv III. tengely TK4 Mikrovállakozás fejlesztés	**277 758 670**	16
Darányi Ignác Terv III. tengely TK5 Turisztikai fejlesztések	**439 211 814**	29
Összesen:	**2.672.332.320**	**183**

1. számú táblázat

2007-2013 tervezési időszak IV. tengelyes eredményei

Intézkedések / Jogcímek	Teljes kötelezettségvállalás (Ft)	Támogatott kérelmek, pályázatok száma (db)
LEADER TK1	304 991 587	40
LEADER TK2	576 269 026	65
LEADER TK3	314 902 235	29
LEADER összesen	**1 178 820 748**	**134**

2. számú táblázat

TERVEZET

HFS kommunikációt bemutató táblázat

Nyilvánosság meghirdetésének helye, ideje	Tájékoztató Fórum, Műhely munka helye, időpont / megjelentfő	TKCS ülés helye, ideje	Műhely munka helye ideje	Hírlevél küldés	HFS képzés	Elnöksé gi ülésen HFS-el kapcsolatos téma	Közgyűlési határozat HFS-el kapcsolatos
abaujleader.hu 2015. 04. 01.	Encs, 2015. 06. 23.	2015. 11. 26.	2016. 01. 13.	2015 05. 29.	2015. 07. 16.	2015. 11. 26.	2016. 02. 04.
abaujleader.hu 2015. 04. 24.	Pere, 2015. 06. 05.	2015. 12. 16.	2016. 01. 14.	2015. 06. 29.	2015. 09. 30.	2016. 01.21.	2016. 05. 12.
abaujleader.hu 2015. 06. 26 (2)	Pere, 2015. 06. 26.	2016. 01. 12.	2016. 01. 15.	2015.0 7. 29.	2015. 12. 30.	2016. 02. 04.	
abaujleader.hu 2015. 09. 04.(2)	Pere, 2015. 07. 31	2016. 01. 28.	2016. 04. 22.	2015. 09. 28.	2016. 05. 04.	2016. 04. 25.	
abaujleader.hu 2015. 10. 02.	Hernádkércs 2015. 09. 21.		2016. 04. 27.	2015. 10. 28.		2016. 05. 12.	
abaujleader.hu 2015. 11.12.	Vizsoly, 2015. 10. 15.			2015. 11. 27.			
abaujleader.hu 2015. 12. 02.	Homrogd, 2015. 10. 16.			2015. 12. 21.			
abaujleader.hu 2016. 02. 04.	Novajidrány, 2015. 10. 19.						
abaujleader.hu 2016. 05. 03.	Forró, 2016. 12. 14.						
	Encs, 2016. 01. 14.						
	Encs, 2016. 01. 15.						
	Alsógagy 2016.03.03.						
	Garadna 2016.03.09						
	Méra 2016. 03. 16						
	Vizsoly 2016. 03.21						
	Göncruszka 2016. 03. 22						
	Hidasnémeti 2016. 03. 29.						
	Telkibánya 2016. 03. 30.						
	Hernádkércs 2016.02. 23						
	Encs 2016. 03. 09.						

3. számú táblázat

TERVEZET

Település lista lakónépességgel

Abaúj lakónépessége 2013 december 31. állapot szerint								
sorszám	**Gönci járás 057 0**			**Encsi járás 056 0**			**Szikszói járás 067 0**	
1	Abaújalpár	69		Alsógagy	97		Abaújlak	77
2	Abaújkér	644		Baktakék	735		Abaújszolnok	188
3	Abaújszántó	3 105		Beret	267		Felsővadász	529
4	Abaújvár	240		Büttös	159		Gadna	256
5	Arka	59		Csenyéte	431		Gagybátor	196
6	Boldogkőújfalu	591		Csobád	665		Gagyvendégi	216
7	Boldogkőváralja	1 123		Detek	265		Halmaj	1 825
8	Felsődobsza	916		Encs	6 484		Hernádkércs	315
9	Fony	317		Fáj	395		Homrogd	916
10	Gibárt	325		Fancsal	297		Kázsmárk	957
11	Gönc	2 123		Felsőgagy	204		Kiskinizs	334
12	Göncruszka	638		Forró	2 518		Kupa	153
13	Hejce	232		Fulókércs	376		Léh	408
14	Hernádbűd	134		Gagyapáti	10		Monaj	232
15	Hernádcéce	214		Garadna	378		Nyésta	45
16	Hernádszurdok	158		Hernádpetri	228		Pamlény	38
17	Hidasnémeti	1 159		Hernádszentandrás	439		Rásonysápberencs	592
18	Kéked	185		Hernádvécse	1 049		Selyeb	462
19	Korlát	321		Ináncs	1 197		Szászfa	113
20	Mogyoróska	85		Kány	45			
21	Pányok	68		Keresztéte	33			
22	Pere	344		Krasznokvajda	458			
23	Regéc	78		Litka	33			
24	Telkibánya	553		Méra	1 753			
25	Tornyosnémeti	426		Novajidrány	1 414			
26	Vilmány	1 453		Perecse	29			
27	Vizsoly	858		Pusztaradvány	262			
28	Zsujta	154		Szalaszend	1 049			
29				Szemere	389			
		16 572			**21 659**			**7 852**
		76 település 1.057,8 km2						
	Összesen:	**46 083 fő**						

4. számú táblázat

TERVEZET

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása

	Közgyűlés	Elnökség / Döntéshozó Testület	Helyi Bíráló Bizottság	Munka-szervezet	Tervezés Koordináló Csoport
A helyi szereplők fejlesztési és végrehajtási kapacitásainak kiépítése, beleértve a projektirányítási képességeik fejlesztését is.	Döntés (SzMSz szerint)	Döntés (SzMSz szerint)	-	Végrehajtás: jogszabályok és eljárásrendek követése	-
A pályázatok kiválasztása során összhang biztosítása a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiával, e műveleteknek az adott stratégiai és célkitűzések és célértékek eléréséhez való hozzájárulásuk révén.	-	-	Döntés	Előkészítés	-
A hátrányos megkülönböztetéstől mentes és átlátható kiválasztási eljárás és objektív kritériumok kidolgozása a pályázatok kiválasztásához, amelyek elkerülik az összeférhetetlenséget, a holtteher vagy helyettesítő hatást, ugyanakkor biztosítják, hogy a kiválasztási döntések során a szavazatok legalább 50%-át állami vagy önkormányzati költségvetési gazdálkodó szervnek nem minősülő partnerek adják. Írásos kiválasztási eljárás nem folytatható.	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Előkészítés	Előkészít és
A pályázatok kiválasztása során a kiválasztási kritériumok összeállítása és súlyozása által összhang biztosítása a közösségvezérelt fejlesztési stratégiával, valamint a támogatás szükségességének (a pályázó ennek hiányában nem lenne képes megvalósítani a projektet) mérlegelése, pályázati felhívások vagy folyamatban lévő projektbenyújtási eljárás előkészítése és közzététele, beleértve a kiválasztási kritériumok meghatározását és súlyozását – megfelelő időtartam biztosításával.	Döntés (HFS kritérium)	Döntési javaslat	-	Jogszabályi megfelelőség biztosítása	Előkészít és
Támogatási kérelmek befogadása és értékelése.	-	-	-	Döntés előkészítés bírálatra	-
Pályázatok kiválasztása és a támogatás összegének rögzítése, továbbá a jóváhagyás előtt a	-	-	Kiválasztás, döntés	KÜ benyújtás	-

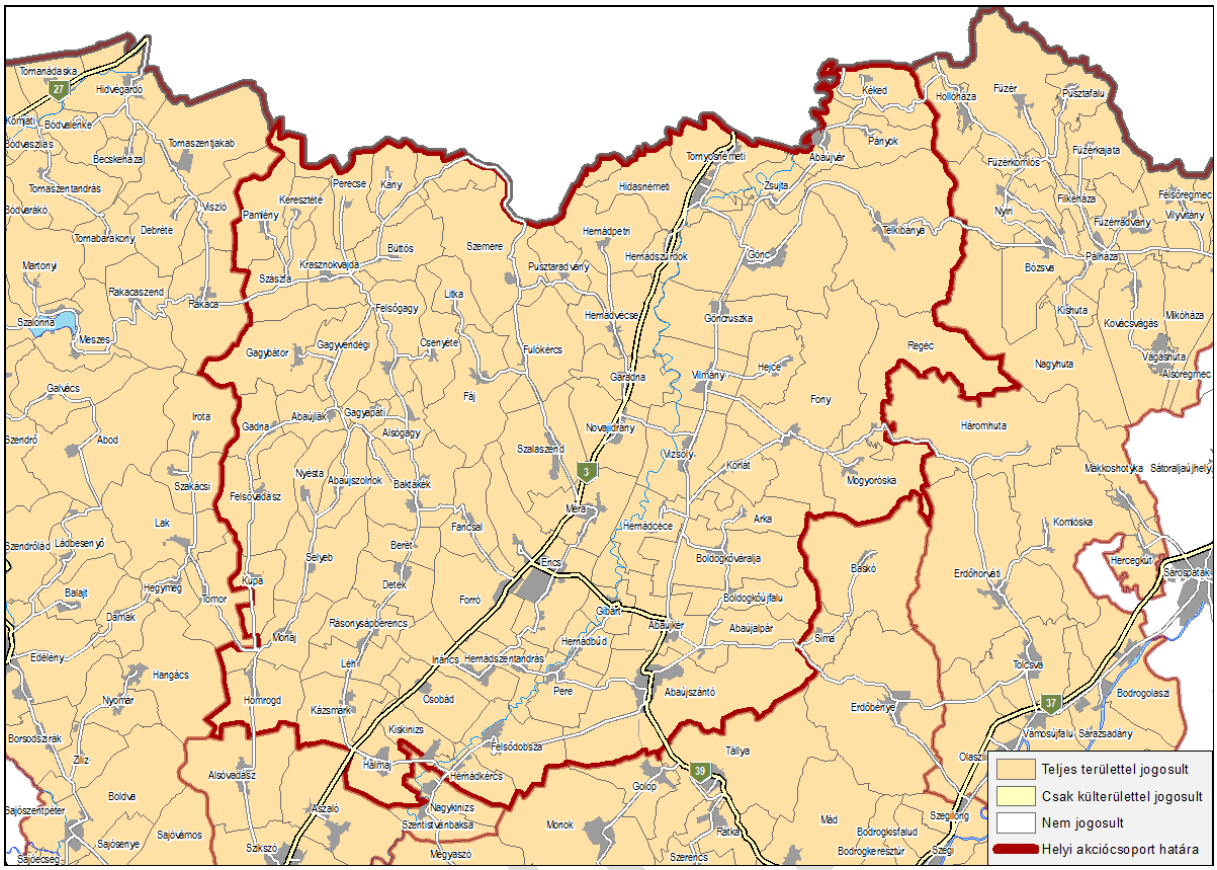
TERVEZET

javaslatok benyújtása a KÜ-hez a támogathatóság végső ellenőrzése céljából.			jóváhagyás		
A közösségvezérelt HFS és a támogatott műveletek végrehajtásának monitoringja és az adott stratégiához kapcsolódó egyedi értékelési tevékenységek – független szereplő általi – végrehajtása.	-	-	-	Folyamatos monitoring és külső szereplő bevonása (külső LEADER HACS szervezettel megállapodás alapján)	

5. sz. táblázat

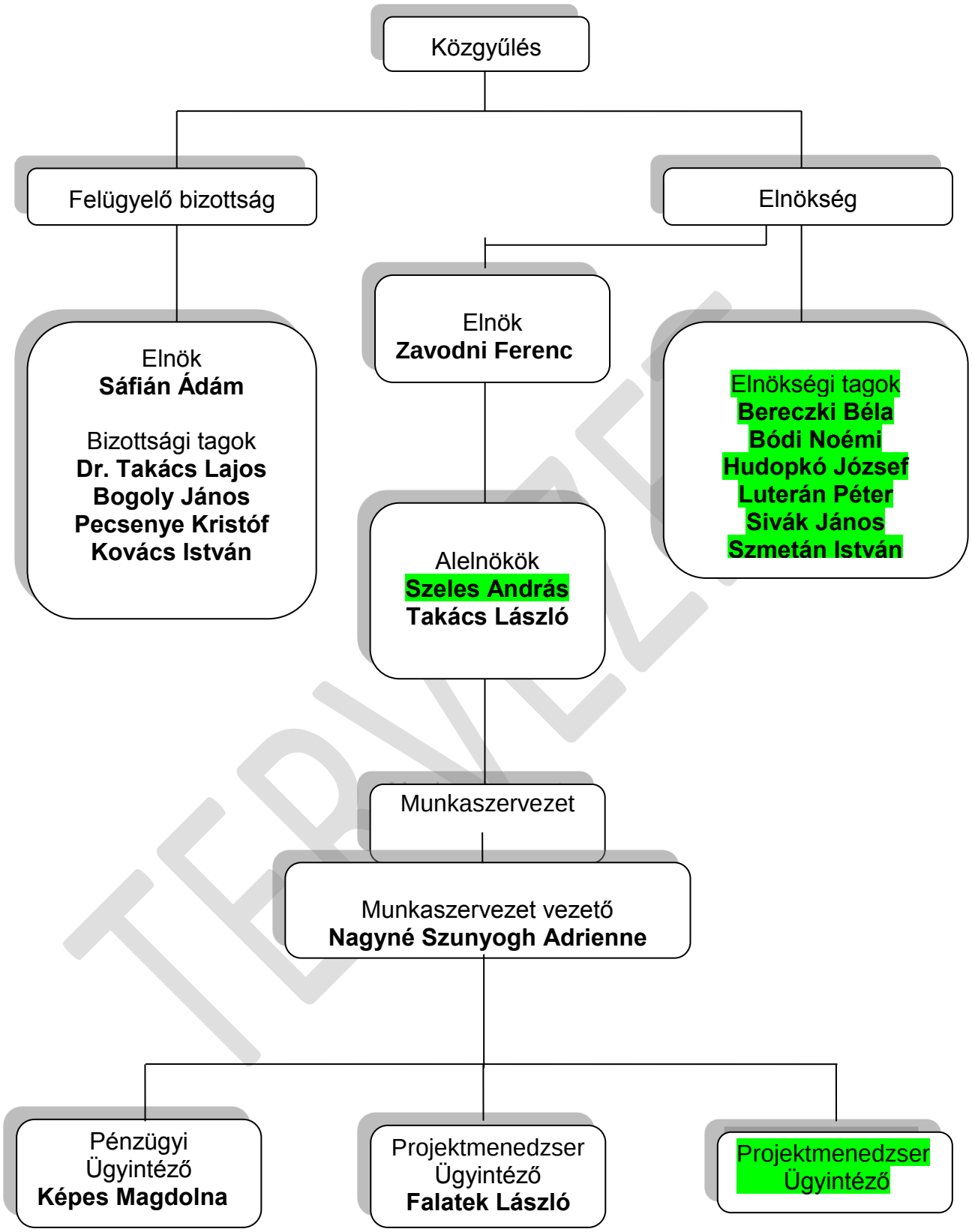
TERVEZET

Az Abaúj Leader Egyesület tervezési területének térképe

1. számú ábra

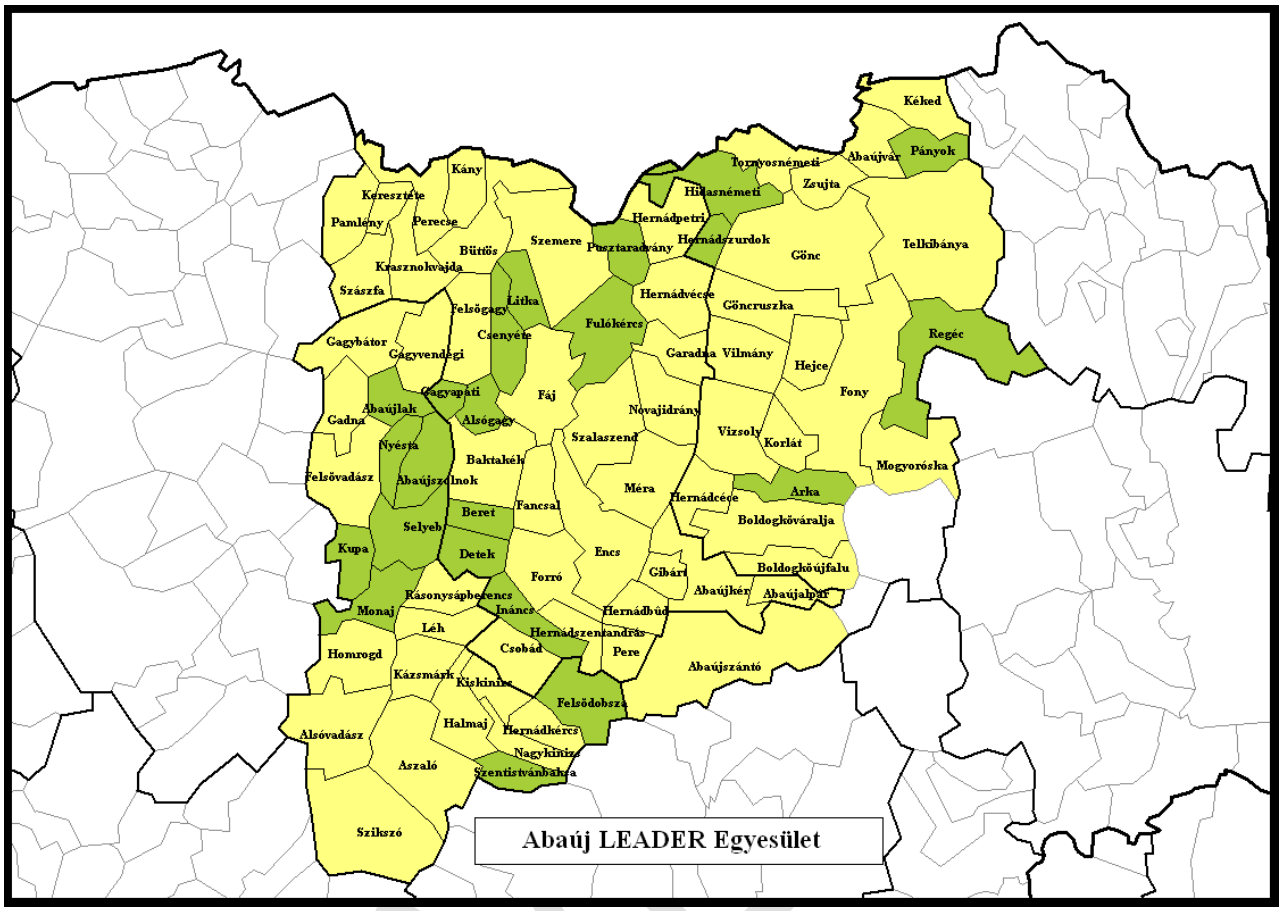
TERVEZET

2. számú ábra

TERVEZET

Abaúj műemlék épületeit az alábbi táblázat mutatja be településenkénti bontásban.

3. számú ábra

(Zöld szín jelöli azt a települést ahol nem található műemlék)

TERV

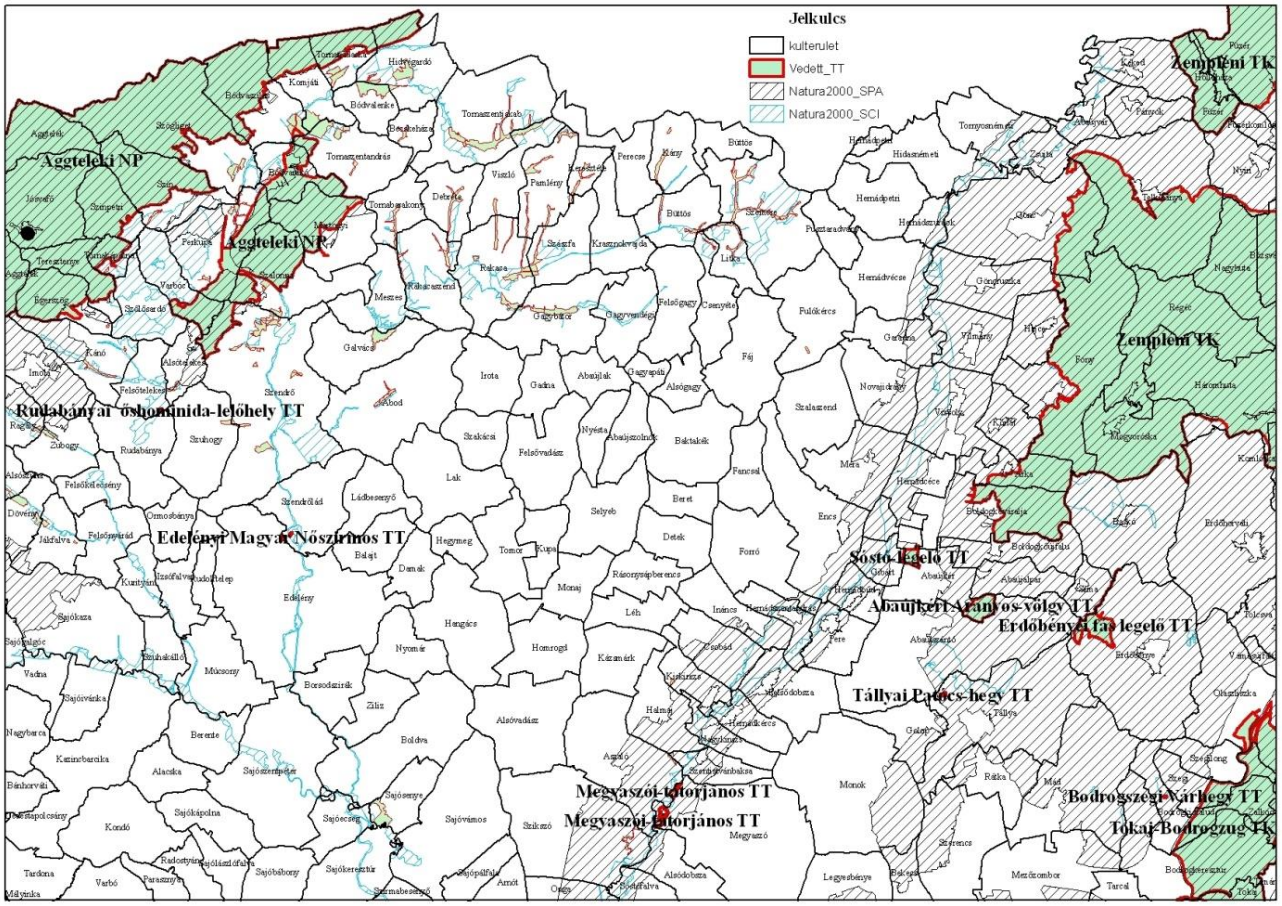
Abaúj műemlék épületeit az alábbi táblázat mutatja be településenkénti bontásban.

Gönci járás		*Encsi járás*		*Szikszói járás*	
Település	***Országos védettségű műemlék***	***Település***	***Országos védettségű műemlék***	***Település***	***Országos védettségű műemlék***
Abaújszántó	Ulánus ház, Patay-kastély, Római katolikus plébánia templom, Evangélikus templom, Református templom, Görög katolikus templom. Lakóház Hrsz:124	***Abaújalpár***	Református templom, Kapy-kúria	***Halmaj***	Római katolikus templom
Boldogkőújfalu	Római katolikus templom	***Abaújkér***	Református templom, Római katolikus templom, Bárczay-kúria	***Kiskinizs***	Református templom
Boldogkőváralja	Várrom, Római katolikus kápolna, Római katolikus templom, Péczhy-Zichy-kastély, Péchy-kúria, Lakóház Hrsz 31,141	***Encs***	Római katolikus templom, Római katolikus temetőkápolna, Lakóház Hrsz:234, Gibárti Vízi erőmű	***Hernádkércs***	Római katolikus templom
Hernádcéce	Református templom	***Méra***	Református templom, Pugly-kúria, Lakóház Hrsz:349, 350	***Kázsmárk***	Református templom, Péchy-kúria
Vizsoly	Református templom, Rákóczi-kúria, Római katolikus templom, Görög katolikus templom, Magtár	***Novajidrány***	Római katolikus templom	***Léh***	Római katolikus templom
Korlát	Református templom	***Garadna***	Görög katolikus templom	***Rásonysáp berencs***	Református templom, Ref.fa harangtorony, Csoma-Farkas-kúria
Fony	Lakóház Hrsz:199	***Hernádvécse***	Sardagna-kastély, Római katolikus templom		
Vilmány	Református templom, Magtár	***Hernádpetri***	Római katolikus templom	***Homrogd***	Görög katolikus templom
Mogyoróska	Regéci várrom	***Szemere***	Szemere-kastély	***Gadna***	Görög katolikus templom
Göncruszka	Református templom, Kazinczy-kúria	***Kány***	Görög katolikus templom, Lakóházak Hrsz: 56, 72, 74	***Felsővadász***	Római katolikus templom Rákóczi-kastély
Telkibánya	Református templom	***Büttös***	Lakóházak Hrsz: 23, 55	***Gagyvendégi***	Vendéghy-kúria
Gönc	Pálos templom és kolostorrom, Római katolikus templom, Római katolikus plébániaház, Huszita ház Hrsz: 1155, 1171, Tanácsház, Lakóházak Hrsz: 1119, 1126/1	***Krasznokvajda***	Római Katolikus templom, Római Katolikus plébániaház, Szentimrey-kastély	***Gagybátor***	Református templom
Abaújvár	Református templom	***Perecse***	Lakóház Hrsz: 62		
Zsujta	Református templom, Egykori vendégfogadó	***Szászfa***	Lakóházak Hrsz: 19, 28, 44, 108, 120		
Kéked	Római katolikus templom, Melczer-kastély	***Pamlény***	Református templom, Lakóházak Hrsz: 5, 19, 64, 96		
Tornyosnémeti	Református templom	***Keresztéte***	Lakóházak Hrsz: 32, 24, 36, 42		
Hejce	Római katolikus templom, Római katolikus plébániaház és szobor , Kastély	***Felsőgagy***	Római Katolikus templom		
		Baktakék	Görög katolikus templom		
		Fancsal	Evangélikus templom		
		Forró	Római katolikus templom Vendégfogadó		
		Csobád	Görög katolikus templom		
		Ináncs	Feszületek, lakóház		
		Hernádszentandrás	Református templom		
		Pere	Bárczay-kastély		
		Hernádbűd	Református templom		
		Szalaszend	Református templom, Hőnig kastély		
		Fáj	Római katolikus templom, Fáy-kastély		

6. számú táblázat

TERVEZET

Abaúj Leader Egyesület tervezési területén található természeti értékek:

4. számú ábra

(NATURA2000 SPA = Különleges Madárvédelmi Terület)
(NATURA2000 SCI = Különleges Természet megőrzési Terület)

Természeti értékeink:

- Hernád folyó
- Zempléni Tájvédelmi Körzet nyugati oldala
- Sóstó-legelő Természetvédelmi Terület (Abaújkér, Gibárt)
- Aranyosi völgy Természetvédelmi Terület Abaújkér
- NATURA2000 területek

TERV